

T.C.

NIĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI

**SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ SİYASİ MEKÂNLARA
DAYALI ÖĞRENMEYE DAİR GÖRÜŞLERİ: NİTEL BİR ARAŞTIRMA**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Salih ERYİĞİT

Danışman: Doç. Dr. Elvan YALÇINKAYA

Niğde

Mayıs, 2018

ONAY SAYFASI

Doç. Dr. Elvan YALÇINKAYA danışmanlığında Saliha ERYİĞİT tarafından hazırlanan "**Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Siyasi Mekanlara Dayalı Öğrenmeye Dair Görüşleri: Nitel Bir Araştırma**" adlı bu çalışma jürimiz tarafından Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilimler Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

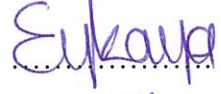
10 / 05 / 2018

JÜRİ :

Danışman : **Doç. Dr. Elvan YALÇINKAYA**

Üye : **Prof. Dr. Mustafa TALAS**

Üye : **Dr. Öğr. Üyesi Vedat AKTEPE**

ONAY :

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulu'nun Tarih ve sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Prof. Dr. Gökhan ÖZDEMİR
Enstitü Müdür V.

YEMİN METNİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum ‘ ‘ Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Siyasi Mekânlara Dayalı Öğrenmeye Dayalı Görüşleri: Nitel Bir Araştırma ‘ ‘ başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ve akademik kurallar çerçevesinde tez yazım kılavuzuna uygun olarak tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmamın içinde kullandıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

10.05.2018

Saliha ERYİĞİT

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ SİYASİ MEKÂNLARA DAYALI ÖĞRENMEYE DAİR GÖRÜŞLERİ: NİTEL BİR ARAŞTIRMA

ERYİĞİT, Saliha

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Elvan YALÇINKAYA

Mayıs 2018, 105 sayfa

Bu çalışmanın konusu siyasi mekâna dayalı öğrenmedir. Araştırmamızın amacı sosyal bilgiler öğretmen adaylarının siyasi mekânlara dayalı öğrenmeye yönelik bilgilerini ve görüşlerini tespit etmektir. Bu çerçevede özellikle mesleğe yeni başlayacak öğretmen adaylarının siyasi mekânlara dayalı öğrenme hakkında ki bilgi düzeyleri ve görüşleri önem arz etmektedir. Bu çalışmada elde edilecek bulguların öğretmenlere, akademisyenlere ve program hazırlayıcılarına çeşitli fikirler oluşturması bakımından yol göstereceği düşünülmektedir. Çalışma konusu belirlendikten sonra hangi yöntemin kullanılması gerektiği hususunda uzman görüşlerine başvurulmuştur. Bunun neticesinde nitel araştırma yöntemlerinden durum deseninin kullanılmasının uygun olacağı düşünülmüş ve kararlaştırılmıştır. Çalışma da durum deseni kullanılmış olup, görüşme formları aracılığıyla toplanan bilgiler içerik analizi ve betimsel analiz kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 2015- 2016 eğitim öğretim yılında Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesinde öğrenim gören 4. Sınıf sosyal bilgiler öğretmen adayları oluşturmaktadır. Çalışma grubunda 21-35 yaş aralığında toplam 40 katılımcı bulunmaktadır. Araştırmanın kuramsal temeli alanda yayınlanmış makale, bildiri, tez, kitap, dergi, internet haberleri vb. taranarak ve konuyla ilgili yayınlara başvurularak oluşturulmuştur. Araştırmaya yönelik problemleri yanıtlamak ve gerekli verileri elde etmek için araştırmada yarı

yapılandırılmış mülakat formu kullanılmıştır. Çalışmada öğretmen adaylarının cevapları hiçbir şekilde değişiklik yapılmadan doğrudan alıntı yapılarak verilmiştir. Bulgular yazıya dökülürken katılımcıların gerçek adları kullanılmamış bunun yerine cinsiyet ve kod numaraları kullanılarak EÖ1, KÖ1 şeklinde kodlama yapılmıştır. Daha sonra her bir soru ayrı ayrı analiz edilmiş, katılımcıların cevaplarında birbirine benzeyen veriler belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirilmiştir. Bu veriler okuyucunun daha iyi anlayabilmesi için istatistiği ve frekansları alınarak tablo haline getirilmiş ve her bir tablo yorumlanmıştır. Sonuç olarak katılımcıların yeterli bilgiye sahip oldukları, çoğunluğun bu yöntemi uygulamaya hevesli oldukları bir kısmının ise uygulamak istemedikleri görülmüştür. Uygulamak istemeyen katılımcıların bazı sınırlılıklardan dolayı tereddüt ettikleri açıkça görülmektedir. Bu sınırlılıkların başında zaman ve maliyet açısından ekonomik olmadığı gelmektedir. Bir diğer sınırlılık ise idari izin işlemlerinin zor ve uzun bir süreci kapsamasıdır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Sosyal Bilgiler Öğretimi, Siyasal Eğitim, Siyasi Mekânlara Dayalı Öğrenme

ABSTRACT

SOCIAL STUDIES PRE-SERVICE TEACHER'S VIEWS ON POLITICAL SPACE-BASED LEARNING: A QUALITATIVE RESEARCH

ERYİĞİT, Saliha

Thesis Advisor: Associate Professor Dr. Elvan YALÇINKAYA

May, 2018, 105 page

The subject of this study is learning based on political space. The aim of our research is to determine the knowledge and opinions of teacher candidates about learning based on political spaces. In this framework, the level of knowledge and opinions about learning based on political spaces is of particular importance, especially for prospective teacher candidates who will start in the profession. The use of a political place based learning as a method will serve as a model for the study of thought. In addition, it is thought that the findings obtained in this study will guide the teachers, academicians and program builders in forming various ideas. Expert opinions have been consulted on which method should be used after the study has been identified. As a result, the use of the state pattern from qualitative research methods has been deemed appropriate and agreed. The study was also used in situational analysis, and information gathered through interview forms was analyzed using content analysis and descriptive analysis. Huberman formula steps were applied during this resolution phase. All the social studies students studying at Niğde University in the 2015-2016 academic year constitute the student's universe. As a sample, 4th grade students who are studying in formal education were selected. The study group consists of 40 participants in the age range of 21-35 years. Articles, papers, theses, books, magazines, internet news, etc. published in the theoretical basis of the research and by referring to the relevant publications. A semi-structured interview form was used in the study to answer research questions and obtain the necessary data. First of all, the answers of all prospective teachers were given directly by quoting them without any changes. When the bullets were written, the real names of the participants were used instead of their unused sex and code numbers as EO1, KÖ1. Each question was then analyzed separately and the answers that were similar in the participants' answers

were grouped together within specific concepts and themes. In order to better understand this data reader, the statistics and frequencies are taken into tabular form and each table is interpreted. As a result, it was seen that the participants had enough knowledge, $\frac{3}{4}$ they did not want to apply the idea that they were willing to apply this method. Participants who did not want to apply seem to hesitate because of some limitations. At the beginning of these limitations is not economical in terms of time and cost. Another limitation is the difficult and lengthy process of administrative authorization.

Keywords: Social Studies, Social Studies Education, Political Education, Learning Based on Political Locations

ÖNSÖZ

Yıllardır süregelen geleneksel öğretim yöntem ve tekniklerinin öğrenmede kalıcılığı sağlayamadığı görülmüştür. Günümüz dünyası eğitim sistemlerinden üretken, eleştirel düşünebilen, çağın gerektirdiği bilgi ve becerilerle donatılmış, öğrendiği bilgiyi kullanabilen bireyler yetiştirmesini beklemektedir. Geleneksel öğretim yöntem ve tekniklerinin öğrenciyi ezbere yöneltmesi ve eleştirel düşünme becerisi kazandıramaması durumu yeni öğretim tekniklerinin keşfedilmesi ve kullanımını yaygınlaştırmıştır. Yeni öğretim teknikleriyle öğrenci öğrenmede aktiftir ve aynı zamanda öğrenirken eğlenmektedir. Bu da ders ortamını monotonluktan kurtarır ve öğrenmenin kalıcı olmasını sağlar. Öğrenme ve öğretim stratejileri öğrencilere belirlenen kazanımları kazandırmada, davranış değişikliği meydana getirmede hem öğretmenin hem de öğrencinin işini kolaylaştırmaktadır. Sosyal bilgiler öğretiminde de bu strateji, yöntem ve tekniklerin yerinde ve doğru olarak kullanılması ulaşılmak istenen amaçların gerçekleşmesinde faydalı olacaktır. Bundan dolayı sosyal bilgiler öğretiminde hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin dikkatleri bu tekniklere çekilmeli, farkındalıkları artırılmalı ve daha sık tercih etmeleri sağlanmalıdır. Bu araştırmada da öğrenmede kalıcılığı sağlayabileceği ve faydalı olacağı düşünülen siyasi mekânlara dayalı öğrenme hakkında öğretmen adaylarının bilgi ve görüşleri tespit edilmeye çalışılmıştır.

Araştırma süresince yaptığım çalışmada bana yol gösteren ve her konuda yardımcı olarak desteklerini esirgemeyen kıymetli tez danışmanım Doç. Dr. Elvan YALÇINKAYA' ya, tezime yaptıkları katkılardan dolayı jüri üyeleri değerli hocam Prof. Dr. Mustafa TALAS'a ve Dr. Öğretim Üyesi Vedat AKTEPE 'ye teşekkür ederim. Ayrıca eğitim hayatım boyunca daha başarılı olmam için beni motive eden, en büyük desteği aldığım ve hep yanımda olan aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Saliha ERYİĞİT

Mayıs, 2018

İÇİNDEKİLER

YEMİN METNİ.....	i
ÖZET	ii
ABSTRACT.....	iv
ÖNSÖZ	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ.....	i
RESİMLER LİSTESİ	ii
KISALTMALAR LİSTESİ	iii
ETKİNLİKLER LİSTESİ.....	iii
EKLER LİSTESİ	iv

BÖLÜM I

GİRİŞ

1. 1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	3
1.3. Araştırmanın Önemi.....	4
1.4. Varsayımlar	4
1.5. Sınırlılıklar.....	5
1.6. Tanımlar	5

BÖLÜM II

İLGİLİ ALAN YAZIN

2.1. SOSYAL BİLİMLER VE SOSYAL BİLGİLER.....	6
2.2. SOSYAL BİLGİLERİN TANIMI, KAPSAMI VE AMAÇLARI	6
2.3. SOSYAL BİLGİLERDE MEKÂNSAL ÖĞRENME ORTAMLARI	11
2.3.1. Sosyal Bilgiler Eğitiminde Mekânsal Öğrenme Ortamlarının Tarihçesi 12	
2.3.2. Siyasi Mekânlara Dayalı Öğrenme Ortamları.....	14
2.3.3. Sosyal Bilgiler Eğitiminde Siyaset Biliminin Yeri ve Önemi	15
2.4. SİYASİ MEKÂNLAR.....	16
2.4.1. Okul Dışı Öğrenme Ortamları	16
a. Meclis	18
b. Merkezi Yönetim.....	23

c. İl Yönetimi.....	25
d. Yerel Yönetimler.....	26
e. Sivil Toplum Kuruluşları.....	31
f. Seçimler	34
g. Siyasi Liderlerin Yaşamına Yönelik Mekânlar.....	36
h. İnternet Ortamında Siyasi Mekânlar	42
2.4.2. Sınıf İçi Etkinlikler	44

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli.....	51
3.2. Çalışma Grubu.....	51
3.3. Verilerin Toplanması.....	52
3.4. Verilerin Analizi	53

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. SİYASİ MEKÂNA DAYALI ÖĞRENME NEDİR? SORUSUNA İLİŞKİN BULGULAR.....	55
4.2. SİYASİ MEKÂNLARIN SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ AÇISINDAN ÖNEMİ NEDİR? SORUSUNA İLİŞKİN BULGULAR.....	61
4.3. SİYASİ MEKÂNA DAYALI ÖĞRENME ORTAMLARI NELERDİR? SORUSUNA İLİŞKİN BULGULAR.....	66
4.3.1.SİYASİ MEKÂNA DAYALI ÖĞRENME ORTAMLARINA İLİŞKİN NASIL ETKİNLİKLER YAPILABİLİR?	66
4.4. SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİM PROGRAMI ÇERÇEVESİNDE SİYASİ KAVRAMLAR EN ETKİLİ HANGİ MEKÂNLARDA ÖĞRETİLEBİLİR? SORUSUNA İLİŞKİN BULGULAR.....	71
4.4.1.Okul dışında yapılan öğretimi öğrenci ve program açısından değerlendiriniz.	72
4.5. SİYASİ MEKÂNA DAYALI ÖĞRENMEYİ SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİM PROGRAMININ AMAÇ, KAZANIM, KAVRAM BECERİ VE DEĞERLERİYLE İLİŞKİLENDİREREK ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK BAŞARILARINI NASIL ETKİLEYECEĞİNİ BELİRTİNİZ SORUSUNA İLİŞKİN BULGULAR.....	78

4.6. SİZ ÖĞRETMEN OLDUĞUNUZDA SİYASİ MEKÂNA DAYALI ÖĞRENMEYİ DERSLERİNİZDE KULLANIR MISINIZ? SORUSUNA İLİŞKİN BULGULAR.....	85

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. SONUÇLAR	91
5.2. ÖNERİLER	95
KAYNAKÇA	96
EKLER	102
Ek: 1 Görüşme Formu	102
Ek: 2 Araştırma Örneklemesinin Kodlaması ve Özellikleri.....	103
Ek: 3 Tez İzin Dilekçesi	105
ÖZGEÇMİŞ	106

TABLÖLAR LİSTESİ

TABLO 1. KATILIMCILARA İLİŞKİN BİLGİLER.....	52
TABLO 2. KATILIMCILARIN SİYASİ MEKÂNA DAYALI ÖĞRENMEYİ TANIMLAMA VE TANIMLAYAMAMASINA İLİŞKİN BİLGİLER.....	55
TABLO 3. KATILIMCILARIN GÖRÜŞLERİNE İLİŞKİN BİLGİLER.....	61
TABLO 4. ETKİNLİK TÜRLERİNE İLİŞKİN BİLGİLER.....	66
TABLO 5. KATILIMCILARA GÖRE SİYASİ MEKÂNLAR.....	71
TABLO 6. KATILIMCILARA GÖRE SİYASİ MEKÂNLARA DAYALI ÖĞRENMENİN AKADEMİK BAŞARIYA ETKİSİ.....	78
TABLO 7. KATILIMCILARIN SİYASİ MEKÂNLARA DAYALI ÖĞRENMEYİ UYGULAMAYA DAİR TUTUMLARI.....	84

RESİMLER LİSTESİ

RESİM 1. TBMM KROKİSİ.....	19
RESİM 2. ÖĞRENCİLER BAŞKAN'IN MAKAMINDA.....	21
RESİM 3. ÖĞRENCİLER MECLİS SALONUNDA.....	22
RESİM 4. ÖĞRENCİLER VALİLİKTE.....	24
RESİM 5. BELEDİYE 'DE SOSYAL BİLGİLER DERSİ.....	29
RESİM 6. SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE MÜZE ZİYARETİ.....	30
RESİM 7. SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE TEMA' YA ZİYARET.....	33
RESİM 8. ANITKABİR.....	37
RESİM 9. AFAD 'TAN SINIF İÇİ EĞİTİM.....	49
RESİM 10. OKULDA TATBİKAT.....	50

KISALTMALAR LİSTESİ

Aktarma	Akt
Çeviren	Çev.
Çok yazarlı eserlerde ilk yazardan sonrakiler	vd.
Editör/yayına hazırlayan	Ed.
Milli Eğitim Bakanlığı	MEB
Türk Dil Kurumu	TDK
Ve benzeri/ve benzerleri	vb
Amerika Birleşik Devletleri	ABD
ABD Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi	NCSS
Türkiye Büyük Millet Meclisi	TBMM
Türk Silahlı Kuvvetleri	TSK
Sivil Toplum Kuruluşları	STK
Türkiye Erozyonla Mücadele ve Ağaçlandırma Vakfı	TEMA
Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı	AFAD

EKLER LİSTESİ

EK: 1 GÖRÜŞME FORMU.....	101
EK: 2 ARAŞTIRMA ÖRNEKLEMESİNİN KODLAMASI VE ÖZELLİKLERİ..	102
EK: 3 TEZ İZİN DİLEKÇESİ.....	104

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu çalışma beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde araştırmanın temelini oluşturan problem durumu, amacı, önemi, varsayımları ve sınırlılıklarından bahsedilmiştir. İkinci bölümde literatür taramasıyla desteklenerek sosyal bilimler ve sosyal bilgiler ilişkisine değinilmiş, sosyal bilgilerin tanımı, kapsamı ve amaçları belirtilmiş ve sosyal bilgilerde mekânsal öğrenme ortamları konusuna geçiş yapılmıştır. Daha sonra sosyal bilgiler eğitiminde mekânsal öğrenme ortamlarının tarihçesi, siyasi mekânlara dayalı öğrenme ortamları ve sosyal bilgiler eğitiminde siyaset biliminin önemi anlatılmıştır. Meclis, merkezi yönetim, il yönetimi, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, seçimler, internet ortamındaki siyasi mekânlar ve siyasi liderlerin yaşamına yönelik mekânlar gibi siyasi mekânlar hakkında bilgilere yer verilmiş ve sınıf içi etkinlik örnekleriyle desteklenmiştir. Üçüncü bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, verilerin nasıl toplandığı ve analizi yer almıştır. Dördüncü bölümde bulgular ve yorumlar paylaşılmış, beşinci bölümde ise sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

1. 1. Problem Durumu

İnsan doğumundan ölümüne değin hayatta kalmak ve içinde bulunduğu topluma uyum sağlamak için çevresinde olup bitenleri gözlemlemek ve anlamlandırmak durumundadır. Bu anlamlandırma kişinin gözlemlediklerini ve yaşadıklarını düşünce süzgecinden geçirmesi ile mümkün olabilir. Bir bakıma kişinin topluma uyarlanması onun düşünme yeteneğiyle doğru orantılıdır. Bireyin düşünmesi davranışlarını doğrudan etkileyeceği için de nasıl düşünmesi gerektiğini öğretmek, insanın içinde bulunduğu toplumun düzenini benimsemesi ve aykırı davranışlarda bulunmaması açısından eğitimin en temel problemleri arasında gösterilebilir.

Eğitim; bireyin davranışlarını kalıcı bir şekilde değiştirme, bugünkü ve gelecekteki hayatına müdahale ve onu topluma uyarlama süreci olarak tanımlanabilir (Hesapçioğlu, 2011). Toplumun istediği birey tipini yetiştirmek ve onun üretken olmasını sağlamak için her ülke kendi eğitim sistemini geliştirmiştir. Bireyi topluma

yararlı hale getirmek, onu çağın gerektirdiği bilgi, beceri ve değerlerle donatmak eğitimin en temel amaçlarındandır. Bu formal ya da informal şekilde olabilir. İyi bir eğitim de ancak iyi ve kalıcı bir öğretimle mümkün olabilir.

Öğretim; çoğu zaman eğitimle aynı anlamda kullanılan fakat aslında eğitimin okulda planlı ve programlı yapılması sürecidir (Demirel,2011). Şüphesiz konuya uygun yöntem ve teknik seçmek öğrencinin derse olan ilgisini artırır, motive eder, öğrenimi daha kalıcı ve sınıf içi etkinlikleri daha anlamlı kılar. Bu araştırma da özellikle sosyal bilgiler dersinin daha etkili ve kalıcı öğretilmesi üzerine yoğunlaşmaktadır. Sönmez'e göre (2010) sosyal bilgiler şu şekilde tanımlanmaktadır.

Sosyal bilgiler, toplumsal düzene uyum sağlama, ilişki içinde bulunma ve toplumunda elde edilen bilgiler olarak tanımlanabilir. Toplumsal düzen toplumun tüm etkinliklerini içerir. İnsanın yaşamında zorunlu olarak kullandığı bilgileri ve toplumun kültürünü aktarır. Bu bilgiler bireyin daha rahat ve huzurlu bir yaşam sürmesi için hayati değerdedir. Diğer yandan tüm sosyal bilimlere ortak paydada bulunduğu alan olarak düşünülebilir.

Sosyal bilgilerin en temel amacı etkili vatandaş yetiştirmektir. Etkili vatandaş içinde bulunduğu toplumun kültürünü benimsemiş bireylerden oluşmaktadır. Bir bakıma etkili vatandaş yetiştirme toplumların devamlılığını sağladığı için toplumun kültürünü, değerlerini gelecek kuşaklara aktarması açısından sosyal bilgiler öğretimi büyük önem arz etmektedir çünkü gerekli kültür ve değer aktarımı okullarda sosyal bilgiler dersi aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Bu nedenle bu dersin öğretiminde çeşitli yöntem ve tekniklere başvurulmaktadır(Safran, 2011).

Öğrenme ve öğretim stratejileri öğrencilere belirlenen kazanımları kazandırmada, davranış değişikliği meydana getirmede hem öğretmenin hem de öğrencinin işini kolaylaştırmaktadır. Sosyal bilgiler öğretiminde de bu strateji, yöntem ve tekniklerin yerinde ve doğru olarak kullanılması ulaşılmak istenen amaçların gerçekleşmesinde faydalı olacaktır. Bundan dolayı sosyal bilgiler öğretiminde hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin dikkatleri bu

tekniklere çekilmeli, farkındalıkları artırılmalı ve daha sık tercih etmeleri sağlanmalıdır(Yel, Taşdemir ve Yıldırım, 2011).

Yıllardır süregelen geleneksel öğretim yöntem ve tekniklerinin öğrenmede kalıcılığı sağlayamadığı görülmüştür. Günümüz dünyası eğitim sistemlerinden üretken, eleştirel düşünebilen, çağın gerektirdiği bilgi ve becerilerle donatılmış, öğrendiği bilgiyi kullanabilen bireyler yetiştirmesini beklemektedir. Geleneksel öğretim yöntem ve tekniklerin öğrenciyi ezbere yöneltmesi ve eleştirel düşünme becerisi kazandıramaması durumu yeni öğretim tekniklerinin keşfedilmesi ve kullanımını yaygınlaştırmıştır. Yeni öğretim teknikleriyle öğrenci öğrenmede aktiftir ve aynı zamanda öğrenirken eğlenmektedir. Bu da ders ortamını monotonluktan kurtarır ve öğrenmenin kalıcı olmasını sağlar (Turan, Sünbül ve Akdağ, 2009).

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı sosyal bilgiler öğretmen adaylarının siyasi mekânlara dayalı öğrenmeye yönelik bilgilerini ve görüşlerini tespit etmektir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Öğretmen adaylarına göre siyasi mekâna dayalı öğrenme nasıl tanımlanmaktadır?
2. Öğretmen adayları sosyal bilgiler eğitimi açısından siyasi mekânların önemini nasıl değerlendirmektedir?
3. Öğretmen adaylarına göre siyasi mekâna dayalı öğrenme ortamları nelerdir?
4. Öğretmen adayları siyasi mekâna dayalı öğrenme gibi okul dışında yapılan öğretimi öğrenci ve program açısından nasıl değerlendirmektedir?
5. Öğretmen adayları siyasi mekâna dayalı öğrenmeyi sosyal bilgiler öğretim programının amaç, kazanım, kavram, beceri ve değerler boyutlarıyla nasıl ilişkilendirmektedir?
6. Öğretmen adaylarının siyasi mekâna dayalı öğrenmeyi derslerinde kullanma durumları nedir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Eğitimin iki şekilde gerçekleştirildiği göz önünde bulundurulursa informal eğitimde aile ve arkadaş gruplarını da içeren evi ve tüm çevresi eğitim mekânı olabilmektedir. Ancak formal eğitimde belli bir plan dahilinde öğretim yapıldığı için günümüzde en çok tercih edilen öğrenme mekânları okullardır. Bu fiziki yapıyı müfredata ve amaçlara uygun öğrenme ortamı haline getirmek ve düzenlemek daha kolaydır. İçeriği daha somut olan dersler için okul ortamları ve laboratuvarların kullanılması daha uygun iken içeriği daha soyut olan dersler için öğrencilerde kalıcı öğrenmeyi sağlamak amacıyla farklı öğrenme ortamları tercih edilebilir. Araştırmanın konusu olan sosyal bilgiler dersi de içeriği soyut olan bir derstir. Bu ders hayata dair kazanım, beceri ve değerleri içerir. Bu yüzden dersin amaçlarının tam olarak gerçekleşebilmesi için öğrencinin toplumla ve gerçek hayatla iç içe ve etkileşim halinde eğitim görmesi öğrendiklerini uygulayabilmesi açısından hayati önem taşımaktadır. Bu derste okul haricinde öğrenme mekânı seçenekleri çok zengindir. Bu mekânların başlıcaları; eğitsel, siyasi, coğrafi, turistik, hukuksal, sosyolojik, tarihi ve sanatsal, kültürel ve edebi ve dini mekânlardır. Bu çalışmanın konusu siyasi mekâna dayalı öğrenmedir.

Bu çerçevede özellikle mesleğe yeni başlayacak öğretmen adaylarının siyasi mekânlara dayalı öğrenme hakkında ki bilgi düzeyleri ve görüşleri önem arz etmektedir. Siyasi mekâna dayalı öğrenmenin yöntem olarak kullanımı düşüncesi yapılacak çalışmalara örnek teşkil edecektir. Ayrıca bu çalışmada elde edilecek bulguların öğretmenlere, akademisyenlere ve program hazırlayıcılarına çeşitli fikirler oluşturması bakımından yol göstereceği düşünülmektedir.

1.4. Varsayımlar

Bu araştırmanın dayandığı varsayımlar şu şekildedir:

1. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının görüşme sorularına içten ve samimi bir şekilde cevap verdikleri varsayılmıştır.
2. Araştırma esnasında kullanılan görüşme formlarının veri toplama aracı olarak uygun olduğu varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. Nitel araştırma yöntemlerinden görüşme tekniğiyle
2. Görüşme formları aracılığıyla yöneltilen görüşme sorularıyla
3. 2015-2016 eğitim ve öğretim yılında Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören 4. sınıf sosyal bilgiler öğretmenliği bölümü öğrencileriyle sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

1.6.1. Sosyal Bilgiler: Sosyal bilgiler bireyin toplumsal varoluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset, hukuk gibi sosyal bilimleri ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan, öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren, insanın sosyal ve fiziki çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği, toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ilköğretim dersidir (MEB, 2005).

1.6.2. Siyaset : İnsanların hayatlarını düzenleyen genel kuralları yapmak, korumak ve değiştirmek için gerçekleştikleri faaliyetlerdir(Heywood, 2006:2).

1.6.3. Siyasal Sosyalleşme: Çeşitli sosyalleştirme araçları aracılığı ile bireylerin toplumsal durumlarına uygun siyasal davranışların öğrenilmesidir (Baltacı ve Uysal, 2012: 179).

1.6.4. Mekan: Yer, bulunulan yer, ev, yurt, gök bilimi, uzay olarak tanımlanmaktadır (tdk.gov.tr).

1.6.5. Siyasi Mekana Dayalı Öğrenme: Siyasi bir mekânda yapılan öğretim, öğretim yapılan ortamı siyasi mekâna benzetme ve öğretime uygun hale getirme ve ilgili etkinliklerle öğretimi desteklemedir (Yalçınkaya, 2015).

BÖLÜM II

İLGİLİ ALAN YAZIN

2.1. SOSYAL BİLİMLER VE SOSYAL BİLGİLER

Bir ülkenin varlığını devam ettirebilmesi eğitim sistemleri sayesinde (Kalın, 2015: 94). Ülkemizde de her kademede eğitimin öncelikli amacı iyi, uyumlu ve etkili vatandaş yetiştirmektir. Sosyal bilimlerin amaca uygun konularının sosyal bilgiler dersinde kullanılmasının uygun olacağı ilk kez Fransa’da yaşamış ünlü düşünür Condorcet tarafından ortaya atılmıştır (Kara, Topkaya ve Şimşek, 2013: 9). Ülkemizde 2005 öncesi sosyal bilgiler öğretim programı temelde tarih ve coğrafya disiplinlerini içeren ve vatandaşlık eğitimini esas alan bir program iken 2005 sonrası sosyal bilgiler öğretim programında tarih, coğrafya, ekonomi, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset, hukuk gibi sosyal bilimlere ait bilgileri basite indirgeyerek ve disiplinler arası bir yaklaşımla öğretmek amaçlanmıştır (Yalçınkaya, 2013: 220). Sosyal bilgiler kendine has yöntem ve teknikleri olan bir bilim dalı değildir, bir çalışma alanıdır. Birçok sosyal bilime ait kavramları öğrencinin gelişim seviyesine uygun olarak öğretir. Bununla birlikte tarih ve coğrafyanın etkisi azalmış, programda yer alan diğer sosyal bilimlerin etkisi artmıştır. Bu durum Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ‘nın 2005 sosyal bilgiler öğretim programında yaptığı sosyal bilgiler tanımında açıkça görülebilmektedir:

“Sosyal bilgiler bireyin toplumsal varoluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset, hukuk gibi sosyal bilimleri ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan, öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren, insanın sosyal ve fiziki çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği, toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ilköğretim dersi” (MEB, 2005).

2.2. SOSYAL BİLGİLERİN TANIMI, KAPSAMI VE AMAÇLARI

Sosyal bilgiler kavramı kullanılmaya başlandığından günümüze değin tanımı ve içeriği hususundaki görüşler farklılık ve çeşitlilik göstermektedir. Şüphesiz bunda

en etkili faktör sosyal bilgiler programının birçok farklı disiplini içeriğinde barındırmasıdır (Öztürk, 2009: 3).

Geçmiş yüzyıl boyunca, Sosyal Bilgiler tanımı konuyla ilgili edinilen bilgi arttıkça ve geliştikçe, dahası çocuklar ve gençlerin anlamlı bilgileri nasıl ürettiği hakkında bilgi elde edildikçe değişme eğilimi göstermiştir. Sosyal bilgiler öğretmenleri her zaman, gelecek kuşaklara demokratik gelenekleri öğretmenin üzerinde durmuşlar ve Sosyal Bilgiler öğretiminin öğrencilerin sosyal hayatı anladıkları ve onun içinde vatandaş olarak yer aldıkları aktif bir süreç olması gerekliliğini savunmuşlardır (Sunal ve Haas, 2005; Akt. Kılıçoğlu, 2015: 4).

Sosyal Bilgiler eğitimi ile ilgili bilgi üreten ve bu alanda uluslararası en büyük kuruluşlardan biri olan ABD Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi (NCSS) Sosyal Bilgileri şu şekilde tanımlamaktadır: “ Sosyal Bilgiler, vatandaşlık yeterlilikleri kazandırmak için sanat, edebiyat ve sosyal bilimlerin disiplinler arası bir yaklaşımla birleştirilmesinden oluşan bir çalışma alanıdır. Okul programı içinde Sosyal Bilgiler, antropoloji, arkeoloji, ekonomi, coğrafya, hukuk, felsefe, siyasal bilimler, psikoloji, din, sosyoloji ve sanat, edebiyat, doğa bilimlerden uygun ve ilgili içeriklerden süzülen sistematik ve eşgüdümlü bir çalışma alanı sağlar. Sosyal Bilgilerin temel amacı, birbirlerine bağımlı, global bir dünyada, kültürel farklılıkları olan demokratik bir toplumun vatandaşları olarak, kamu yararına bilgiye dayalı, mantıklı kararlar verebilme yeteneği geliştirmek için genç insanlara yardımcı olmaktır” (NCSS, 1993; Akt. Kılıçoğlu, 2015: 14).

Her ülke devletin resmi ideolojisini eğitim aracılığıyla bireylerine aşladığından sosyal bilgiler tanımı ve içeriği ülkeden ülkeye değişebilen bir çalışma alanıdır (Öztürk ve Deveci, 2011: 10). Dolayısıyla eğitim programlarının içeriği devletin milli eğitim genel amaçlarına uygun olmak durumundadır. Türkiye de yapılan sosyal bilgiler tanımları da Türk Milli Eğitimin genel amaçlarına uygundur. Buna göre Türk Milli Eğitimin genel amaçları şunlardır (MEB, 2005):

1. Atatürk inkılâp ve ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk milletinin millî, ahlâkî, insanî, manevî ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve Anayasanın

başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış hâline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek;

2. Beden, zihin, ahlâk, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip; insan haklarına saygılı; kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek;
3. İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek, gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak;

Böylece, bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak; öte yandan milli birlik ve bütünlük içinde iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek, hızlandırmak ve nihayet Türk Milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmaktır (Sever, 2015: 17).

Bu amaçlar doğrultusunda yapılan sosyal bilgiler tanımlarından bazılarına bakacak olursak Köstüklü (2003: 11) ye göre sosyal bilgiler “öğretim amacıyla sosyal bilimlerden seçilmiş, basitleştirilmiş ve düzenlenmiş konular, bilgiler bütünü” dür. Köken (2002: 236) e sosyal bilgiler “ insan ve onun fiziki ve sosyal çevresiyle geçmişte, günümüzde etkileşimini ele alan sosyal bilimlerdeki çeşitli disiplinlerin muhtevalarını, metotlarını, disiplinler veya disiplinler arası bir yaklaşım ile sık sık tabiat bilimleri ve sanat ile zenginleştirerek adapte eden bir hüviyettir”. Sönmez (2010:4) ise sosyal bilgileri “toplumsal gerçekle kanıtlamaya dayalı bağ kurma süreci ve bunun sonucunda elde edilen dirik bilgiler “ olarak tanımlamaktadır. Sosyal bilgilerin en kapsamlı tanımı ise MEB’(2005) in sosyal bilgiler öğretim programında yapılmıştır. Buna göre;

“Sosyal bilgiler bireyin toplumsal varoluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji,

antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset, hukuk gibi sosyal bilimleri ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan, öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren, insanın sosyal ve fiziki çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği, toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ilköğretim dersidir’’(MEB, 2005).

Ülkemiz de sosyal bilgiler öğretim programının vizyonu 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’nda belirlenen amaçlar doğrultusunda hazırlanmıştır. Sosyal Bilgiler Öğretim Programının vizyonu, öğretim programlarında şu şekilde belirtilmektedir (MEB, 2005a; MEB, 2005b):

‘‘21. Yüzyılın çağdaş, Atatürk ilkeleri ve inkılaplarını benimsemiş, Türk tarihini ve kültürünü kavramış, temel demokratik değerlerle donanmış ve insan haklarına saygılı, yaşadığı çevreye duyarlı, bilgiyi deneyimlerine göre yorumlayıp sosyal ve kültürel bağlam içinde oluşturan, kullanan ve düzenleyen (eleştirel düşünen, yaratıcı, doğru karar veren), sosyal katılım becerileri gelişmiş, sosyal bilimcilerin bilimsel bilgiyi üretirken kullandıkları yöntemleri kazanmış, sosyal yaşamda etkin, üretken, haklarını ve sorumluluklarını bilen, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarını yetiştirmektir.’’

Milli Eğitim Temel Kanunu ve Sosyal Bilgiler Programının vizyonuna uygun olarak belirlenen Sosyal bilgiler dersinin genel amaçları ise şunlardır (MEB, 2005a; MEB, 2005b):

1. Özgür bir birey olarak fiziksel, duygusal özelliklerinin; ilgi, istek ve yeteneklerinin farkına varır.
2. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak, vatanını ve milletini seven, haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren, ulusal bilince sahip bir vatandaş olarak yetişir.
3. Atatürk İlke ve İnkılaplarının, Türkiye Cumhuriyetinin sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasındaki yerini kavrar; laik, demokratik, ulusal ve çağdaş değerleri yaşatmaya istekli olur.
4. Hukuk kurallarının herkes için bağlayıcı olduğunu, tüm kişi ve kuruluşların yasalar önünde eşit olduğunu gerekçeleriyle bilir.

5. Türk kültürünü ve tarihini oluşturan temel öge ve süreçleri kavrayarak, milli bilincin oluşmasını sağlayan kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi gerektiğini kabul eder.
6. Yaşadığı çevrenin ve dünyanın coğrafi özelliklerini tanıyarak, insanlar ile doğal çevre arasındaki etkileşimi açıklar.
7. Bilgiyi uygun ve çeşitli biçimlerde (harita, grafik, tablo, küre, diyagram, zaman şeridi vb.) kullanır, düzenler ve geliştirir.
8. Ekonominin temel kavramlarını anlayarak, kalkınmada ve uluslararası ekonomik ilişkilerde ulusal ekonominin yerini kavrar.
9. Meslekleri tanıyarak, çalışmanın toplumsal yaşamdaki önemine ve her mesleğin gerekli olduğuna inanır.
10. Farklı dönem ve mekânlara ait tarihsel kanıtları sorgulayarak insanlar, nesnelere, olaylar ve olgular arasındaki benzerlik ve farklılıkları belirler, değişim ve sürekliliği algılar.
11. Bilim ve teknolojinin gelişim sürecini ve toplumsal yaşam üzerindeki etkilerini kavrayarak bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanır.
12. Bilimsel düşünmeyi temel alarak bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve üretimde bilimsel ahlaki gözetir.
13. Birey, toplum ve devlet arasındaki ilişkileri açıklarken, sosyal bilimlerin temel kavramlarından yararlanır.
14. Katılımın önemine inanır, kişisel ve toplumsal sorunların çözümü için kendine özgü görüşler ileri sürer.
15. İnsan hakları, ulusal egemenlik, demokrasi, laiklik, cumhuriyet kavramlarının tarihsel süreçleri ve günümüz Türkiye si üzerindeki etkilerini kavrayarak yaşamını demokratik kurallara göre düzenler.
16. Farklı dönem ve mekânlardaki toplumlararası siyasal, sosyal, kültürel ve ekonomik etkileşimi analiz eder.
17. İnsanlığın bir parçası olduğu bilincini taşıyarak, ülkesini ve dünyayı ilgilendiren konulara duyarlılık gösterir.

Sosyal bilgiler dersine özgü bu amaçlar doğrultusunda belirlenen temel ilkeler ise şu şekilde ifade edilmektedir (MEB, 2005a; MEB, 2005):

1. Her öğrencinin birey olarak kendine özgü olduğunu kabul eder.
2. Öğrencilerin gelecekteki yaşamlarına ışık tutarak, bireylerden beklenen niteliklerin geliştirilmesine duyarlılık gösterir.

3. Bilgi, kavram, değer ve becerilerin gelişmesini sağlayarak, öğrenmeyi öğrenmenin gerçekleşmesini ön planda tutar.
4. Öğrencileri düşünmeye, soru sormaya ve görüş alışverişi yapmaya özendirir.
5. Öğrencilerin fiziksel ve duygusal açıdan sağlıklı ve mutlu bireyler olarak yetişmesini amaçlar.
6. Milli kimliği merkeze alarak, evrensel değerlerin benimsenmesine önem verir.
7. Öğrencilerin kendi örf ve adetleri çerçevesinde ruhsal, ahlaki, sosyal ve kültürel yönlerden gelişmesini hedefler.
8. Öğrencilerin haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren bireyler olarak yetişmesini önemser.
9. Öğrencilerin toplumsal sorunlara karşı duyarlı olmasını sağlar.
10. Öğrencilerin öğrenme sürecinde deneyimlerini kullanmasına ve çevreyle etkileşim kurmasına olanak sağlar.
11. Her öğrenciye ulaşabilmek için öğrenme-öğretme yöntem ve tekniklerindeki çeşitliliği dikkate alır.
12. Periyodik olarak, öğrenci çalışma dosyalarına bakılarak öğrenme ve öğretme süreçlerinin akışı içerisinde değerlendirmeye olanak sağlar.

2.3. SOSYAL BİLGİLERDE MEKÂNSAL ÖĞRENME ORTAMLARI

Eğitim ortamları disiplinin kazanımları doğrultusunda mekânları ve mekânsal bir takım değişiklikleri içerisinde barındırır. Sosyal bilgiler dersi kazanımlarının soyut niteliğe sahip olduğuna ilişkin kanı, sosyal bilgiler dersi için mekânı ve mekânın niteliğini önemli kılmaktadır. Eğitim-öğretim süreçlerinin, içinde yer aldığı öğrenme ortamları (mekânlar), öğrenme-öğretme etkinliklerinin meydana geldiği, katılımcılarının birbirleriyle ve bilgiyle, iletişim/etkileşim kurduğu evre anlamını ifade eder. Eğitim ortamları, personel, fiziksel mekân, donanım, öğrenme araç-gereçleri, özel düzenlemeler gibi alt öğelerden oluşan dinamik bir yapıdır. Bu dinamik yapının şekillenmesi, kazanımlar ve kazanımlara yönelik olduğu yaş grubunun dikkate alınarak yapılması mekânsal öğrenme ortamlarının öğrenme-öğretme

sürecindeki niteliğini arttırabilir (Sever, 2015: 17-21). Sosyal bilgiler eğitimine dayalı mekânsal öğrenme ortamlarında amaçlara uygun olarak düzenlenmesi ve mekânlara uygun davranış geliştirilmesi eğitim faaliyetlerinin nitelikli bir şekilde yürütülebilmesi açısından önem arz etmektedir.

Sosyal bilgiler dersini oluşturan her bir disiplinin kendi içerisinde barındırdığı kazanımlar çerçevesinde, birbirinden farklı mekânlara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu ihtiyaçlar çerçevesinde hazırlanan programlar dikkate alınarak mekânsal öğrenme ortamları düzenlenmektedir. Bu mekânsal düzenlemeler yapılırken, bireylerin gelişim düzeyinin dikkate alınması, bireyi öğrenme sürecinde aktif kılarken; derse karşı motivasyonun artmasını da sağlayabilir (Sever ve Koçoğlu, 2015).

Bu derste kullanılacak belli başlı mekânlar şunlardır;

Eğitsel mekânlar, siyasi mekânlar, coğrafi mekânlar, turistik mekânlar, hukuksal mekânlar, sosyolojik mekânlar, teknolojik ve sanal mekânlar, tarihi ve sanatsal mekânlar, kültürel ve edebi mekânlar, dini mekânlardır (Sever ve Koçoğlu, 2015). Bu çalışma da sosyal bilgiler de yer alan disiplinlere bağlı olarak, siyasi mekânlar ve siyasi mekâna dayalı öğrenme literatür destekli olarak incelenip değerlendirilmiştir.

2.3.1. Sosyal Bilgiler Eğitiminde Mekânsal Öğrenme Ortamlarının Tarihçesi

Türk Dil Kurumu (TDK) mekân kavramını; ‘‘yer, bulunulan yer, ev, yurt, gök bilimi, uzay’’ olarak tanımlamaktadır (tdk.gov.tr). Akengin ve Ersoy, (2015) mekânsal öğrenme ortamlarının tarihçesine ilişkin şu tespitlerde bulunmaktadır:

‘‘Mekânın eğitim amacıyla kullanımı ilk eğitim faaliyetleriyle birlikte başlamıştır. İlk düzenli eğitim faaliyetlerinin başlamasıyla birlikte eğitim amacı ile kullanılan ilk mekânlar oluşmuştur. İlk eğitim mekânları insanoğlunun eğitimden beklentilerine, içinde bulunduğu imkân ve aktif kültüre uygun olarak seçilmiş ve şekillendirilmiştir. Eğitimin ilk mekân alanları yaşanılan coğrafya ya ve arkeolojik bulgulara göre değişmektedir. Tarih öncesi çağlarda bazen aile içi eğitimin verildiği bir mağara eğitim mekânı olurken, bazen doğanın bizzat kendisi eğitim mekânı olarak karşımıza

çıkabilmektedir. Tarihi çağlarda ilk okul kalıntıları ise Sümerlerin “edubba” denilen okullarına aittir. Ortaçağ da Avrupa için eğitim mekânını kiliseler oluştururken İslam dünyasında cami, mescit, medrese, darul-hikme, darul-ilm gibi eğitim kurumları oluşturmaktadır. Günümüzde neredeyse tüm dünyada “okul” kavramı kabul görmektedir. Ancak örgün eğitimin sürdürüldüğü yer olan okul mekânlarının imkân ve niteliği toplumdan topluma farklılıklar gösterebilmektedir. Öğrenmenin gerçekleştiği mekân ister doğal çevre olsun isterse insan eliyle oluşturulmuş fiziki bir yapıya sahip bir kurum olsun tüm bunlar fiziki mekân alanını işaret etmektedir. İnsanoğlu başlangıçta öğrenme ve öğretme konusunda fiziki bir mekân alanına bağımlı yaşamaktadır. Bu bağımlılık ilk yazılı sistemin geliştirip kullanılmaya başlamasıyla birlikte zaman ve mekân birlikteliğindeki zorunluluğu ortadan kaldırmıştır. Binlerce yıllık bir süreç içerisinde ortaya çıkan bilgi birikimi zamanla matbaanın icadını getirmiş ve bu icatla birlikte bilgi hızla çoğaltılabilir, taşınabilir ve paylaşılabilir olmuştur. Ancak insanoğlunun öğrenme ve öğretme konusunda belirli bir mekâna bağımlılığı önce kitle iletişim araçlarının ve sonra da siber mekânın keşfi ile tamamen ortadan kalkmıştır. Bilimsel ilerlemelerde birlikte doğal ve fiziksel mekânın yanında, bunlara bağımlı ya da tamamen bağımsız farklı mekân alanları da bulunmuştur. Teknolojik gelişmelerle birlikte eğitim öğretim faaliyetlerinin sürdürüldüğü bu mekân alanları zamanla çeşitlilik kazanmış ve mekânsal öğrenme ortamlarına dahil edilmiştir (Akengin ve Ersoy, 2015: 17-38)’’.

Sosyal bilgiler hayata dair bilgilerin, becerilerin ve değerlerin kazandırılmasını amaçlayan bir derstir. Bu dersin içeriğinde mekânı algılama becerisi doğrudan kazandırılacak bir beceri olarak yer almakta ancak ders kitaplarında farklı mekân alanlarının da katkısıyla işlenebilecek konular yer almaktadır. Sosyal bilgiler öğretim programı (MEB, 2005), belirli öğrenme alanları temelinde oluşturulmuş ünitelerle işlenmektedir. Programın Birey ve Toplum, Kültür ve Miras, İnsanlar Yerler ve Çevreler, Üretim Dağıtım ve Tüketim, Zaman Süreklilik ve Değişim, Bilim Teknoloji ve Toplum, Gruplar Kurumlar ve Sosyal Örgütler, Güç Yönetim ve Toplum, Küresel Bağlantılar olarak öğrenme alanı bulunmaktadır. Bu öğrenme alanlarından bazılarının mekân ile ilişkisi şöyle kurulabilir: Birey ve Toplum öğrenme alanı bireyin gelişiminde sosyal çevreyi de dikkate aldığından sosyal mekân alanlarının, Kültür ve

Miras öğrenme alanı Türk kültürünü alıştıran temel öğeleri dikkate aldığından tarihi ve kültürel mekânların, Bilim Teknoloji ve Toplum öğrenme alanı bilimsel düşünceyi, bilimi, teknolojiyi ve bunların toplumla etkileşimini dikkate aldığına sanal, siber mekânların kullanımına uygundur.

2.3.2. Siyasi Mekânlara Dayalı Öğrenme Ortamları

Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nın genel amaçlar kısmında belirtilen "farklı dönem ve mekânlarda ki toplumlararası siyasal, sosyal, kültürel ve ekonomik etkileşimi analiz eder" genel amacın gerçekleştirilmesi için siyasal mekânlara dayalı öğrenme ortamlarının oluşturulması gerekmektedir. Çocukların toplumlararası siyasal etkileşimi analiz edebilmeleri için somut öğrenme ortamlarına ihtiyaç vardır. Sosyal bilgiler dersini okuyan temel eğitim öğrencilerinin gelişim özellikleri gereği, konuları gerçek hayatla ilişkilendirmek gerekmektedir. Okuldaki siyasal mekânlara dayalı öğrenme ortamları genel itibariyle, ders içi ve ders dışı olmak üzere iki kategoride incelenebilir. Ders içi siyasal ortamlar, müfredata, konu-kazanıma, dersin genel amaçlarına uygun olarak, önceden planlanmış bir biçimde, ders esnasında öğretmen rehberliğinde öğrencilerin katılımıyla oluşturulmuş, gerçek siyasal mekânlara dayalı olarak tasarlanmış ortamlar olarak tanımlanabilir (Yalçınkaya, 2015: 87). Örneğin sınıfta meclis çalışmalarının canlandırılması ve sınıfın buna uygun olarak düzenlenmesi, sınıfta seçim çalışmalarının yapılması, kurultay gerçekleştirilmesi vb. drama etkinlikleri, siyasal kimliği olan bir kişinin sınıfa davet edilmesi gibi. Ders dışı ortamı Alkan (1989: 99), okulun resmi yapısının dışında gelişen ve siyasallaşmaya tesir eden ortam olarak görmekte ve iki kategoriye ayırmaktadır. Bunlar:

1. Okul tarafından yaratılan ve siyasallaşmayı sağlamayı amaçlayan ortam (törenler, resimler, bayraklar, anıtlar vs.)
2. Okulda bulunan kişiler arasında doğan gruplaşmalar ve etkileşimler sonucunda doğan ortamlar (kahramanlık şarkıları, marşlar, tarihsel olayların resimleri, devlet büyüklerinin resimleri, büst ve heykeller, tiyatro ve diğer kültürel etkinlikler, her gün veya haftada bir yinelenen ulusal marşlar ve antlar, okulun bilinçli girişimi oluşan siyasallaşma ortamıdır (Akt. Yeşilorman, 2003).

Meclis, yerel yönetimler, bürokratik mekânlar, sivil toplum kuruluşlarına ait siyasal mekânlar ise okul dışı eğitim ortamları olarak sınıflandırılabilir (Yalçınkaya, 2015:

87). Okul dışı eğitim ve öğretim etkinlikleri kapsamında ele alınan bu mekânlara, inceleme gezileri yapılarak öğrencilerin çeşitli deneyimler edinmesi sağlanır.

2.3.3. Sosyal Bilgiler Eğitiminde Siyaset Biliminin Yeri ve Önemi

En eski medeniyetler doğmadan önce dahi, insan asla (bir insanın bir diğer insanla hiçbir ilişkisinin olmadığı derecede) tek başına yaşamamıştır. İnsanların yaşam tarzı daima topluma benzer bir yapıda olmuştur. Aristo insanı ‘siyasal bir hayvan’, yani toplumsal bir hayvan olarak tarif etmiştir. (Mosca, 2004: 7). İbn-i Haldun ‘a göre ise temelde hayvani hayat vardır, insan bir çeşit hayvan olduğu için gıdaya muhtaçtır. Hayatın zaruretleri, sanayi ve ilimden önce gelir fakat insan cemiyetini hayvanlardan ayıran özellikler şunlardır: Akıl, otoriteye ihtiyaç, geçim imkânlarını arama ve yardımlaşma, bir arada yaşama arzusu (Hülagü, 1999: 62). Bu bir arada yaşama arzusu, otoriteye ihtiyaç, toplumsal yaşamın düzenlenmesi ve yöneten ile yönetilen ilişkisi günümüz siyaset biliminin temellerini oluşturmuştur.

Heywood (2006:2) siyaseti en geniş anlamda insanların hayatlarını düzenleyen genel kuralları yapmak, korumak ve değiştirmek için gerçekleştikleri faaliyetler olarak tanımlamakta, siyasetin aynı zaman da akademik bir konu olduğunu ve hiç şüphesiz bu faaliyetlerin incelenmesi olarak görmektedir. 2005 ‘ten bu yana sadece tarih ve coğrafya ağırlıklı olmaktan çıkan ve sosyoloji, psikoloji, ekonomi, antropoloji, felsefe, hukuk, siyaset gibi disiplinleri de içeren sosyal bilgiler dersi için siyaset biliminin konusunu oluşturan kamu yönetimine ait idari kurumlar, süreçler ve yasalar ile bu bilimin kapsamını oluşturan devlet yapısı, atanmış ve seçilmiş kamu görevlilerin sorumluluk ve ödevleri doğrudan sosyal bilgilerin veri kaynağı olarak görülebilir (Öztürk, 2009). Fakat siyaset biliminin bu konulara yaklaşım biçiminin sosyal bilgilerden farklı olduğunu belirtmek gerekir. Siyaset bilimi konulara akademik yaklaşmaktayken sosyal bilgiler, siyaset biliminin elde ettiği verileri, öğrenci seviyesine uygun hale getirerek eğitim maksatlı kullanma çabası içerisinde (Yalçinkaya: 2015: 81). İlkokulda politik sistemlerin incelenmesi, çocuklara devlet ve hükümet işlerinin yürütülüş biçimi hakkında bir kavrayış kazandırması bakımından önemlidir (Öztürk, 2009).

Sosyal bilgiler dersinde, diğer derslere göre daha yoğun bir biçimde siyaset konu ve kavramlar yer alır ve çocuklar genellikle bu kavramların ne anlama geldiğini ilk kez bu derste öğrenirler (Baltacı ve Uysal, 2012: 184). Siyaset biliminin ortaya koyduğu veriler, vatandaşlık ve insan hakları eğitiminde doğrudan kullanılmaktadır. Vatandaşlık eğitimine odaklanan bir ders olan sosyal bilgiler dersinde, küçük yaşta çocukların devletin işleyişi ve kamu düzeni ile ilgili bilgi, beceri, tutum ve değerlerin kazandırılması gerekmektedir. Sosyal bilgiler ve vatandaşlık eğitiminde, siyaset bilimine özgü bilimsel verileri kullanmanın yanında, devletin işleyişine ilişkin olarak siyasi mekânlara dayalı otantik öğrenme ortamlarının bizzat yaşatılması yoluyla etkin, duyarlı ve sorumlu vatandaşlar yetiştirilmesine katkı sağlanmış olabilir (Yalçınkaya, 2015).

2.4. SİYASİ MEKÂNLAR

Kamu kurum ve kuruluşlarının iş ve işlemlerine yönelik öğrencilerde farkındalık oluşturulması görevi, genel olarak sosyal bilgiler dersinin sorumluluğunda görülmektedir. Bu durum, öğrencilere yaşadığı toplumu her yönüyle (gelenek, görenek, norm ve değerler dizgesi, özel ve resmi kurumlar gibi) tanıtmayı ve onların toplumla uyum ve barış içinde yaşayan bireyler olmaları anlamında kültür aktarımı görevini üstlenen, sosyal bilgilerin doğasından kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla dersin temel amaçlarından biri, hukuk kuralları çerçevesinde toplumsal yaşamı düzenleyen resmi kurumları öğrencilere tanıtmaktır (Keçe, 2015:288). Politik, ekonomik sosyal, kültürel, hukuksal alanlarda hizmet vermekle yükümlü tüm resmi kurumlardan öğrencilerin gelecek yaşantılarında etkin şekilde yararlanmaları için bugünden onlar hakkında bilgi sahibi olmaları önem taşımaktadır (Keçe, 2015).

Bu kısımda siyasi mekânlar başlıklar halinde açıklanacak ve çeşitli değerlendirmeler yapılacaktır. Bununla birlikte sosyal bilgiler dersinde bu mekânların öğrenme amaçlı kullanımı hakkında bilgiler verilecek ve çeşitli örnekler sunulacaktır.

2.4.1. Okul Dışı Öğrenme Ortamları

Günümüz toplumları okullarda yetişen bireylerden ezberledikleri bilgileri tekrar eden değil, öğrendiklerini gerçek yaşamda uygulamalarını beklemektedir. Bunun için sadece okulda yapılacak bir eğitim toplumların beklentilerini karşılayabilmekten uzak olacaktır. Çünkü okulun dışında öğrencileri bekleyen bir dünya bulunmaktadır. Bu dünyaya temas etmeyen, bu dünyada olup biteni bizzat kendi incelemeyen öğrenci, gelecekte bu dünyaya uyum sağlamakta zorlanacaktır. Sınıf dışına taşan eğitim, çocukların hayata daha geniş perspektiften bakmasına imkân sağlar. Bunun için eğitimin okul dışına çıkıp gerçek dünyayla buluşması gereği daha antik çağ eğitimcilerinden itibaren savunulan bir görüştür (Tokcan, 2015:16).

Okul, her türlü eğitim ve öğretimin toplu olarak yapıldığı yer, mekteptir (www.tdk.gov.tr). Okul dışı öğretim ise, mekân olarak okul bahçesinde, okul civarında veya okulun dışında yapılan eğitimidir (Şimşek ve Kaymakçı, 2015: 2). Hemen belirtelim ki okul dışı öğretim, informal ya da yaygın eğitim değildir. İnfomal eğitim yaşamın her alanında etkili olma, belirli bir plan ve program dahilinde gerçekleşmeme özelliklerinden dolayı, yaygın eğitim de örgün eğitim dışındaki eğitim- öğretim faaliyetlerini kapsamasından dolayı okul dışı öğretimden ayrılmaktadır (Kale, 2007). Okul dışı öğretimin önemli özellikleri şu şekilde sıralanabilir (Şimşek ve Kaymakçı, 2015: 3).

- Okul dışı öğretim okul binası dışındaki kişi, alan, kurum ve kaynakları kapsar.
- Okul dışı öğretimin eğitim-öğretim süreci içerisinde öğretim programı kazanımları doğrultusunda yapılması esastır.
- Okul dışı öğretimin planlı ve programlı öğrenme yaşantılarını içermesi gerekir.
- Okul dışı öğretim öğrencilerin bireysel deneyimlerine dayanır.
- Okul dışı öğretimde öğretmen-öğrenci ilişkisi hiyerarşik değildir.

Bu başlık altında konumuzun temelini oluşturan okul dışında ziyaret edilebilecek siyasi mekânlardan bahsedilmiştir.

a. Meclis

Uygulamada çok benzer fonksiyonlara sahip siyasi organları tasvir etmek için şaşırtıcı çoklukta terim kullanılmaktadır: kongre (ABD), milli meclis (Fransa), temsilciler meclisi (Japonya), parlamento (Singapur), milletvekilleri kongresi (İspanya) vs. (Yalçınkaya, 2015: 87). Bu tür organlar genellikle, meclisler, kanun koyucular ve parlamentolar olarak sınıflandırılır. En basit anlamıyla meclis, sözgelimi bir okul meclisinde olduğu gibi, insanların bir araya gelmesi ve toplanmasıdır (Heywood, 2006:448).

Meclislerin başlıca fonksiyonları şunlardır (Heywood, 2006: 454):

- Yasama
- Temsil
- İnceleme ve teftiş
- Siyasete katma ve eğitme
- Meşruluk

Birçok gelişmiş ve gelişmekte olan ülkede meclisler, siyasi müzakere ve politik analiz kazandırmak suretiyle, gelecek nesli siyasi lider olarak siyasete katmakta ve yetiştirmektedir (Heywood, 2006: 457).

TBMM'nin yakından tanınmasını sağlamak amacıyla randevuya gerek olmadan her ayın ilk cumartesi günü 11.00-15.00 saatleri arasında TBMM'nin Dikmen Kapısında, güvenlik kontrolünden geçtikten sonra ziyaretçiler yerleşkeye alınarak her saat başı rehberler eşliğinde gezdirilmektedir. Program kapsamında rehberler tarafından ziyaretçilere, TBMM Genel Kurul Salonu dinleyici locasında TBMM'nin tarihçesi, bina ve yerleşke ile ilgili yapılan sunumun ardından 15 Temmuz darbe girişiminde hasar gören alanlar gösterilmektedir ayrıca önceden randevu alınarak öğrencilere yönelik grup tanıtım turları da yapılmaktadır(tbmm.gov.tr).

Resim 1. TBMM Krokisi

(Kaynak: <https://www.tbmm.gov.tr/kutuphane/ulasim.html>)

Ankara’da, siyasi mekânlara dayalı öğrenme ortamlarından bir diğeri ise Kurtuluş Savaşı Müzesi (Birinci TBBMM)’dir. Müzenin tarihçesi ve tanıtımına ilişkin olarak TBMM Basın, Yayın ve Halkla İlişkiler Başkanlığı tarafından “Kurtuluş Savaşı Müzesi (1. TBMM Binası) el broşürü hazırlanmıştır. Bu broşüre TBMM internet sayfasından da ulaşılabilir. Türkiye Cumhuriyeti tarihi ve meclis çalışmalarının tarihçesinin daha iyi anlaşılmasını sağlamak amacıyla bu broşür sosyal bilgiler derslerinde bir ders materyali olarak da kullanılabilir (Yalçınkaya, 2015: 89). Aynı zamanda müze gezisi veya sanal turu esnasında öğrencilerin kullanmaları sağlanarak bu mekân ve bu mekândan hareketle geçmişimiz daha iyi kavratılır. Söz konusu broşürde sosyal bilgiler dersi için çok önemli olan aşağıdaki bilgiler yer almaktadır:

“Kurtuluş Savaşı Müzesi (Birinci Türkiye Büyük Millet Meclisi Binası) 1915 yılında, İttihat ve Terakki Fırkasınca kulüp binası olarak kullanılmak üzere, Enver Paşa’nın emriyle Evkaf (Vakıflar İdaresi) mimarı Salim Bey tarafından projelendirilmiş ve projeyi yürütme görevi, dönemin İttihat ve Terakki Fırkası Ankara temsilcisi Memduh Şevket (Esendal) Bey’e; proje yapım işi ise Kolorduda görevli olan askerî mimar Hasip Bey’e verilmiştir. Hasip Bey, binanın kâgir kısmını başarı ile bitirmiştir. Ancak çatı ve diğer bölümler, sürmekte olan savaş ve yaşanan malzeme sıkıntısı nedeniyle yarım kalmış,

Mimar Hasip Bey de Kurtuluş Savaşı sırasında şehit düşmüştür. Birinci Dünya Savaşı sonrasında Ankara, kısa bir süre için İngiliz ve Fransız askerleri tarafından işgal edildiğinde küçük bir Fransız müfrezesi, henüz çatısının bir bölümü örtülmemiş olan bu binaya yerleşmiş, ancak 27 Aralık 1919'da Mustafa Kemal Paşa'nın Ankara'ya gelmesi üzerine binayı boşaltarak kenti terk etmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisinin 23 Nisan 1920 tarihinde açılmasına karar verildiğinde, Ankara'da Meclisin toplanabilmesi için gerekli büyüklük ve donanıma sahip bir binanın bulunmadığı görülmüştür. Bu şartlar altında, inşası yarım kalan İttihat ve Terakki Fırkası Kulüp Binasının Meclis binası olarak kullanılmasına karar verilmiş ve binanın onarılması ve tamamlanması görevi de (sonradan 1. Dönem Bursa Mebusu olan) Necati Bey'e verilmiştir. Ankara taşı olarak bilinen pembe-mor renkli yerel andezit taşıyla inşa edilen ve "Birinci Millî Mimarlık Dönemi Üslubu"nun Ankara'daki ilk örneklerinden olan bina, Ankaralıların evlerinden ve Ulucanlar'daki Numune Mektebinden (şimdiki Cumhuriyet İlköğretim Okulu) getirilen kiremitlerle, halkın özverileri ile tamamlanmıştır. 23 Nisan 1920 ile 15 Ekim 1924 tarihleri arasında Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak kullanılan bina, daha sonra Cumhuriyet Halk Fırkası Genel Merkezi olarak kullanılmış ve aynı dönemde kısa bir süreliğine Hukuk Mektebine de ev sahipliği yapmıştır. 1952 yılında Maarif Vekâletine (Millî Eğitim Bakanlığı) devredilmiş, 1957 yılında Bakanlık Komisyonunca alınan kararla müzeye dönüştürülmek üzere çalışmalara başlanmış ve 23 Nisan 1961 tarihinde "Büyük Millet Meclisi Müzesi" adıyla halkın ziyaretine açılmıştır. "Atatürk'ün Doğumunun 100. Yılı Kutlama Programı" çerçevesinde, Kültür Bakanlığı tarafından yapılan yenileme çalışmaları sonucu 23 Nisan 1981 tarihinde "Kurtuluş Savaşı Müzesi" adıyla ziyaretlere açılan müze, son olarak 5 Mayıs 2009 tarihinde, TBMM Başkanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı arasında yapılan protokol çerçevesinde Türkiye Büyük Millet Meclisine devredilmiştir."

Kurtuluş Savaşı Müzesinin bölümleri ise şunlardır:

- Koridor
- Mescit
- Reis (Meclis Başkanı) Odası
- Genel Kurul Salonu (Meclis Toplantı Salonu)
- Başkatip Odası
- İdare Odası
- Katipler Odası
- Encümen (Komisyonlar Odası)
- Kulis
- Şeriye Encümeni (Anayasa Komisyonu) Odası
- Riyaset (Başkanlık Divanı) Odası

Sosyal bilgiler dersi kapsamında Meclis binalarına sınıf gezileri yaptırılarak meclis ve meclis çalışmalarının daha iyi anlaşılması sağlanabilir. Eğer gezi yapmak mümkün değilse sanal mekân gezileri gerçekleştirilebilir. Meclise yapılacak gezilerin temelde amacı, meclisin nasıl çalıştığını ve kararların nasıl alındığını öğrencilerin kavrayabilmesidir. Ankara' ya gezi yapma imkânı olmayan okullarda buldukları ilin belediye meclisi ziyaretinde bulunabilirler.

SOSYAL BİLGİLER DERSİ MECLİS SALONU'NDA

Perşembe, 27.04.2017

Resim 2. Öğrenciler Başkan'ın Makamında

Resim 3. Öğrenciler Meclis Salonunda

(...) İlkokulu 4/İ ve 4/B sınıfı öğrencileri Sosyal Bilgiler Dersi Yerel Yönetimler konusunu Büyükşehir Belediye Meclis Salonunda işlediler.

(...) İlkokulu 4. Sınıf öğrencileri Okul Müdürü Yardımcıları Nurettin Çetin ile sınıf öğretmenleri Derya Kamalak Erkoç ve Hatice Özbek ile birlikte ilk olarak Kahramanmaraş Büyükşehir Belediye Başkanı Fatih Mehmet Erkoç'u makamında ziyaret ettiler.

Başkanlık makamında gerçekleşen ziyarette Başkan Erkoç, öğrencilerle sohbet ederek sorularını cevaplandırdı.

Makamı ziyaretinin ardından Başkan Erkoç öğrencilerle birlikte Büyükşehir Belediyesi Meclis Salonu'na geçtiler.

Meclis Salonu'nda öğrencilere Yerel Yönetimler üzerine ders anlatan Başkan Erkoç, aynı zamanda öğrencilerin kendisine yönlendirdiği sorulara da yanıtlar verdi.

Topluca hatıra fotoğrafı çektirilmesinin ardından Başkan Erkoç öğrencilere başarılar dileyerek uğurladı.

(Kaynak: <https://kahramanmaras.bel.tr/haber/2017/04/27/sosyal-bilimler-dersi-meclis-salonunda>)

b. Merkezi Yönetim

Bürokrasi kavramının ilk defa Fransa'da ortaya çıktığı ve ilk kullanan kişinin de 1745 yılında Fransız iktisatçı Vincent Gournay (1712-1759) olduğu konusunda görüş birliği bulunmaktadır. Bürokrasi kavramının, "bureau" kavramından geldiği, bu kavramında orijin itibariyle, "koyu renkli kumaşla örtülmüş yazı masası"na (bure) işaret ettiği ifade edilir. Bureau teriminin daha sonra 18. yüzyılda "memurların çalıştığı ofis, büro ya da devlet dairesi" anlamında kullanılmaya başlanıldığı belirtilir. Bu nitelermelerle vurgulanmak istenen, memurların toplum üzerinde giderek artan etkisi ve egemenliğidir. Bu kavramın bilimsel düzeyde yaygın olarak incelenmeye başlanması, Alman sosyal bilimci Max Weber'in (1864-1920) bürokrasi ile ilgili yazılarından sonra hareketlenmiştir (Eryılmaz, 2010: 5-6).

Bürokrasi, iş bölümüne uygun olarak belirlenen çeşitli dairelerden ve resmi yetkilerden oluşan örgüt biçimi olarak tanımlanabilir (Yalçınkaya, 2015: 92). Devlet yönetiminde eğitim, sağlık, kültür, din vb. gibi alanlarda çeşitli idari işleri yürütmek için kamu kurumları oluşturulmaktadır. Siyaset sahasında bürokrasi, idari devlet mekânizması demektir; yani yönetme işinin icrasıyla görevli devlet memurları ve kamu görevlileri kitlesi (Heywood, 2006:505). Şeklen ast durumunda ve tarafsız olmalarına rağmen, bürokratlar, siyaset süreci üzerine hatırı sayılır bir etkide bulunur ve bu suretle, bir siyasi sistem içinde birtakım kilit fonksiyonlar icra ederler. Bu fonksiyonların en önemlileri şunlardır (Heywood, 2006: 513):

- İdari işleri yürütmek
- Siyasi tavsiyelerde bulunmak
- Çıkarları dile getirmek ve birleştirmek
- Siyasi istikrarı sürdürmek

T.C. Anayasasına göre devletimizin yönetim yapısı, merkezi yönetim ve yerel (mahalli) yönetim olarak sınıflandırılmıştır. Genel yönetim merkez, taşra ve yurtdışı örgütlerinden oluşur. Genel yönetimin merkezi Ankara'dır. Merkez yönetimi cumhurbaşkanı, başbakan ve bakanlıklara bağlıdır. Devletimizin yönetim yapısı, çocuklara küçük yaştan itibaren özellikle sosyal bilgiler dersinde öğretilir. Ülkemizde hizmetlerin bakanlıklar aracılığıyla ülke çapına nasıl götürüldüğünü öğrencilerimize kavratmak amacıyla merkezi örgütlere ilişkin mekânlara inceleme gezisi yapılabilir.

Eğer gezi yapmak mümkün değilse, ilgili birimlere sanal geziler gerçekleştirilerek, merkezi yönetim yapısı öğretilir. Bu sayede yönetimin gerekçesi, hiyerarşisi, iş bölümü kavranmış olur (Yalçınkaya, 2015:93).

Ders İçin Valiliği Ziyaret Etiler

IHA

27.04.2015 - 17:55Son Güncelleme : 27.04.2015 - 17:56

(...)4. SINIF ÖĞRENCİLERİ SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE YER ALAN YEREL YÖNETİMLER ÜNİTESİ KONUSUNU MANİSA VALİLİĞİ'Nİ ZİYARET EDEREK İŞLEDİLER.

4. sınıf öğrencileri Sosyal Bilgiler Dersinde yer alan yerel yönetimler ünitesi konusunu Manisa Valiliği'ni ziyaret ederek işlediler. Sınıf öğretmenleri Süleyman Tekeli ve Hatice Yatır ile birlikte Manisa Valiliği'ni ziyaret eden 35 kişilik öğrenci grubu ilk olarak Valilik Toplantı Salonunda Vali Yardımcısı Yakup Tat'tan yerel yönetimler konusunda bilgiler aldı. Kendilerini samimi ve güler yüzlü olarak karşılayan Vali Yardımcısı Tat'a 'Nasıl Vali olunur?', 'Niçin idarecilik mesleğini seçtiniz?' gibi sorular soran öğrenciler yerel yönetimler konusunda bilgilerini artırırken, ileriki yıllarda geleceklerine yön verecek kararları alırken bilgi ve düşünce sahibi oldular. Daha sonra Valilik birimlerini gezen öğrenciler, Valilikte yürütülen iş ve işlemler hakkında yerinde bilgiler aldılar. Manisa Valisi Erdoğan Bektaş ile de hatıra fotoğrafı çektiren öğrencilere mesir

macunu ikram edildi.

Resim 4. Öğrenciler Valilikte

(Kaynak: <http://www.hurriyet.com.tr/ders-icin-valiligi-ziyaret-ettiler-37100219>)

c. İl Yönetimi

İl yönetimi, Anayasamızın 126. maddesi ve İller İdaresi Kanunu'na göre gerçekleşir. İller İdaresi Kanunu'na göre Türkiye, merkezi idare kuruluşu bakımından coğrafya durumuna, iktisadi şartlara ve kamu hizmetlerinin gereklerine göre illere; iller ilçelere ilçeler de bucaklara bölünmüştür. Vali, ilde devletin ve hükümetin temsilcisi ve ayrı ayrı her bakanın mümessili ve bunların idari ve siyasi yürütme vasıtasıdır. İlde her bakanlığın temsilcileri-il müdürlükleri vardır. Özel Kalem Müdürü, Milli Eğitim Müdürlüğü, Sağlık Müdürlüğü, Kültür Müdürlüğü, Emniyet Müdürlüğü, Jandarma Komutanlığı, Defterdarlık, Müftülük, vs. valiye bağlıdır. Kaymakam, ilçede hükümetin temsilcisidir. İlçenin genel idaresinden kaymakam sorumludur. Bakanlıkların kuruluş kanunlarına göre ilçede lüzumu kadar teşkilatı bulunur. Sosyal bilgiler dersinde konu ve kazanıma uygunluğu göz önünde bulundurularak il veya ilçede bulunan kamu kurum ve kuruluşlarına gerekli izinler alınarak inceleme gezileri yapılabilir (Yalçınkaya, 2015: 93).

SOSYAL BİLGİLER DERSİ KAYMAKAM ATLAMAZ'DAN

- 04 Nisan 2016 Pazartesi

04.04.2016 tarihinde (...) İlkokulu Öğrencileri, Sosyal Bilimler alanında Mülki İdarelerde Yönetim Konulu ders kapsamında İlkadım Kaymakamlığımızın konuğu oldular.

(...)İlkokulu Öğrencilerini sınıf öğretmenleri Nuriye Yalçın rehberliğinde, Kaymakamlık toplantı salonunda ve makamında kabul eden İlçemiz Kaymakamı Turan Atlamaz, minik öğrencilerin mülki idarelerde yönetim, iş ve işlemler, nasıl Kaymakam oldunuz? gibi meraklı sorularını cevaplandırdı.

Atlamaz ziyaretten duyduğu memnuniyeti belirterek, minik öğrencilere kaymakamlık mesleğinin önemini, nasıl olunduğunu, tecrübe ve deneyimlerini anlattı. Gelecekte çok önemli görevler üstleneceklerini ve her alanda başarıya ulaşacaklarını inandığını ifade ederek, ezgili öğrencilerle anılarını da paylaştı.

Ders konularıyla ilgili olarak, (...) İlkokulu Öğrencileri, görevli rehber eşliğinde İlkadım Kaymakamlığı birimlerini gezerek yapılan iş ve işlemler konusunda bilgiler aldılar.

(...) İlkokulu 4A sınıfı öğrencileri ile birlikte samimi bir ortamda geçen ders ziyareti; Hükümet Konağının gezilmesi ile başlayıp, makam toplantı salonunda İlkadım Kaymakamlığı tanıtım filminin seyredilmesi ve toplu hatıra fotoğrafı çektilmesi ile sona erdi.

Ayrıca öğrencileri tebrik ederek hediyeler veren, her türlü konuda da desteğe hazır olduğunu ifade eden Atlamaz, miniklerle hatıra fotoğrafı çektilerek uğurladı.

(Kaynak: <http://www.ilkadim.gov.tr/sosyal-bilgiler-dersi-kaymakam-atlamazdan>)

d. Yerel Yönetimler

Yerel yönetimler, “merkezi yönetimin dışında, yerel bir topluluğun ortak gereksinimlerini karşılamak amacıyla oluşturulan, karar organlarını doğrudan halkın seçtiği, demokratik ve özerk bir yönetim kademesi, bir kamusal örgütlenme” olarak tanımlanabilir (Bozkurt vd., 1998: 258).

Yerel yönetimler, siyasi olgunluğun gelişmesi, demokratik anlayışın benimsenmesi ve ülke barışına katkı sağlanması yönünden önemli kuruluşlardır (Ökmen, 2008). De Tocqueville ve Mill, yerel yönetimleri demokrasinin temel ögesi ve birer siyasal eğitim aracı olarak görmektedirler (Yıldız, 1996:6). Geniş anlamdaki “siyasi eğitim” önce yerel düzeyde başlamaktadır. Politikacıların büyük bir kısmı, önce yerel yönetim organlarında görev alarak kendilerini genel politikaya hazırlamaktadırlar (Yalçınkaya, 2015: 94).

Yönetişim ve katılımın yerel yerel düzeyde gerçekleştirilmesi ise demokrasinin yerel düzeyde gerçekleştirilmesi tartışmalarıyla paralel olarak gündeme gelmiştir. Çünkü küreselleşme kapsamında demokrasi katılım ve yönetim birbirlerini tamamlayan öğelerdir. Her birinin küresel düzeyde gerçekleşmesi için varlıklarının sağlam bir biçimde yerel düzeyde de gerçekleşmesi gerekmektedir (Kestellioğlu, 2011).

5393 Sayılı Belediye Kanunu'nda, belediye ile ilgili şu tanımlara yer verilmiştir (<http://www.mevzuat.gov.tr/>):

- a) Belediye: Belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişisini,
- b) Belediyenin organları: Belediye meclisini, belediye encümenini ve belediye başkanını,
- c) Belde: Belediyesi bulunan yerleşim yerini,
- d) Mahalle: Belediye sınırları içinde, ihtiyaç ve öncelikleri benzer özellikler gösteren ve sakinleri arasında komşuluk ilişkisi bulunan idarî birimi, ifade eder.

Şehirlerde katılımın sağlanması amacıyla kent konseyi, çocuk ve gençlik merkezi gibi organlar da bulunmaktadır.

Sosyal Bilgiler Öğretim Programındaki “Güç, Yönetim ve Toplum” öğrenme alanı doğrudan, yerel yönetimler konusu ile ilgilidir. Örneğin; 4. Sınıf sosyal bilgiler öğretim programında konuyla ilgili şu kazanımlar bulunmaktadır:

- Yaşadığı yerin yerel yönetim birimlerini tanıy.
- Kamu hizmetlerinin yürütülmesinde yerel yönetimlerin rolünü açıklar.
- Kamuoyunun yerel yönetimlere etkisine örnekler verir.

Öğretim programında yer alan “Bir Gezi Yapalım” başlıklı etkinlik örneği ise yerel yönetim birimlerine tanıtım amaçlı gezi düzenlemeyi içermektedir. Öğretmen önceden ilgili kurum ve kuruluşlardan izin alarak ve gerekli görüşmeleri yaparak belediye, il genel meclisi, muhtarlık gibi birimlere gezi düzenleyebilir. Meclis salonlarında ders yapılabilir. İlgili kişilerden yerel yönetim konusunda konferans veya

seminer vermeleri istenebilir. Öğrenciler önceden hazırlamış oldukları soruları yerel yönetimden sorumlu kişilere yöneltebilirler. Aşağıda yer alan ders planı ve internet haberi bu etkinliğin uygulamasına bir örnektir.

Etkinlik 1: Meram Belediyesi'ne Ziyaret

SOSYAL BİLGİLER DERS PLANI

Ders: Sosyal Bilgiler

Öğrenme Alanı: Güç, Yönetim ve Toplum

Ünite: Yaşayan Demokrasi

Konu : Yönetimin Özü, Kuvvetler Ayrılığı

Sınıf : 7

Süre : 40+40 dk

Strateji ve Yöntem: Sunuş, Araştırma

Teknik: Anlatma, Soru- Cevap, Gezi, Gözlem, Gösteri

Araç-Gereç : Not Defteri

Kazanımlar

1. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin yönetim yapısını yasama, yürütme ve yargı kavramları çerçevesinde analiz eder.

1. Siyasi partilerin, sivil toplum örgütlerinin, medyanın ve bireylerin, gündemi ve yönetimin karar alma süreçlerini ne şekilde etkilediğini örnekler üzerinden tartışır.

Doğrudan Verilecek Beceri: Karar Verme

Doğrudan Verilecek Değer: Adil Olma

UYGULAMA:

Meram Belediyesine gezi düzenlenir. Belediyenin tüm birimleri bir görevli tarafından öğrencilere gezdirilir ve tanıtılır. Daha sonra öğrenciler Belediye Başkanı ile söyleşi yaparlar. Başkan öğrencilere yasalar çerçevesinde siyasi örgütlenmeler ve işleyişleri, iktidara gelme süreci, belediye başkanının görevleri hakkında bilgi verir, öğrencilerin sorularını cevaplandırır. Daha sonra öğrencilerden duygu ve düşüncelerini günlüğe yazmaları istenir.

ÖĞRENCİLER ISPARTA BELEDİYESİ'Nİ ZİYARET ETTİ

(...) İlkokulu 4.sınıf öğrencileri, Isparta Belediyesi'ni ziyaret etti.

Resim 5. Belediye 'de Sosyal Bilgiler Dersi

(...) İlkokulu 4.sınıf öğrencileri, Isparta Belediyesi'ni ziyaret etti. Sosyal Bilgiler dersi çerçevesinde yerel yönetimler ve yerel yönetimlerin görevleri ile yaptıkları çalışmalar hakkında Belediye Başkan Yardımcısı Recep Erdem'den bilgiler alan öğrenciler ardından okul aile birliği ve okul yönetimi ile birlikte belediyenin Prof. Dr. Turan Yazgan Etnografya Müzesi'ni gezdi.

(...) İlkokulu 4.sınıf öğrencileri Sosyal Bilgiler dersi kapsamında Isparta Belediyesi'ni ziyaret etti. Okul Müdürü Muzaffer Sarışahin, öğretmenler, Okul Aile Birliği Başkanı Olcay Günhan ve yöneticileri ile öğrenciler Isparta Belediye Başkan Yardımcısı Recep Erdem'i ziyaret etti.

(...) İlkokulu Öğretmeni Mevlüt Çankal Sosyal Bilgiler dersi kapsamında yerel yönetimlerin ele alındığını ve bu kapsamda belediyeyi ziyaret ettiklerini söylerken, belediyenin görevleri, belediye başkanının nasıl seçildiği, belediyenin hizmet alanları konularını öğrencilere yerinde göstermek istediklerini söyledi.

Okul Aile Birliği Başkanı Olcay Günhan da, öğretmenlerin konuları yerinde göstermek ve dersin öğrenciler tarafından daha iyi anlaşılması amacıyla böyle bir etkinliğin düzenlendiğini, istek ve taleplerin dile getirildiğini kaydetti. Günhan, "Bu fırsatı verdikleri için başkanımıza ve başkan yardımcılarımıza teşekkür ediyoruz" dedi.

Isparta Belediye Başkan Yardımcısı Recep Erdem ise, belediyenin yaptığı çalışmalar, gelir kaynakları, idare şekli gibi konularda bilgiler verdi. Öğrencileri ve idarecileri belediyede ağırlamaktan dolayı duyduğu memnuniyeti dile getiren Erdem, öğrencilerin de sorularını yanıtladı, istek ve şikayetlerini dinledi.

Öğrenciler Başkan Yardımcısı Recep Erdem'den aldıkları bilgilerin ardından Belediye Meclisi Salonu'na geçerek, meclis çalışmalarıyla ilgili de burada bilgiler aldı. Öğrenciler Meclis sıralarını doldururken, öğrenciler arasından Meclis Başkanı, katipler yerlerini aldı. Burada meclis üyesi öğrenciler, meclis başkanından Isparta ve okulları için yapılmasını istediklerini aktarırken, konu meclis başkanı tarafından da cevaplandırılırken, meclis toplantılarının işleyiş şekilleri hakkında bilgiler aldılar.

Resim 6. Sosyal Bilgiler Dersinde Müze Ziyareti

Öğrenciler ardından da Isparta Belediyesi'nin Gökçay Kavşağında bulunan Prof. Dr. Turan Yazgan Etnografya Müzesi'ni gezdi. Öğrenciler burada müze yetkilileri tarafından müzede bulunan halı ve kilimler ile diğer materyaller hakkında bilgilendirildi ve atalarının geçmişteki yaşayış şekilleri ve kullandıkları eşyaları yakında görme fırsatını yakaladılar.

(Kaynak: <http://www.medyakdeniz.com/gundem/ogrenciler-isparta-belediyesini-ziyaret-etti-h9042.html>)

e. Sivil Toplum Kuruluşları

Aristoteles ve Cicero'nun kullandığı şekliyle sivil toplum, siyasi bir toplum yapısını ifade etmektedir (Tosun, 2007). Hükümet dışı kuruluşlar, gönüllü kuruluşlar gibi isimlerle de adlandırılan sivil toplum kuruluşları, Montesqueu ve Machiavelli gibi düşünürlerce "ara yapılar, ara tabaka yada kuruluşlar" biçiminde algılanmıştır (Yıldız, 1996: 5). Sivil toplum kuruluşları devletin varlığını tehdit eden unsurlar yerine yurttaşların taleplerini siyasi iradeye ileten, devlet ile yurttaşlar arasında tampon görevi gören kuruluşlar olarak kabul edilmektedir (Tosun, 2007). Bu tür örgütler Birleşmiş Milletler Ana Sözleşmesi'nde "Non Governmental Organizations (NGO)" olarak adlandırıldığından, uluslararası literatürde de NGO kavramı daha yaygın olarak kullanılmaktadır (Oktay ve Pekküçükşen, 2009). Sosyal, siyasi, ekonomik, kültürel açıdan önemli bir misyona sahip olan vakıf, dernek, sendika ve meslek kuruluşları gibi sivil toplum örgütleri, topluma yararlı hizmetlerde bulunurlar. Sivil toplum kuruluşları yalnızca toplumsal sorunlara çözüm üretmekte değil aynı zamanda Avrupa Birliği'ne entegrasyon gibi belli çıkarların yaşama geçirilmesini amaçlayan, bunun yanında belli değerlerin korunmasını da gözeten örgütsel etkinlikler olarak karşımıza çıkmaktadır (Berk, 2015: 328). Sivil toplum örgütlerine üyelikler ve çalışmalarına katılım gönüllülük esasına dayalıdır (Yalçınkaya, 2015: 100).

Sıkça dillendirilen gelişmiş toplum örgütlü toplumdur ifadesi, büyük oranda, güçlü sivil toplum kuruluşlarına sahip olup olmama ile izah edilebilecek bir durumdur. Toplumların bugünün rekabetçi dünya toplumlarıyla tek başına devlet imkânları ve enerjisiyle baş etmesinin imkânsızlığına bakıldığında, sivil yönetim güçlerinin ne kadar büyük bir önem kazandığını anlayabilmek daha kolay olabilmektedir (Talas, 2011: 394). Nitekim çağdaş toplumlarda her türlü siyasal katılım, siyasi partiler, sivil toplum kuruluşları, meslek örgütleri ve dernek gibi örgütler aracılığıyla gerçekleştirilmektedir (Akın ve Özdemir, 2009).

Henrickson ve diğerleri STK'ları kabaca üçe ayırmaktadırlar (Akt: Özdemir, Başel ve Şenocak, 2010: 158):

1. Aktivite merkezli STK'lar (spor, kültür, rekreasyon vb. alanlarda faaliyet gösterirler.)

2. Toplum merkezli STK'lar (siyasi partiler, sendikalar, çevre örgütleri, yerel toplum örgütleri vb.)
3. Refah merkezli STK'lar (sosyal hizmet, sağlık, eğitim vb. hizmeti sunarlar.)

Özdemir, Başel ve Şenocak (2010)'a göre ülkemizde STK bilinci gelişmiş ülkelerle kıyaslandığında son derece düşüktür. Ülkemizde de, gelişmiş ülkelerde olduğu gibi STK bilincinin geliştirilmesi için çocukların ve gençlerin STK'lara özendirilmesi gerekmektedir. Aynı zamanda okullarda STK'ları tanıtıcı bilgilendirme faaliyetleri gerçekleştirilmelidir.

Öğretmenlerden okulun gelişimine katkı sağlanması için çeşitli programlar ve etkinlikler düzenlenmesi beklenmektedir. Öğretmen sivil toplum örgütleri ile öğrencilerin gelişimi için işbirliğinde bulunmalı ve eğitim sistemindeki sorunlara karşı duyarlı olmalıdır (Arslan ve Özpınar, 2008). Sosyal bilgiler dersinde STK'larla doğrudan ilişkili olan birçok konu-kazanım yer almaktadır. 5. Sınıf "Gruplar, Kurumlar ve Sosyal Örgütler" öğrenme alanında yer alan şu kazanımlar STK'larla ilgilidir:

- Toplumun temel ihtiyaçlarıyla bu ihtiyaçlara hizmet eden kurumları ilişkilendirir.
- Sivil toplum kuruluşlarını etkinlik alanlarına göre sınırlandırır.
- Sivil toplum kuruluşlarının etkinliklerinin sonuçlarını değerlendirir.
- Bireylerin rolleri açısından sivil toplum kuruluşlarını resmi kurum ve kuruluşlarla karşılaştırır.

Yukarıda yer alan kazanımlara yönelik olarak okulun bulunduğu bölgede faaliyet gösteren STK'larla işbirliği yapılmalı, STK'lara ait mekânlara geziler düzenlenmelidir. Aşağıda buna uygun bir gazete haberi yer almaktadır.

Öğrenciler Tema'yı Ziyaret Etti

12 Nisan 2017 - 14:45

Resim 7. Sosyal Bilgiler Dersinde TEMA'ya Ziyaret

(...) İlkokulu öğrencileri öğretmenleri Hülya Çalaner ve Candan Duygu Öztürk ile birlikte TEMA Balıkesir İl Temsilciliği ziyaret etti.

(...) İlkokulu öğrencileri öğretmenleri eşliğinde TEMA Balıkesir İl Temsilciliğini ziyaret etti. TEMA Balıkesir İl Temsilcisi Korhan Yakut öğrencilere TEMA çalışmaları ve faaliyetleri hakkında bilgiler verdi. (...) İlkokulu öğretmeni Hülya Çalaner sosyal bilgiler dersinde “Hep birlikte” ünitesini işlediklerini belirterek “Bu ünitemizin konularından birisi de resmi kurumlar ve sivil toplum örgütlerinden de bazı vakıfları öğrencilerimize tanıtmak bilgi edinmelerini sağlamak. Kızılay Balıkesir şubesine de götürdük öğrencilerimizi orada da bilgi edindiler. Şimdi de Balıkesir TEMA evine gelerek TEMA'nın yaptıkları çalışmalarla ilgili bilgi edinmeleri asıl amacımızdır.

TEMA Vakfı Balıkesir İl Temsilcisi Korhan Yakut vakıf olarak gönüllülük esasına göre çalıştıklarını ifade ederek “Gerek ben gerekse vakıf çalışanlarımız gönüllü olarak çalışmaktayız ve gönüllülerle çalışıyoruz. Bu gelen öğrenciler bir doğa, bir TEMA gönüllüsü. Tabi ki TEMA burada bir simge aslında doğa gönüllüsü olması lazım ki bizim vakfımızı seçsinler. Biz onlara doğadaki bazı kötü veya iyi oluşumların farkındalıkla kafalarında yer etmesini için çalışıyoruz. İleride belli makamlara geldiklerinde doğaya dost olmalarını, doğanın karşında değil yanında olmalarını istiyoruz ve o hale gelmeleri için çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Toprağımızı anlatıyoruz ve bizim asıl derdimiz toprak. Toprağı korumak için de insanın solunumu veya sağlığı içinde tabi ki ağaç. TEMA'nın zaten açılımı da Türkiye Erozyonla mücadele Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı olarak geçiyor. Biz bu ana başlıklarda ki terimleri hayata geçirmeye çalışıyoruz” şeklinde konuştu.

(Kaynak: <http://www.milliyet.com.tr/ogrenciler-tema-yi-ziyaret-etti-balikesir-yerelhaber-1973038/>)

f. Seçimler

Temsilin doğası hakkında tartışmalar her geçen gün artmakla birlikte bir nokta üzerinde mutabık kalınmıştır, temsil süreci, özünde seçimlerle ve oy kullanmayla ilişkilendirilir ve seçimler kendi başına siyasi temsilin yeterli koşulu olmayabilir (Heywood, 2006:332). Seçimler, “önceden belirlenmiş bir insan topluluğunun – seçmenlerin- tercihleri vasıtasıyla bir makama veya bir pozisyona insan yerleştirmenin aracı” olarak tanımlanmaktadır (Heywood, 2006: 332). Heywood (2006) seçimlerin genel işlevlerini 7 başlıkta sınıflandırmaktadır:

- Politikacı istihdamı
- Hükümetler kurmak
- Temsiliyet sağlamak
- Siyaseti etkilemek
- Seçmenleri eğitmek
- Meşruiyet zemini inşa etmek
- Elit grupları güçlendirmek

Heywood (2006: 335)’a göre, kampanya süreci, siyasi parti adayları, siyasallar, mevcut hükümet kayıtları, siyasi sistem hakkında bol miktarda enformasyon sağlamaktadır. Siyasi sistem hakkında bilgi sunan seçim çalışmalarını çocuklar özellikle medya aracılığıyla fark etmektedirler. Öğrencilerin sosyal ve siyasi konulara ilgi duymalarını sağlamak amacıyla medyanın etkin bir biçimde kullanımı gerekir. Medya, çocukların gerçek hayat problemlerine odaklanmalarına yardımcı olacak önemli araçlardan oluşmaktadır. Sosyal bilgiler dersinde gazete, televizyon ve internet gibi kitle iletişim araçlarından öğrencilerin güncel seçim haberlerini takip etmeleri istenebilir (Gedik, 2010). Öğretmenler bu sayede, güncel olaylarla dersin kazanım arasında ilişkilendirme yaparak çocuğun sosyal ve siyasal konular üzerinde düşünmesini sağlayabilir. Bununla birlikte çocukların seçimlerle ilgili duygu ve düşüncelerini paylaşmaları teşvik edilebilir. Her ne kadar seçim, sosyal bilgiler dersinin

tartışmalı konuları arasında yer alsada, öğretmenin sınıfta demokratik bir anlayış oluşturması gerekir (Yalçınkaya, 2015:102).

Demokrasi eğitimi ile ilgili olarak MEB'in en önemli uygulamalarından biri Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesidir. Bu proje demokrasi eğitiminin okullarımızda geliştirilebilmesi ve uygulama alanlarının oluşturulabilmesi için 13 Ocak 2004 'te MEB ile TBMM arasında imzalanan bir protokolle uygulamaya konmuştur (Gömleksiz, Kan ve Cüro, 2010:126). Bu protokolün uygulamaya geçirilmesiyle;

'Cumhuriyetimizin demokrasi ile güçlendirilmesi; öğrencilerimizde yerleşik bir demokrasi kültürünün oluşturulması, hoşgörü ve çoğulculuk bilincinin geliştirilmesi, kendi kültürünü özümsemiş, millî ve manevî değerlere bağlı, evrensel değerleri benimseyen nesillerin yetiştirilmesi; öğrencilere seçme, seçilme ve oy kullanma kültürünün kazandırılması; katılımcı olma, iletişim kurabilme, demokratik liderliği benimseyebilme ve kamuoyu oluşturabilme becerilerinin kazandırılması amaçlanmaktadır.' (Tebliğler Dergisi, 2004 Akt: Gömleksiz, Kan ve Cüro, 2010: 126)

Demokrasi eğitimi ve okul meclisleri projesi üç farklı boyutta meclisi oluşturmuştur. Bunlar; (Yalçınkaya, 2015:102)

- Türkiye öğrenci meclisi
- İl öğrenci meclisi
- Okul öğrenci meclisidir.

Meclis, öğrencilerin seçtiği başkan tarafından yönetilir. Okul öğrenci meclisi başkanları bir üst meclis olan il öğrenci meclisinde kendi okullarını temsil ederler. Seçtikleri bu başkan il öğrenci meclisini yönetir ve Türkiye öğrenci meclisinde kendi ilindeki tüm öğrencileri temsil eder. Bütün öğrenci meclislerinin belirlenmesi için yapılan seçim işlemleri, demokratik ortamda seçme-seçilme ve oy kullanma bilinci ve kültürünün oluşturulması ilkelerine uygun bir şekilde yapılmaktadır. Okullarda oluşturulan okul öğrenci meclisi projesi uygulamaları ile bireylerde demokrasi bilincinin yerleştirilmesi, demokratik tutum ve davranışlarının geliştirilmesi amaçlanmaktadır (Gömleksiz, Kan ve Cüro, 2010:127). Seçme hakkının 18 yaşın bitimiyle başladığı Türkiye'de, seçmen olmayan, kitle olan çocukların görüşlerinin,

ihtiyaçlarının dikkate alınması ve karar alma sürecine katılımlarının sağlanması, katılım kültürünün yerleşmesine katkı verecektir (Özer, 2011: 52).

g. Siyasi Liderlerin Yaşamına Yönelik Mekânlar

Sosyal Bilgiler derslerinde kullanılacak siyasi yönleri bulunan, milli ve tarihi şahsiyetlerin yaşamlarına dair oldukça zengin mekânlar bulunmaktadır. Örneğin, okulun bulunduğu çevrede Türk siyasetinde etkili olmuş kişilerin doğdukları veya yaşadıkları evler, köy, mahalle ve sokaklar, öğrenim gördükleri okullar, mezar ve türbeleri, sosyal bilgiler ders konu ve kazanımları ile ilişkilendirilerek gezilebilir. Bununla birlikte bu mekânlara gerçekleştirilecek gezilerden hareketle öğretim etkinlikleri tasarlanabilir. Yalçınkaya (2015) 'ya göre bu konuda sosyal bilgiler öğretmenlerine önemli görevler düşmektedir. Öncelikle öğretmen, görev yaptığı okulun bulunduğu yerin, siyasi, sosyal, tarihi ve kültürel yapısını çok iyi tanımalıdır. Amaçlı ve planlı bir şekilde bu mekânlara gerçekleştirilecek olan inceleme gezileri sonrası öğrencilerin söz konusu kişinin sosyal ve siyasi yaşamına, Türk tarihindeki yeri ve önemine yönelik önemli kazanımlar edinmiş olacaktır. Ulusal ve yerel düzeyde Türk siyasetine önemli katkıları olan ve yaşamını devam ettiren devlet adamlarının yaşamları konu edinebilir ve yaşamları ile ilgili mekânlar, sosyal bilgiler dersinde kullanılabilir. Örneğin, okulun bulunduğu bölgedeki siyasi ve bürokratlara ziyaretler gerçekleştirilebilir. Hatta bu ziyaretler esnasında daha önce belirlenen yerel sorunlar, ilgili kişilerle tartışılarak, birlikte bu sorunlara çeşitli çözüm önerileri getirilebilir. Eğer sınıf gezisi yapmak mümkün değilse, belirlenen bazı öğrencilere gerçek hayat problemleri üzerine çeşitli performans veya proje görevleri verilerek siyasilerin veya bürokratların siyasi yaşamlarının öğrenciler tarafından daha yakından tanınması sağlanabilir. Sosyal Bilgiler Öğretim Programında (2005b), tarihi kişiliklerin yaşamlarına yönelik olarak gerçekleştirilecek etkinliklerle ilgili olarak şu açıklamalara yer verilmektedir:

“Okulun bulunduğu çevrede doğmuş, bulunmuş ya da ölmüş bir tarihi bir kişiliğin hayatına dair önemli mekânlara inceleme gezileri yapılabilir. Bu kişinin medrese, cami, kütüphane, imaret, han, türbe, mahalle, sokak ve ev gibi herhangi bir eserde kitabesi varsa, bu kişi ve eserleri ile ilgili öğrencilere

araştırma projeleri verilebilir. Öğretmen sınıfta ya da müzede drama etkinlikleri ile geçmiş yaşantıların canlandırılması ve öğrencilerin tarihi kişilikler ile empati kurmasını sağlamalıdır.”

Özellikle Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün siyasi yaşamının daha iyi anlaşılmasında onun yaşamıyla ilgili mekânların kullanımı Atatürkçülük konularının öğretimi açısından da çok önemli bir yere sahiptir. Anıtkabir, Atatürk evleri, yaşadığı köşk ve saraylar, Atatürk'ün hayatının anlaşılmasında inceleme gezisi yapılacak mekânlar arasında yer alır.

Resim 8. Anıtkabir

Büyük kurtarıcımız, Cumhuriyetimizin kurucusu Ulu Önder Atatürk' ün ebedi istirahatgahı olan Anıtkabir, Ankara' nın orta kesiminde yer alır.

Anıtkabir için yapılan heykel ve kabartmaların konuları, Kurtuluş Savaşı ve Cumhuriyet tarihimizden ve Atatürk' ün hayatından seçilmiştir.

Ulu Önder Atatürk, Türk milletinin bağımsız ve milli egemenliğe dayanan demokratik bir devlet anlayışı içinde yaşaması için yürüttüğü mücadelesinde, milleti ile bütünleşerek başarıya ulaşmıştır.

Türk yurdunu işgal eden düşmana karşı, vatanın bağımsızlık ve bütünlüğünü milletin azim ve kararının kurtaracağını çok sevdiği milletine aşıl原因an Atatürk, bağımsız Türkiye Cumhuriyeti' ni kurmayı başarmış,

Türkiye Cumhuriyeti' ni çağdaş uygarlığa götüren yenileşme yolunda Türk Milletine layık inkılapları gerçekleştirmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti' nin kuruluşunun 15 nci yılında hastalığı ağırlaşarak, 10 Kasım 1938 ' de Dolmabahçe Sarayı' nda ebediyete intikal etmiştir. Atatürk kendisi için bir mezar yaptırmadığı gibi, gömüleceği yer içinde vasiyette bulunmamıştı.

1923 yılında bir sohbet sırasında Atatürk; "Elbet birgün öleceğim, beni Çankaya' ya gömer, hatıramı yaşatırsınız" demiş ve "Beni milletim nereye isterse oraya gömsün. Fakat benim hatıralarımın yaşayacağı yer Çankaya olacaktır" diye eklemiştir.

Türk Ulusunun O' na karşı duyulan büyük saygı ve minnettarlığının bir ifadesi olan Anıtkabir, Türkiye Cumhuriyeti' nin en anlamlı eseridir.

(Kaynak: http://www.anitkabir.tsk.tr/04_gorseller/fotograflar.html)

Atatürk Evleri: Ülkemizde çok sayıda şehirde Atatürk'ün Kurtuluş Savaşı'nda veya Cumhuriyetin ilk yıllarında konakladığı ev bulunmaktadır. Bu evler, dönemin yaşamına ilişkin olarak sosyal bilgiler ve tarih öğretimine yönelik önemli kaynaklar içermektedir. Sosyal bilgiler ve tarih derslerinde Atatürk evlerine gerçekleştirilecek gezilerle, öğrenciler Atatürk'ün yaşamı, Kurtuluş Savaşı dönemi ve Cumhuriyetin ilk yıllarına ilişkin önemli kazanımlar edinecektir. Türkiye genelindeki Atatürk ev ve müzeleri şunlardır (<http://www.kultur.gov.tr/TR,96348/ataturk-muzeleri.html>):

Atatürk Müzeleri

- Adana - Atatürk Müzesi
- Afyon - Dumlupınar Müzesi
- Afyon - Tarihi Milli Park Müdürlüğü Zafer Müzesi
- Ankara - Alagöz Karargah Müzesi
- Ankara - Atatürk Kültür Merkezi Cumhuriyet Devri Müzesi
- Ankara - Etnoğrafya Müzesi
- Ankara - II. Türkiye Büyük Millet Meclisi Cumhuriyet Müzesi
- Ankara - Kurtuluş Savaşı Müzesi (I. TBMM Binası)

- Ankara - Atatürk'ün Mekânı Müze Köşk
- Ankara - Anıtkabir
- Ankara - Atatürk Evi
- Antalya - Alanya Atatürk Evi Müzesi
- Antalya - Atatürk Müzesi
- Balıkesir - Kuva-yi Milliye Müzesi
- Bursa - Atatürk Müzesi
- Çanakkale - Eceabat Çamyayla Atatürk Karargahı
- Denizli - Atatürk ve Etnografya Müzesi
- Diyarbakır - Atatürk Köşkü
- Erzurum - Atatürk Müzesi
- Eskişehir - Atatürk ve Kültür Müzesi
- İçel - Mersin Atatürk Evi Müzesi
- İçel - Silifke Atatürk Evi
- İstanbul - Dolmabahçe Sarayı
- İstanbul - Florya Atatürk Deniz Köşkü
- İstanbul - Pera Palas Atatürk Odası
- İzmir - Atatürk Müzesi
- Kastamonu - Arkeoloji Müzesi - Atatürk Salonu
- Kayseri - Atatürk Müzesi
- Kocaeli - İzmit Müzesi ve Atatürk Evi
- Konya - Akşehir Batı Cephesi Karargahı Müzesi
- Konya - Atatürk Müzesi

- Malatya - Atatürk Evi
- Rize - Atatürk Müzesi
- Sivas - Kongre Binası Atatürk ve Etnografya Müzesi
- Samsun - Atatürk Müzesi
- Samsun - Gazi Müzesi
- Samsun - Havza Atatürk Evi
- Trabzon - Atatürk Köşkü
- Uşak - Atatürk ve Etnografya Müzesi
- Yalova - Atatürk Köşkleri

Ayrıca kültür ve turizm bakanlığı sitesin de tüm Atatürk evlerinin nasıl kullanıldığı ve müze haline getiriliş hikayelerine de ulaşılabilir.

Konya - Atatürk Müzesi

Atatürk Caddesi üzerinde 1912 yılında inşa edilen iki katlı tarihi bina; kesme, moloz taş ve tuğladan yapılmıştır. 1923 yılında hazine adına tescil edilen ev Vali Konağı olarak kullanılmış, Atatürk'ün Konya'ya gelişlerinde de kendisine tahsis edilmiştir. 1927 yılında hazineden Konya Belediyesi'nce satın alınan ev 19.7.1928 tarihinde Konyalıların Atatürk'e şükranlarının bir ifadesi olarak Atatürk adına tescil edilmiş ve tapusuna "Reisicumhur Gazi Mustafa Kemal Paşa'ya Konyalıların hediyesidir." kaydı konulmuştur. 1940 yılında Konya Özel İdaresi'nce sembolik bir bedel karşılığında satın alınan ev, tekrar Vali Konağı haline getirilmiş ve 1963 yılına kadar Vali Konağı olarak kullanılmıştır.

1963 yılında bina Milli Eğitim Bakanlığı'na devredilerek onarılmış ve bir yıl sonra 17 Aralık 1964 tarihinde "Atatürk Evi-Kültür Müzesi" adıyla ziyarete açılmıştır.

Atatürk Müzesi, Atatürk'ün doğumunun 100.yılında İl Kutlama Komitesi Başkanlığı'nın

talepleri üzerine, Kültür ve Turizm Bakanlığı Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nce restore edilerek, sergileme ve düzenlemesi de yeniden yapılmış ve 17

Nisan 1982 tarihinde "Atatürk Müzesi" olarak ziyarete açılmıştır. Müzenin düzenlenmesinde, yapının ev olarak kullanılma özelliği göz önünde tutulmuş olup, bu nedenle mimari özelliğini bozacak bir değişikliğe gidilmemiştir.

Müzedeki Kurtuluş Savaşı'nda Konya ve Konyalının yeri belge ve fotoğraflarla anlatılmaya çalışılmıştır. Müzenin alt ve üst salonlarındaki sergilemede pano ve vitrinle bütünlük sağlanmaya çalışılmış, zemin katta Cumhuriyet öncesine ait belge ve fotoğraflarla Atatürk'ün Konya ziyaretleri anlatılmıştır.

Panolarda, Atatürk'ün Konya'ya gelişlerini, şehirde yaptığı ziyaretleri, bu evde tuttuğu günlük notları gösteren belgeler, fotoğraflar ve gazete kupürleri sergilenmektedir. Vitrinlerde ise Atatürk'e ait bazı elbiseler ile bu evde kullandığı muhtelif eşyalar teşhir edilmektedir.

(Kaynak: <http://www.kultur.gov.tr/TR,96379/konya---ataturk-muzesi.html>)

Etkinlik 2: Konya Atatürk Evi'ne Gezi

SOSYAL BİLGİLER DERS PLANI

Ders: Sosyal Bilgiler

Öğrenme Alanı: Güç, Yönetim ve Toplum

Ünite: Yaşayan Demokrasi

Konu : Kamuoyu ve Basın

Sınıf : 7

Süre : 40+40 dk

Strateji ve Yöntem: Sunuş, Araştırma

Teknik: Anlatma, Soru- Cevap, Gezi, Gözlem

Araç-Gereç : Not Defteri

Kazanımlar

1. Siyasi partilerin, sivil toplum örgütlerinin, medyanın ve bireylerin, gündemi ve yönetimin karar alma süreçlerini ne şekilde etkilediğini örnekler üzerinden tartışır.

Doğrudan Verilecek Beceri: Karar Verme

Doğrudan Verilecek Değer: Adil Olma

UYGULAMA:

Konya ilinde bulunan 'Atatürk Evi' ne gezi düzenlenir. Burada öğrencilere

Atatürk'ün hayatı, askeri ve siyasi başarıları ve de ilkeleri hakkında bilgi verilir. Kişisel eşyaları öğrencilere tanıtılır ve incelemeleri sağlanır. Gezi sonrası öğrenciler bilgi, duygu ve düşüncelerini günlüklerine yazarlar.

h. İnternet Ortamında Siyasi Mekânlar

Dünyada internetin hızlı bir şekilde yayılmasıyla birlikte, web tabanlı öğrenme, web tabanlı öğretim, web tabanlı eğitim, uzaktan öğrenme, uzaktan eğitim, e-öğrenme, web tabanlı uzaktan eğitim gibi kavramlar ortaya çıkmıştır. Bu kavramlar genel olarak internet teknolojilerinin eğitim amaçlı kullanımını ifade etmektedirler. İnternetin eğitim ortamlarında kullanımını etkileyen pek çok etken bulunmaktadır. Bu etkenlerden en önemlisi ise internet ve kullanımının günümüzde oldukça yaygın oluşudur. Öğrencilerin sosyal bilgiler dersi için önemli olduğunu düşündüğümüz cumhurbaşkanlığı, meclis, bakanlıklar ve anıtkabir gibi siyasi mekânlara internet yoluyla ulaşmaları sağlanabilir. Örneğin çocukların TBMM 'yi daha yakından tanımaları için Meclis Çocuk internet sayfası (<https://cocuk.tbmm.gov.tr/anasayfap3.html>) hazırlanmıştır. Bu sayfada yer alan menüler şunlardır:

- Oyunlar
- Kütüphane, Faaliyetler, Çocuk Sayfaları, Ziyaretçi Defteri, Sanal Turlar, İletişim, Fotoğraflar
- Çizgi Filmler
 - 23 Nisan
 - Kurtuluş Savaşı Müzesi
 - Meclis'i Tanıyalım
 - Birlikte Öğrenelim
 - Keloğlan Meclis'te
 - İşitme Engelliler İçin
 - Çanakkale
 - İstiklal Marşı

TBMM'nin çocuklar tarafından tanınmasını sağlamak amacıyla çocukların ilgisini çekecek içerikler yer almaktadır. Ayrıca aynı sitede çocuklara faydalı olabilecek diğer resmi kurumların bağlantıları da bulunmaktadır. Bu sitelerin linkleri de şu şekildedir:

- Başbakanlık Çocuk İnternet Sitesi
<http://cocuk.basbakanlik.gov.tr/>
- TRT Çocuk İnternet Sitesi
<http://www.trt.net.tr/trtcocuk/>
- Kamu Denetçiliği Kurumu Çocuk İnternet Sitesi
<http://www.kdkcocuk.gov.tr/>
- Diyanet İşleri Başkanlığı Çocuk İnternet Sitesi
<http://kurs.diyamet.gov.tr/>
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çocuk İnternet Sitesi
<http://www.csb.gov.tr/csbcocuk/>
- Emniyet Genel Müdürlüğü Çocuk İnternet Sitesi
<http://cocuk.egm.gov.tr/>
- TÜBİTAK Bilim Çocuk
<http://www.bilimcocuk.tubitak.gov.tr/>
- TÜBİTAK Meraklı Minik
<http://www.biltek.tubitak.gov.tr/merakliminik/>
- Güvenli Yaşam
<http://cocuk.guvenliyasam.org>
- T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü
<http://www.uyumcocuk.gov.tr/tr/main>

Cumhurbaşkanlığı'na sanal tur için

<https://tccb.gov.tr/common/sanaltur/tur/index.html> linki kullanılabilir. Bu turda şu mekânlar ziyaret edilebilir.

- Cumhurbaşkanlığı Külliyesi
- Beştepe Millet Camii
- Atatürk Müze Köşkü
- Kongre ve Kültür Merkezi

Anıtkabir 'e sanal tur için

http://www.anitkabir.tsk.tr/09_sanal_muze/sanal_muze linki kullanılabilir. Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK), Anıtkabir Komutanlığı tarafından hazırlanan internet sitesinde yer alan sanal tur da ise şu mekânlar ziyaret edilebilir:

- Dış Mekânlar
- Atatürk'ün Özel Eşyaları
- Çanakkale Panoraması
- Tablolar
- Sakarya Ve Büyük Taarruz Panoramaları
- Tonozlu Galeriler
- Mezar Odası
- Özel Kitaplık
- İnönü Müzesi

<http://www.millisaraylar.gov.tr/portalmain/SanalTur.aspx> adresinden ise aşağıdaki saraylara sanal tur düzenlenebilir.

- Dolmabahçe Sarayı
- Beylerbeyi sarayı
- Aynalıkavak Kasrı
- Küçüksu Kasrı
- Ihlamur Kasrı
- Yıldız Şale

2.4.2. Sınıf İçi Etkinlikler

Siyasi mekâna dayalı öğrenmeye yönelik sınıf içinde yapılabilecek en uygun etkinlikler drama, sanal turlar, sınıf içinde gerçekleştirilecek seçimler ve çeşitli siyasi kişilikler ve sivil toplum kuruluşlarında görev yapan yetkilileri sınıfa davet edip

öğrencilerle söyleşi gerçekleştirmelerini sağlamak olacaktır. Aşağıda buna yönelik ders planları ve de bir örnek internet haberi yer almaktadır.

Etkinlik 3: Drama

SOSYAL BİLGİLER DERS PLANI

Ders: Sosyal Bilgiler

Öğrenme Alanı: Güç, Yönetim ve Toplum

Ünite: Yaşayan Demokrasi

Konu : Kurultaydan Meclise

Sınıf : 7

Süre : 40+40 dk

Strateji ve Yöntem: Drama

Teknik: Rol Oynama, Doğaçlama, Donuk İmge, Ayna, Münazara

Araç-Gereç : Ders Kitabı, Fotoğraf, Gazete Haberi, Bilgi Kartları, Kostümler

Kazanımlar

1.Tarihsel süreçte Türk devletlerinde yönetim şekli ve egemenlik anlayışındaki değişim ve sürekliliği fark eder.

Doğrudan Verilecek Beceri: Karar Verme

Doğrudan Verilecek Değer: Adil Olma

UYGULAMA:

Hazırlık ve Isınma :

1.Etkinlik: Drama salonunda üç ayrı köşede Türk devletlerinde yönetim şekli ve egemenlik anlayışının tarihi gelişimini gösteren fotoğraf ve yazı şeridi oluşturulur.

Öğrencilerden müzik eşliğinde bu köşelerdeki fotoğraf ve yazıları incelemeleri istenir.

2.Etkinlik: Öğrenciler daire olurlar herkes yanındaki arkadaşıyla eş olur. Karşılıklı el ele tutuşup eşlerinin aynası olurlar ve onları taklit ederler. Daha sonra el ele tutuşmuş olanlar birbirinden ayrılır ve birbirlerini kaybetmiş olurlar. Liderin verdiği komutlara göre kendilerini buldukları ortama adapte edip ona uygun davranış sergilerler.

Örneğin lider bir kurultayda bulduklarını, mecliste bulduklarını, belediye de bulduklarını, bakanlar kurulunda olduklarını ya da hakan, hükümdar, bakan, başbakan olduklarını belirtir. Öğrencilerde komutlara uygun davranırlar. Daha sonra eşler birbirlerini bulurlar lider sınıfı üç gruba ayırır. Herkes dahil olduğu köşeye çekilir.

Canlandırma:

1.Etkinlik: Her grup kendi köşesindeki fotoğrafları inceleyip donuk imge yapar.
2.Etkinlik: Birinci gruba Eski Türk devletlerinde yönetimle ilgili anektod yazılı halde verilir. İkinci gruba cumhuriyet öncesi bir döneme ait gazete haberi verilir. Üçüncü gruba ise cumhuriyet sonrası yönetimle ilgili video izletilir. Üç gruba da çıkış noktaları verildikten sonra 10 dk hazırlık süresi verilir ve daha sonra kendilerinden çıkış noktalarından hareketle rol oynama ve doğaçlama tekniği kullanılarak canlandırma yapmaları istenir.

3.Etkinlik(Rahatlama Çalışması): Gözlerinizi kapatın. Boğazda bir tekne turundasınız. Yağmur yeni dinmiş gökkuşağı oluşmuş ve tekneniz gökkuşağının altından geçiyor. Yüzünüze ılık bir rüzgar çarpıyor. İstedığınız herşeye sahipsiniz ve ruhunuzu dinlendiriyorsunuz. Rahatlayın. Şimdi bir titreşim hissediyorsunuz ve telefonunuz çalıyor gözlerinizi açabilirsiniz.

Değerlendirme: Bu aşamada sınıf ikiye bölünür. Münazara yapılır. Bir grup 'Devlet yönetimi demokratik olmalı!' diğer grupta 'Devlet yönetimi demokratik olmamalı!' Tezini savunur.

Etkinlik 4: TBMM 'ye Sanal Tur

SOSYAL BİLGİLER DERS PLANI

Ders: Sosyal Bilgiler

Öğrenme Alanı: Güç, Yönetim ve Toplum

Ünite: Yaşayan Demokrasi

Konu : Kurultaydan Meclise

Sınıf : 7

Süre : 40 dk

Strateji ve Yöntem: Sunuş

Teknik: Anlatma, Soru- Cevap

Araç-Gereç : Ders Kitabı, Not Defteri, Video, İnternet

Kazanımlar

- 1.Tarihsel süreçte Türk devletlerinde yönetim şekli ve egemenlik anlayışındaki değişim ve sürekliliği fark eder.
2. Anayasamızda 2. Maddesinde yer alan Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin nitelikleri

ile ilgili uygulamalara toplum hayatından örnekler verilir.

Doğrudan Verilecek Beceri: Karar Verme

Doğrudan Verilecek Değer: Adil Olma

UYGULAMA:

Öğrencilere TBMM hakkında kısa bir bilgi verilir. Daha sonra internet aracılığıyla TBMM'ye sanal tur düzenlenir ,ilgili bölümleri tanıtılır ve işleyişi hakkında bilgi verilir. Tur bittikten sonra öğrencilerden soru cevap tekniği kullanılarak duygu ve düşüncelerini belirtmeleri istenir ve daha sonra gözlemlerini günlüklerine aktarmaları sağlanır.

Etkinlik 5: TEMA 'dan Öğrencilere Sınıfta Eğitim

SOSYAL BİLGİLER DERS PLANI

Ders: Sosyal Bilgiler

Öğrenme Alanı: Güç, Yönetim ve Toplum

Ünite: Yaşayan Demokrasi

Konu: Örnek Yurttaş

Sınıf: 7

Süre: 40 dk

Strateji ve Yöntem: Sunuş

Teknik: Anlatma, Soru- Cevap

Araç-Gereç : Ders Kitabı, Not Defteri, Video, İnternet

Kazanımlar

- 1.Siyasi partilerin, sivil toplum örgütlerinin, medyanın ve bireylerin, gündemi ve yönetimin karar alma süreçlerini ne şekilde etkilediğini örnekler üzerinden tartışır.
2. İçinde bulunduğu eğitsel ve sosyal faaliyetlerde işleyen süreçleri demokrasinin ilkeleri açısından analiz eder.

Doğrudan Verilecek Beceri: Karar Verme

Doğrudan Verilecek Değer: Adil Olma

UYGULAMA:

Sınıfta TEMA kuruluşundan bir görevli davet edilir. Görevli sivil toplum örgütlerinin işleyişi, faaliyetleri hakkında sunum yapar. Daha sonra TEMA vakfının kuruluş

amaçlarından, işleyişinden ve faaliyetlerinden bahseder. Öğrencileri bu kurumda gönüllü etkinliklerde bulunmaları için teşvik eder. Sunum bittikten sonra öğrencilerin bilgi, duygu ve düşüncelerini günlüğe aktarmaları istenir.

AFAD, Okullarda Afet Dersi Verdi

21 Nisan 2017

AFAD, 27 okulda 19 bin 492 öğrenci ve 658 öğretmene deprem öncesi alınacak tedbirler ve afet sonrası yapılacakları anlattı

HABER MERKEZİ

Erzurum Afet ve Acil Durum (AFAD) Müdürlüğü, 20 bine yakın öğrenciye deprem öncesi alınacak tedbirler ve afet sonrası yapılacaklar konusunda eğitici bilgiler verdi. Okullarda düzenlenen eğitimler sonrası yapılan tatbikatlarla öğrenciler olası afetlere karşı bilinçli hale getirildi.

Resim 9. AFAD ‘tan Sınıf İçi Eğitim

Erzurum AFAD Müdürlüğü, 1-7 Mart Deprem Haftası etkinlikleri kapsamında başladığı deprem eğitimlerini sürdürüyor. AFAD’a bağlı uzman ekipler, 27 ilk ve orta dereceli okulda 19 bin 492 öğrenci ve 658 öğretmene deprem öncesi, sırası ve sonrası alınacak tedbirler konusunda eğitim verdi. Aynı süre içerisinde 11 kamu kurum ve kuruluşunda görevli 663 çalışan afetler konusunda bilgilendirildi.

Okullardaki eğitimler tatbikatlarla tamamlandı. Süre tutularak yapılan bu tahliye işleminde öğrenci ve idarecilere ekipler tarafından çıkışlarda kullanacakları bölümler toplanma yerleri kapsamlı bir şekilde gösteriliyor. Öğrenci ve idarecilere ayrıca deprem ve diğer afetler konusunda bilgilerin yer aldığı broşürlerde dağıtıldı.

Resim 10. Okulda Tatbikat

Eğitimler ve yapılan tatbikatlarla öncelikli olarak çocuklarda deprem bilincini oluşturmayı hedeflediklerini anlatan İl Afet ve Acil Durum Müdürü Selahattin Karslı, ”1-7 Mart Deprem Haftası dolayısıyla okullarımızda başlattığımız eğitim çalışmalarımız devam ediyor. Belki ilk etapta bu sayı çok az görülse de okullarda yaptığımız bu çalışmaları öğrencilerimizin sınav ve diğer aktivitelerini dikkate alarak gerçekleştirmek zorundayız. Mevcut personelimizin diğer çalışmalarda da görev aldığını düşündüğümüzde geçen yıllara oranla daha çok öğrenci ve eğitime temel afet bilinci konusunda ulaşılmış bulunuyoruz. Amacımız basit birkaç teknik ile tüm çocuklarımıza en azından özellikle deprem anında ve sonrasında hayatta kalabilme,

hayatı idame ettirebilme konusunda yardımcı olabilmek. Tüm çocuklarımıza elimizdeki imkânlar doğrultusunda bu teknikleri göstermeyi amaçlıyoruz. Bu konuda Milli Eğitim Müdürlüğümüzden mevcut ortak çalışmalarını artırarak destek sağlamalarını, okullarımızın bizlere ulaşmasını bekliyoruz. Bu çalışmalarımıza ilgili kurumlar desteğini ne kadar artırırlarsa bizimde aynı oranda daha çok kişiye ulaşma imkânımızın artacağına inanıyorum. Arkadaşlarımız burada yaptığı çalışmalarla sadece çocuklarımıza eğitim vermiyor, kurumlara bir afet durumunda doğru adımları atabilmesi yönünde eksiklerini görebilmelerini sağlama konusunda tamamlayıcı unsur olmaya çalışıyorlar” diye konuştu.

(Kaynak: <http://www.gazetepusula.net/2017/04/21/afad-okullarda-afet-dersi-verdi/>)

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışma 4. sınıf sosyal bilgiler öğretmen adaylarının siyasi mekânlara dayalı öğrenmeye dair bilgi ve görüşlerini tespit etmek amacıyla nitel araştırma teknikleri kullanılarak yapılmıştır. Çalışma konusu belirlendikten sonra hangi yöntemin kullanılması gerektiği hususunda uzman görüşlerine başvurulmuştur. Bunun neticesinde nitel araştırma yöntemlerinden durum deseninin kullanılmasının uygun olacağı düşünülmüş ve kararlaştırılmıştır. Çalışma da durum deseni kullanılmış olup, görüşme formları aracılığıyla toplanan bilgiler içerik analizi ve betimsel analiz kullanılarak çözümlenmiştir.

Nitel araştırmalar çok sayıda yöntem ve kaynak kullanarak, insan deneyimlerine ilişkin sözlü ve yazılı anlatımları ya da kayıtları inceler (Punch, 2014: 165). Yıldırım ve Şimşek (2008) 'e göre ise nitel araştırmalar gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi veri toplama yöntemleri kullanılarak, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konduğu bir sürecin izlendiği araştırmalardır. Nitel araştırmalar çoğu zaman nicel araştırmaların tamamlayıcılarıdır. Nicel araştırmalarla sayısal veriler elde edilse de nitel araştırma yöntemleri kullanılmadan özellikle de sosyal bilimlerde bu sonuçları yorumlamak ve değerlendirmekte güçlük çekilir.

3.2. Çalışma Grubu

Çalışmanın evrenini 2015- 2016 eğitim öğretim yılında Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesinde öğrenim gören tüm sosyal bilgiler öğretmen adayları oluşturmaktadır. Örneklem olarak ise örgün öğretim de öğrenim gören 4. Sınıf öğrencileri seçilmiştir. Tüm katılımcıların 4. Sınıf öğrencilerinden seçilmesinin sebebi tüm sosyal bilgiler öğretim programına hakim oldukları düşünüldüğü içindir. Buna göre katılımcılara ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo1: Katılımcılara İlişkin Bilgiler

Kategoriler	Rakamsal Veriler
Toplam Katılımcı	40
Katılımcıların Yaş Aralıkları	21-35
Kadın Katılımcı	17
Erkek Katılımcı	23

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırmanın kuramsal temeli alanda yayınlanmış makale, bildiri, tez, kitap, dergi, internet haberleri vb. taranarak ve konuyla ilgili yayınlara başvurularak oluşturulmuştur. Araştırmaya yönelik problemleri yanıtlamak ve gerekli verileri elde etmek için nitel araştırma yaklaşımı kullanılmıştır. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının siyasi mekânlara dayalı öğrenmeye dair görüşleri araştırılmakta ve tespit edilmek istenmektedir. Bu amaçla araştırmada yarı yapılandırılmış mülakat formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmelerde sorular önceden hazırlanmıştır ancak sorular açık uçludur ve cevapları hususunda katılımcı sınırlanmaz (Punch, 2014: 167). Bu teknikte, araştırmacı önceden sormayı planladığı soruları içeren görüşme protokolünü hazırlar. Buna karşın araştırmacı görüşmenin akışına bağlı olarak değişik yan ya da alt sorularla görüşmenin akışını etkileyebilir ve kişinin yanıtlarını açmasını ve ayrıntılandırmasını sağlayabilir. Eğer kişi görüşme esnasında belli soruların yanıtlarını başka soruların içerisinde yanıtlamış ise araştırmacı bu soruları sormayabilir. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği sahip olduğu belirli düzeyde standartlık ve aynı zamanda esneklik nedeniyle eğitimbilim araştırmalarına daha uygun bir teknik görünümü vermektedir (Türnüklü, 2000). Bu form araştırmacı tarafından dört uzman görüşüne başvurularak hazırlanmıştır.

Araştırmada veri toplama aracı görüşmedir. Nitel araştırma da görüşme insanların gerçekliğe ilişkin algılarına, anlamlarına, tanımlamalarına ve gerçeği inşa edişlerine vakıf olmanın iyi bir yoludur aynı zamanda, başkalarını anlamak için kullanılan en güçlü yöntemlerdendir (Punch, 2014: 166). Araştırmacı, araştırmakta olduğu konu hakkında önceden hazırlamış olduğu soruların kılavuzluğunda ya da o

anda amaçlı sorular yönelterek hedef kişinin düşüncelerini ve duygularını sistematik olarak ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Araştırmanın amacı, hedef kişiye araştırma konusuyla ilgili sorular yönelterek kişinin öznel düşünce ve duygularını sistemli olarak öğrenmek, anlamak ve tanımlamaktır (Türnüklü, 2000).

3.4. Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında yarı yapılandırılmış mülakat formu aracılığıyla toplanan veriler içerik analiziyle değerlendirilmiş ve durum çalışması deseni kullanılarak çözümlenmiştir. Durum çalışması deseni ‘nasıl’ ve ‘niçin’ sorularını temel alan, araştırmacının kontrol edemediği bir olgu ya da olayı derinliğine incelemesine olanak veren araştırma yöntemidir (Yıldırım ve Şimşek 2008: 277).

Miles ve Huberman (2016) nitel veri analizi sürecini, birbirini takip eden üç aşamalı bir sınıflandırma içerisinde incelemektedir. Bu aşamalardan ilkini gözlem, görüşme ve doküman incelemesi gibi çeşitli tekniklerle toplanan “verilerin azaltılması” (data reduction) aşaması oluşturmaktadır. Bu aşamada, alandan toplanmış ve henüz işlenmemiş durumda bekleyen veri seti, ayıklama, özetleme ve dönüştürme işlemlerinden geçirilmektedir. Veri azaltma sürecinde araştırmacı, araştırmanın amacına göre hangi verileri araştırmanın dışında bırakacağına, hangi verileri kullanacağına ve veri setini nasıl sınıflandıracağına karar vermektedir. Veri analizinin ikinci basamağını ise “verilerin görsel hale getirilmesi” süreci oluşturmaktadır. Bu aşamada, veri azaltılması sürecinde ayıklanan, özetlenen ve dönüştürülen verilerin belirli sonuçlar çıkartmaya dönük bir biçimde örülmesi amaçlanmaktadır. Böylece henüz belirli bir anlam taşımayan veri seti, verilerin örülmesiyle birlikte daha bir görsel hale gelmekte ve daha anlaşılır bir biçime sokulmaktadır. Miles ve Huberman (2016) verilerin görsel hale getirilmesinin gerekçesini, insan zihninin belirli bir anda çok fazla enformasyonu işleyemeyeceği varsayımı ile açıklamaktadırlar. Miles ve Huberman (2016) verilerin görsel hale getirilmesi sürecinde matrisler, grafikler ve tablolar kullanılmasını önermektedirler. Böylece birbirinden kopuk bir biçimde duran verilerin insan zihninin çalışma ilkesiyle uyumlu bir biçimde daha kolay anlaşılır bir biçime dönüştürülmesi hedeflenmektedir. Miles ve Huberman’ın (2016) önermiş olduğu veri analiz sürecinin son basamağını ise “sonuca ulaşma ve teyit etme” oluşturmaktadır. Bir bakıma nitel araştırmacı araştırma sürecinin başından itibaren

sürecin her aşamasında toplamış olduğu verilerin ne anlama geldiğini anlamaya çalışmaktadır. Araştırma sürecinin başında belirsiz bir biçimde ve bir bakıma verilerin içinde saklı duran gerçeklik son aşamada keşfedilmekte ve gün yüzüne çıkarılmaktadır. Nitekim araştırmacı, toplamış olduğu verilerden hareketle ve tümevarımcı bir yöntemle bir sonuca ulaşmaya ve böylece bir kuram inşa etmeye çabalamaktadır (Özdemir, 2010).

Buna göre öncelikle tüm öğretmen adaylarının cevapları hiçbir şekilde değişiklik yapılmadan doğrudan alıntı yapılarak verilmiştir. Bulgular yazıya dökülürken katılımcıların gerçek adları kullanılmamış bunun yerine cinsiyet ve kod numaraları kullanılarak EÖ1, KÖ1 şeklinde kodlama yapılmıştır. Daha sonra her bir soru ayrı ayrı analiz edilmiş, katılımcıların cevaplarında birbirine benzeyen veriler belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirilmiştir. Bu veriler okuyucunun daha iyi anlayabilmesi için istatistiği ve frekansları alınarak tablo haline getirilmiş ve her bir tablo yorumlanmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. SİYASİ MEKÂNA DAYALI ÖĞRENME NEDİR? SORUSUNA İLİŞKİN BULGULAR

Tablo2: Katılımcıların Siyasi Mekâna Dayalı Öğrenmeyi Tanımlama ve Tanımlayamamasına İlişkin Bilgiler

Kategori	Frekans(n)
Tanımlayabilenler	24
Tanımlayamayanlar	16

Katılımcılardan 24'ü siyasi mekâna dayalı öğrenmeyi tanımlayabilmiştir. 16 katılımcı ise tanımlayamamıştır. Genel anlamda katılımcıların verdikleri cevaplarda siyasi bir mekânda yapılan öğretim, öğretim yapılan ortamı siyasi mekâna benzetme ve öğretime uygun hale getirme ve ilgili etkinliklerle öğretimi destekleme gibi nüanslara dikkat edilmiştir. Bu kriterler çerçevesinde verilen cevaplar doğru ya da yanlış olarak nitelendirilmiştir.

Buna göre katılımcıların verdiği cevaplar aşağıdaki gibidir:

(1) KÖ1: Siyasetin yapılabileceği her yer siyasi mekândır. Düşüncelerin hiçbir baskı altında kalmadan dile getirilen mekânlardır.

-Katılımcı siyasi mekâna dayalı öğrenmenin değil siyasi mekânın tanımını yapmıştır. Bu yüzden cevabı doğru kabul edememekteyiz.

(2) EÖ1: Siyasi mekâna dayalı öğrenme nedir tam bilmiyorum ama siyaset derslerinin, devletin siyasi kurumlarda öğretimi olabilir meclis gibi.

-Katılımcı tanımı bilmediğini belirtmesine rağmen doğru tanımlamıştır.

(3) KÖ2: Siyasi mekâna dayalı, öğrenci ve siyaseti merkeze alarak, rolleri hakkında bilgilendirme sürecidir. Bunu mekânla ilişkilendirerek yaparak siyasi mekânla öğrenme sağlanabilir.

-Sınıfta siyasi mekân oluşturularak yapılan öğretim göz önünde bulundurulursa cevabı doğru kabul edilebilir.

(4) EÖ2: Sosyal bilgiler dersi kazanımları soyut kazanımlar olduğu için öğretmek biraz güçtür. Bu yüzden çocukları geçmiş çağlarda yaşayan uygarlıkların bıraktığı eserleri göstermek için gezilere götürmeli, müzelere götürüp o tarihi koklatmalıyız. Belediye binalarına, meclise veya eski çağlardaki yaşamış Roma uygarlığının bir yapısına götürüp orda ki yönetimi öğrenciye kavratırız.

-Katılımcı tam tanım yapamamakla birlikte verdiği etkinlik örnekleri siyasi mekâna dayalı öğrenmeye uygundur. Bu yüzden doğru kabul edilebilir.

(5) KÖ3: Bir mekânda siyasi içerikli konuların öğretilmesi

-Tanıma göre siyasi konular siyasi mekânlarda öğretilir ya da öğretildiği mekânlar siyasi mekân haline getirilir, herhangi bir mekânda öğretilemez. Bu yüzden tanımı doğru kabul edemeyiz.

(6) KÖ4: İktidar, siyasi partilerin yaptığı mitingler vb. ortamlarda informal olarak gerçekleşen öğrenmedir.

-İnformal de olsa tanımda bahsedilen siyasi mekâna dayalı öğrenmedir.

(7) EÖ3: Bulunduğun mekânı birey, toplum, iktidar, yönetim şekli vb. yönlerden içinde bulunan yaşayış biçimiyle öğrenmedir.

-Bu tanımı siyasi mekânla bağdaştırılmadığından kabul edememekteyiz.

(8) EÖ4: Sosyal algılarımızla oluşturduğumuz, siyasi olarak o mekânla özdeşleşmiş ve siyasi çerçevede siyasi kavramların öğretildiği öğrenme türüdür.

-Katılımcı açık net bir tanım yapmadığından doğru kabul edemeyiz.

(9) EÖ5: Siyasi mekâna dayalı öğrenme, var olan bir konunun siyasi bağlantısıyla olan bilgilerin yerinde öğrenilmesine denir.

-Yerinde öğrenilmesinden kasıt siyasi mekân olduğundan doğru kabul edebiliriz.

(10) KÖ5: Siyasi olayların yoğun olarak yaşandığı yerde siyaset dersinin anlatılmasıdır.

-Cevap doğru kabul edilebilir.

(11) KÖ6: Soyut kavramları somutlaştırarak öğrencilerin anlayabileceği şekilde öğretmek önemlidir. Anayasa anlatılırken Ankara da ki eski meclise giderek , öğrencilere drama yaptırarak kalıcılık artırılabilir.

-Katılımcı sadece örnek vermiştir, tanım yapmamıştır.

(12) KÖ7: TBMM gibi anayasa mahkemesi, bakanlıkların ve buna benzer mekânlara dayalı oralardan bilgi edinme yoluyla öğrenmedir.

-Katılımcı örneklerle tanımlamıştır.

(13) EÖ6: Siyaset ile ilgili kurum ve yerlerde gezilip görülerek yapılır.

-Doğru bir cevap olarak kabul edilebilir.

(14) EÖ7: Daha çok siyasetle ilgili bölümlerin tercih edeceğini düşündüğüm bir öğrenme olabilir. Şahsi fikrim sosyal bilgilerde böyle bir öğrenmenin fazla olduğu düşüncesidir.

-Katılımcı açıklamada herhangi bir tanım yapmamıştır.

(15) EÖ8: Sosyal bilgiler dersinde siyaset ile ilgili kavramların siyasi mekâna ilişkilendirilmesi kısaca yapılandırıcılık çerçevesinde öğrencilerin yaparak yaşayarak öğrenebilmesi için birçok farklı etkinlik yapılabilir.

-Sınıf içi etkinlikler baz alındığında katılımcının cevabı doğru kabul edilebilir.

(16) KÖ8: Öğrencilerin yaparak yaşayarak öğreneceği tarih coğrafya gibi dersleri etkin aktif şekilde kullanacağı tarihi mekânlara, müzelere götürerek dış ortama dayalı mekâna siyasi mekâna dayalı öğrenme denir.

-Tarihi mekânlar ve müzeler de siyasetten izler taşıdıkları için tanım doğru kabul edilebilir.

(17) KÖ9: Siyasi mekâna dayalı öğrenme siyaset kavramlarını, hiyerarşisini bir sınıf ortamında benzetim şeklinde ya da küçük uygulamalarla öğrenciye aktarılmasıdır. Örnek verecek olursak ilkokulda sınıf başkanı seçimi, okul temsilcisi seçimleri gibi.

-Katılımcı sınıf içi etkinlikleri örnek göstererek tanımlamıştır.

(18) EÖ9: Daha çok siyasi konuların siyaset konularının siyasi mekândan yardım alarak öğrencileri o mekânlara götürüp öğrencilerin daha iyi anlamasını sağlayan öğrenmedir.

-Katılımcı siyasi mekânın tanımını yapmıştır.

(19) EÖ10: Siyasi mekâna dayalı öğrenme sosyal bilgiler konuları çerçevesinde öğretilecek konuların belli bir siyasi mekân ya da ortamda çocuklara aktarılmasıdır.

-Katılımcı siyasi mekâna dayalı öğrenmenin tanımını yapmıştır.

(20) EÖ11: Herhangi bir siyasi mekânda öğrenim yapmaya denir. Öğrencileri siyasi bir mekâna götürülerek yaptırılır. Öğrenci bu mekânda konuları daha iyi anlar. Görerek yaşayarak öğrenme olur.

-Katılımcının verdiği cevap doğrudur.

(21) KÖ10: Yerinde öğrenme, konuya göre öğrencileri ilgili mekânlara götürüp yerinde öğretim yapmak. Eğer konu siyaset ise çocukları köşke ya da saraylara götürebiliriz. Çankaya köşkü, yıldız sarayı, Dolmabahçe sarayı gibi.

-Katılımcının örneklerle yaptığı tanımlama doğru kabul edebiliriz.

(22) KÖ11: Siyasi mekâna dayalı öğrenme, öğrenme sürecinde öğrencinin belli konuları siyasi ortam kullanarak demokrasi, seçim vb. uygulamaların yapılmasıdır. Mesela bazen 23 Nisanlarda öğrenciler meclisi ziyaret edip sonra başbakan koltuğuna geçip o duyguyu yaşayabiliyordu.

-Katılımcı örneklerle tanımlama yapmıştır.

(23) EÖ12: Öğrencilere siyasetin gerçekleştiği alanlar üzerinde bilgi verilmesidir.

-Katılımcı siyasi mekânları kastettiğinden tanımlama doğru kabul edilebilir.

(24) EÖ13: Siyasal faaliyetlerin yapıldığı alana dair öğrenmelerin sağlanmasıdır.

-Bu tanımda katılımcı siyasi mekânlar hakkında bilgi vermeyi kastettiğinden yaptığı tanım siyasi mekâna dayalı öğrenmeye uygun değildir.

(25) EÖ14: Siyasi özellikleri barındıran mekânda yapılan öğrenmedir.

-Tanım doğru kabul edilebilir.

(26) EÖ15: Verilecek bilginin demokratik bir süreçte eşitlikçi bir ortamda aktarılmasıdır.

-Tanımda siyasi mekândan bahsedilmemiştir o yüzden doğru kabul edilemez.

(27) EÖ16: Siyasetin ve siyasi olayların meydana geldiği alanlarda meydana gelen öğrenmelerdir.

-Tanım doğru kabul edilebilir.

(28) KÖ12: Siyasi mekân deyince aklıma meclis geliyor. Meclisin işleyişi olabilir ve öğrenciye gösterilebilir.

-Katılımcı tanım yapmamıştır sadece örnek vermiştir.

(29) KÖ13: Öğrencilere sınıf harici siyasi bir yerde öğretim yapmaya dayanır. Bu alanlar meclis olabilir. Seçim alanları, başkanlıklar.

-Katılımcının cevabı doğru kabul edilebilir.

(30) KÖ14: Siyasi mekâna dayalı bir öğrenmedir.

-Katılımcı cevabında herhangi bir tanıma yer vermemiştir.

(31) KÖ15: Siyasi mekâna dayalı öğrenme öğretilecek konunun gerçek ortamda görülüp yaşanarak öğretilmesidir. Örneğin, çoğu kişinin bilmediği ve öğrenmekte zorluk çektiği meclis toplantılarına ya da parti binalarına götürülerek bu bilgiler öğretilbilir.

-Katılımcı örneklerle destekleyerek doğru bir tanım yapmıştır.

(32) EÖ17: Verilecek siyasi eğitimin buna uygun yerlerde yani tam da içerisinde yapılmasıyla sağlanan öğretim türü olabilir.

-Katılımcı cevabında herhangi bir siyasi mekâna dair bilgi vermemiştir bu yüzden cevabı doğru kabul edilememektedir.

(33) EÖ18: Öğretim faaliyetinin yaparak-yaşayarak gerçekleştirildiği otantik yaşantı düzeneğidir. Yani öğretim meclis gibi ortamlarda gerçekleştirildiği dramatizasyon ile gerçekleştirilmesidir.

-Katılımcının örneklerle desteklediği cevap doğru kabul edilebilir.

(34) KÖ16: Öğrencilerde kalıcı bilgiler sağlamak amacıyla onların yaşayarak öğrenebileceği siyasi mekânlara düzenlenen gezilere dayanan öğrenmeye denir.

-Katılımcının verdiği cevap doğru olarak kabul edilebilir.

(35) EÖ19: Öğrencilere siyasi kavramların ne demek olduğunu siyasi mekânlardan örnekler vererek ifade etmedir.

-Katılımcı herhangi bir sınıf içi etkinlikten bahsetmediği için cevap doğru kabul edilememektedir.

(36) KÖ17: Öğrencilerin konuyu daha iyi anlaması açısından birincil kaynaklardan yararlanılması önemlidir. Yapararak, yaşayarak öğrenme kalıcı öğrenmeyi sağlayacaktır. Ayrıca öğrencinin güdülenmesi açısından önemlidir.

-Birincil kaynaktan kastedilenin ne olduğu anlaşılmadığından cevap doğru kabul edilememektedir.

(37) EÖ20: Örneğin TBMM gezileri, devlet dairelerine düzenlenen gezi yoluyla yapılan öğrenme olabilir.

-Katılımcı cevabını örneklerle desteklemiştir.

(38) EÖ21: Siyasi mekâna dayalı öğrenme öğrencilerin aklında daha fazla kalıcılığı sağlamak ve siyasetle ilgili bir konuyu ya da siyaseti öğrencilerin anlayacağı bir yerde anlatmaktır.

-Öğrencilerin anlayacağı yerden ne kastedildiği anlaşılmadığından cevap doğru kabul edilememektedir.

(39) EÖ22: Mecliste var olan partilerin grup toplantılarına ya da TBMM deki oturumlarına imkân dahilinde katılmalarını sağlar ya da tv den takip etmelerini sağlarım.

-Katılımcı tanımdan ziyade etkinlik örneği vermiştir.

(40) EÖ23: Siyasetin mekânlar da öğrenilmesidir. Yani insanlar arasında çeşitli yerlerde (kahvehane, topluluk vb.) öğrenilmesidir. Siyasetin sokakta öğrenilmesidir. Örneğin, TBMM ye konuk olarak öğrenilmesi gibi.

-Katılımcı siyasi mekâna dayalı öğrenmeyi tanımlayamamıştır.

4.2. SİYASİ MEKÂNLARIN SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ AÇISINDAN ÖNEMİ NEDİR? SORUSUNA İLİŞKİN BULGULAR

Tablo:3 Katılımcıların Görüşlerine İlişkin Bilgiler

Kategori	Frekans
Olumlu Görüş Bildirenler	36
Olumsuz Görüş Bildirenler	3
Görüş Bildirmeyenler	1

Aşağıda belirtilen katılımcı cevaplarına bakılacak olursa olumlu görüş bildiren katılımcılar siyasi mekânların sosyal bilgiler eğitimi açısından önemini şu hususlara dayandırmaktadırlar. Buna göre; siyasi mekânları düşüncenin dile getirildiği alan olarak görmüşlerdir. Siyasi terimlerin yerinde öğretilmesi öğrenmeyi kalıcı hale getirmektedir. Sosyal bilgiler birçok alt disipline sahip geniş bir çalışma alanıdır ve siyaset bilimi de bu çalışma alanının bir parçasıdır ve bütünlük sağlaması açısından önemlidir. Öğrencilerin karşılaştıkları olay ve olguları objektif olarak değerlendirmelerine katkı sağlar. Öğrenciler tanıştıkları siyasi liderleri veya tarihi kişilikleri kendilerine rol ve model edinebilirler. Siyasi olaylar soyut ve anlaşılması zor kavramlar oldukları için siyasi mekâna dayalı öğrenmede somutlaştırılır. Öğrencilerin yönetim, topluluk, devlet gibi kavramları daha iyi algılamalarını sağlar. Öğrencilerin derse karşı daha ilgili ve istekli olmalarını ve zevk almalarını sağlar. Bilgilerin güncel olmasına binaen öğrenciler topluma ve olaylara daha iyi adapte olabilirler. Öğretim ezbercilikten uzak olur. Bilgiler birincil kaynaktan öğrenilir. Öğrencilere demokratik tutum kazandırılabilir ve sosyalleştirilir. Yöneten ve yönetilen ilişkisini daha iyi kavrarlar. Siyasi mekânlar bireye doğrudan yaşantı ortamı sunar bu yönüyle yapılandırmacılık yaklaşımına uygundur. Öğrencileri pasif olmaktan

çıkartır ve derse aktif katılımlarını sağlar. Sosyal bilgilerin etkili vatandaş yetiştirme amacının gerçekleştirilmesine katkı sağlar. Düz anlatım yerine bu yöntem kullanıldığında öğrenciler bilgileri öğrenme sürecinde daha iyi organize ederler ve böylece öğrenme kolaylaşmış olur.

Olumsuz görüş bildiren katılımcılardan EÖ6 bu yöntemin sosyal bilgiler dersinde kullanımı açısından herhangi bir önemi olmadığını belirtmiştir. KÖ8 adlı katılımcı yöntemin bilgi aktarımı açısından faydalı olsa da öğrencilerin yaş ve gelişim seviyelerine uygun olmadığını ve bu yüzden bir önemi olmadığını vurgulamıştır. EÖ13 ise sınıf ortamında yeterli siyasi eğitimin verildiğini daha fazla siyasi bilginin gereksiz olduğunu bu yüzden de önemli olmadığını belirtmiştir. KÖ12 isimli katılımcı bu konuda herhangi bir fikri olmadığından görüş bildirmemiştir.

Buna göre katılımcı cevapları aşağıdaki gibidir.

- (1) KÖ1: Sosyal bilgiler geniş bir alan olduğundan siyasi mekân da içinde yer alan bir bölümdür. Düşüncenin dile getirilmesi açısından önemli.
- (2) EÖ1: Siyasi terimlerin yerinde öğretilmesi sonucunda akılda kalıcılığın artmasıdır. Çocuk mesela TBMM'nin kurulması konusunu işliyor o halde TBMM ziyaret edilebilir.
- (3) KÖ2: Sosyal bilgiler geniş alanlı bir öğrenme alanıdır. Bu açıdan içerisinde siyaset bilimi denilen bir alt disiplin mevcuttur. Bu yüzden sosyal bilgilerde bütünlüğü sağlaması açısından önemlidir.
- (4) EÖ2: Siyasi mekânlarda yapılan eğitimle öğrencilerde kalıcılığı arttırabilir daha iyi akıllarında yer etmesini sağlayabiliriz. Sosyal bilgiler dersi bütün dersleri kapsar. Bunun için de siyasette yer alır. Siyasi mekân öğrencilerin net ve tarafsız konuşmasına yardımcı olur.
- (5) KÖ3: Siyasi mekânların birey ve toplumların, iktidara gelebilecek siyasi partilerin ve bu partilerin eğitim açısından toplumu yönlendirerek kararlar alması ve yaptığı her tür davranışlarla model olması açısından sosyal bilgiler için önemlidir.
- (6) KÖ4: Sosyal bilgiler toplum ve toplumun her yönünü öğretmesinden dolayı yerinde öğrenme ve kavrama açısından faydası çok büyüktür.

- (7) EÖ3: Bence çok büyük etkisi vardır. Çünkü genel olarak siyasi olaylar soyut ve anlaşılması zor olduğu için somut öğrenme sağlanabilir.
- (8) EÖ4: Sosyal bilgiler öğretimine baktığımızda birçok konuda siyasi mekâna ihtiyaç duyulmaktadır. Çünkü birçok konuda devletlerin siyasileri ya da kişilerin yaşamış oldukları siyasi olayları oyunları göz önüne aldığımızda bazı olayların mekânında işlenebilmesi öğrencilerde kalıcılık açısından önemli bir durumdur.
- (9) EÖ5: Öğrencilerin yönetim, topluluk, devlet gibi kavramları daha iyi algılamasını sağlar. Konuların sözle anlatımından çok gerçek bir algılamaya neden olur.
- (10) KÖ5: Kalıcılığı artırır, yerinde öğrenildiğinden öğrenci merkezli öğrenime etkisi büyüktür. Öğrenciler daha istekli ve zevk alarak öğrenebilirler.
- (11) KÖ6: Siyasi mekânlar sosyal bilgiler eğitiminde çokça geçtiği için böyle yerler güncellik açısından ve hayatımızın bir parçası olmasından dolayı önemlidir.
- (12) KÖ7: Gezip, görme ve tanıma açısından etkili olabilir. Ezbercilikten uzak bir işlev kazanır.
- (13) EÖ6: Sosyal bilgiler eğitimi açısından da fazla bir öneminin olduğunu düşünmüyorum açıkçası.
- (14) EÖ7: Siyasi mekânların sosyal bilgiler eğitimi açısından önemi öğrencinin bizzat gezip görebileceği örneğin; devlet kurumları TBMM ye geziler yapılabilir. Bu sayede öğrenciler kendilerini ortamın içinde görüp var olan durum birinci el kaynaklarla desteklenerek öğrenebilir.
- (15) EÖ8: Sosyal bilgiler eğitimi açısından önemlidir. Çünkü soyut konular somutlaştırılması gerekiyor. Bu yüzden canlı mekân gerekir. Siyasal mekânlar bu yüzden önemlidir.
- (16) KÖ8: Siyasi mekânlar öğrencilerin ülke politikaları yönetim şekilleri konusunda bilgi sahibi olmasını sağlayabilir fakat bu tip uygulamaların sosyal bilgiler öğrencileri için ağır gelebileceğini düşünüyorum.
- (17) KÖ9: Siyasi mekânlar, sosyal bilgiler eğitimi açısından önemlidir. Özellikle öğrencilerin demokrasiyi ve Türk demokrasisini siyasi mekânlardan faydalanarak öğrenmesine ve kavramasına katkıda bulunur.

(18) EÖ9: Siyaset geçmişten günümüze her zaman hayatımızda olmuştur. Bu kapsamda sosyal bilgilerden de siyaseti ayırmak imkânsızdır. Siyasi mekânları ders anlatırken kullanmak öğrencileri bu mekânlara götürmek öğrencilerde kalıcılığı ve etkili öğrenmeyi sağlayacaktır.

(19) EÖ10: Sosyal bilgiler konusu itibariyle her alanda konusu vardır. Öğrenciyi siyasi bir mekâna götürerek oranın atmosferinde eğitim yaptırılır. Öğrenci görerek daha iyi öğrenir. Öğrenci sosyalleşir farklı mekânlar görür, ilgisi arttırılır.

(20) EÖ11: Sınıfta düz anlatım yapılacağına gezerek-görerek-keşfederek yerinde öğretim yapılması öğrencilerde kalıcılığı arttıracaktır ve ilgiyi de yüksek tutacağına inanıyorum. Zaten sosyal bilgiler yaşama, uygulamaya dönük bir derstir. Uygulamalı eğitimin kalıcılığı arttıracığına inanıyorum.

(21) KÖ10: Sosyal bilgilerin konuları içerisinde yer alan yönetim şekli, demokrasi hak ve sorumluluk konuları vb. dolayı siyasi mekânla yakın ilişkisi vardır. Yani zaten sosyal bilimlerin içeriğini bu konular oluşturduğundan siyasi mekânda aktif şekilde bu konuları işleyip çocuk bunları yaşayıp görerek amacına ulaşır.

(22) KÖ11: Sosyal bilgiler ders içeriğinde siyaset bilimiyle ilgili bilgilerin yer almasından dolayı siyasi mekânların önemli bir yeri vardır.

(23) EÖ12: Sosyal bilgiler toplumu ilgilendirdiği için siyasette toplumla ilgili konular olmasından birbiriyle ilişkili kavramlar olup yöneten ve yönetilen kavramlarını daha iyi anlamamızı sağlar.

(24) EÖ13: Gereksizdir, sınıflarda yeterince siyasi eğitim veriliyor. Fazlasına gerek yok çünkü öğrenciler eğitim almalı siyasete hiç gerek yok.

(25) EÖ14: Siyasi mekânlar sosyal bilgiler eğitimini etkiler. Rahat güvenilir bir ortamda eğitim sağlanır.

(26) EÖ15: Müfredat içerisinde yer alan bazı konuların pekiştirilmesini sağlar ve öğrenilenlerin kalıcılığını sağlar.

(27) EÖ16: Meclistir kurultaydır yani bunun gibi aynı anlama gelen şeyler içinde sos. bil. bir bütündür. Önemli olduğunu düşünüyorum. Ayrıca sosyalin içinde var zaten yönetme yönetilme.

(28) EÖ17: Öğretici kalıcı bilgi verme.

(29) KÖ12: Keşke bir fikrim olsa

(30) KÖ13: Sosyal bilgilerin temelinde tarih, coğrafya ve vatandaşlık bulunmaktadır. Vatandaşlık konusunun çoğu siyaset, anayasa, hukuk gibi konulardan oluşmaktadır. Bu kavramlar soyut olduğu için öğrenilmesinde güçlüklerle karşılaşılabilir. Bu güçlükleri ortadan kaldırmak için soyut olan bu kavramları daha da somutlaştırmak için kullanımı önemlidir.

(31) KÖ14: Sosyal bilgiler toplum bilimi olduğu için toplumu yönlendiren toplumlara şekil veren siyasetin mekânları tam da bu iş için biçilmiş kaftandır.

(32) KÖ15: Siyasi mekânlar bireye doğrudan yaşantı ortamı sunar. Bu açıdan bakıldığında soyuttan somuta ilkesinin oluşturulduğu ve desteklenmesi açısından önemlidir.

(33) EÖ18: Sosyal bilgiler dersin içeriğinde mekânların ayrı bir yeri vardır. Çünkü insanların tarihi onların yaşadıkları, yaşayacakları yerlerle bağlantılıdır. Biz de dersimizde meclisi, belediyeyi gerekirse köy muhtarlığını sınıfta anlatmak yerine onları bu mekânlara götürüp gerekirse röportaj yaparak bilgilendirmek kanımca yapılandırmacılık ilkesine daha uygundur. Dersi sınıf dışına taşımak gerek diye düşünüyorum.

(34) EÖ19: Öğrenciler siyasi mekânlar kavramlarını ile demokrasinin ilkelerini, gereklilikleri sosyal bilgiler dersi ile öğrenme fırsatı bulurlar. Kendi siyasi görüşlerini oluşturmada sosyal bilgiler kadar uygun bir ders bulunamaz.

(35) KÖ16: Sosyal bilgiler öğretiminin yapılandırmacı yaklaşımına siyasi mekânlar uygundur. Öğrencilerin kalıcı izli davranışlar sergilemesi açısından önemlidir. Öğrencinin pasif kalmaması, daha aktif ders süreci kazanacaktır.

(36) EÖ20: TBMM gibi önemli siyasi mekânlara yapılan gezilerle sosyal bilgiler öğretiminde çok önemlidir. Sosyal bilgilerde güncel olaylar kapsamında örneğin 23 nisan da bir TBMM gezisi yapmak hem kalıcılığı artırır hem de etkili bir öğrenme ortamı oluşturur.

(37) KÖ17: Sosyal bilgiler dersinin amacı etkili vatandaş yetiştirmektir. Etkili vatandaşların birçoğu devlet kurumlarında bulunur, vatanına milletine hizmet eder. Bu yüzden siyasi mekânlar olan TBMM, valilik, başbakanlık gibi kurumlar siyasi mekânlardır ve sosyal bilgiler açısından önemlidir.

(38) EÖ21: Kalifiye bir vatandaş yetiştirme amacıyla olan sosyal bilgiler öğretimi açısından siyasi mekânlar tamamlayıcı unsurlardır.

(39) EÖ22: Siyasi mekânları kullanan insanlardır. Sosyal bilgilerde insan topluluklarının her davranışını konu edindiği için önemlidir.

(40) EÖ23: Soyut kavramaların somutlaştırılması özellikle de öğrenme güçlüğü çeken öğrencilerin düz anlatım yerine olayları organize edebileceği bir şekilde daha kolay anlamasına yardımcı olmaktadır.

4.3. SİYASİ MEKÂNA DAYALI ÖĞRENME ORTAMLARI NELERDİR? SORUSUNA İLİŞKİN BULGULAR

4.3.1.SİYASİ MEKÂNA DAYALI ÖĞRENME ORTAMLARINA İLİŞKİN NASIL ETKİNLİKLER YAPILABİLİR?

Tablo 4: Etkinlik Türlerine İlişkin Bilgiler

Etkinlik	Frekans
Gezi-Gözlem	27
Sınıf İçi Etkinlikler	6
Siyasi Kişilerle Görüşme Yapmak	2
Drama	8
Soru- Cevap	2
Beyin Fırtınası	2
Film, Video, Resim, Karikatür Kullanmak	1
Tartışma	1
Anlatım	3
Tiyatro	1
Sanal Tur	1
Gezi Günlüğü Tutturmak	1
Konferans	1
Müze Eğitimi	1

Bu soru katılımcıların siyasi mekânlarda hangi tür etkinliklerin yapılabileceğine ilişkin algılarını ölçmek için sorulmuştur. Katılımcıların büyük çoğunluğu gezi gözlem yanıtını vermiştir. Gezi düzenlenebilecek mekânları da parti binaları, TBMM, miting alanları, kamu binaları, Yıldız sarayı, müzeler, tarihi ve turistik mekânlar, dernekler, vakıflar, futbol kulüpleri, bakanlıklar, belediyeler, mescit, cami, kümbet, kervansaraylar, kaymakamlıklar, muhtarlıklar, Topkapı sarayı, Anıtkabir, valilik, şehitlikler, Çanakkale, başbakanlık konutu, siyasi parti kongreleri, kahvehaneler, sivil toplum kuruluşları olarak belirtmişlerdir. Bu mekânlardan futbol kulüpleri, mescit, cami ve kahvehaneler hayli ilgi çekicidir. Katılımcılar neden bu mekânları siyasi mekân olarak algıladıklarına ve buralarda ne tür etkinlikler yapılabileceğine dair tatmin edici bir açıklamada bulunmamışlardır. Katılımcıların diğer yanıtlarına bakılacak olursa siyasi kişilerle görüşüp bilgi almak, drama, soru-cevap, beyin fırtınası, film, video, resim, karikatür kullanarak anlatım yapmak, tiyatro, sanal tur, gezi günlüğü tutturmak, konferans, müze eğitimi gibi etkinlikler yer almıştır. Bu etkinlikler siyasi mekânlarda yapılabileceği gibi sınıf ortamında da yapılabilir. Katılımcılar ayrıca sınıf içi etkinliklere sınıf başkanı seçimi gerçekleştirmek ya da drama yöntemi kullanılarak TBMM başkanı, milletvekili seçimi ve kurultay yapma gibi örnekler vermişlerdir. Bu soruyu KÖ13 adlı katılımcı yanıtlamamıştır.

Buna göre bu soruya verilen katılımcı cevapları aşağıdaki gibidir.

- (1) KÖ1: Siyasi mekânlar oluşturulabilir. İnsanların olduğu her yerde siyasi mekân vardır. En iyi mekânlar siyasilerinde içinde olduğu parti, meclis ve miting gibi yerlerdir.
- (2) EÖ1: Meclisler, devletin kamu binaları, parti il ve ilçe başkanlıkları. Sosyal bilgiler konularıyla ilişkili olarak bu mekânlara turlar düzenlenebilir. Mesela Osmanlı döneminde Abdülhamit devri için Yıldız sarayı olabilir.
- (3) KÖ2: Siyasi mekâna dayalı öğrenme ortamlarına ilişkin, çeşitli siyasi parti merkezlerini öğrencilerle birlikte gezerek onlara gerçek bir ortam tanıtımı yapılabilir. Siyasi partilerin işlevleri hakkında öğrencilere oradaki kişilerle görüşme imkânı tanınabilir.

(4) EÖ2: Müzeler, tarihi ve turistik mekânlar, TBMM ye geziler düzenlenir. Öğrencilerin aktif bir şekilde mekânları tanınması sağlanır. Öğretmen merkeziliğinden uzak daha çok öğrenci merkezli yapılmalıdır. Öğrenciyi kendini farklı yollarla ifade etme konusunda cesaretlendirmeli, gerçek ve ilişkili içeriklerle öğrenmelerini sağlamalıyız.

(5) KÖ3: Televizyon, gazete, sınıf ortamı, drama yaptırılabilir.

(6) KÖ4: Siyaset yapılan her yerdir. Gözlem yapılarak toplum hakkında bilgi sahibi olunabilir.

(7) EÖ3: Siyasi mekâna dayalı öğrenme ortamları, siyasetin olduğu her yerdir. Okul yönetimi, devlet yönetimi, dernekler, vakıflar, futbol kulüpleri bunlara örnektir. Okul yönetimi bir günlüğüne de olsa çocuklara verilebilir. Diğer bir taraftan TBMM ye götürülerek yerinde öğrenilebilir. Bunun yanında sınıfta siyasi bir ortam oluşturulabilir.

(8) EÖ4: Öncelikle öğrencilerin o mekânlara karşı ön yargıları olmamalı. Bu yargıların öğretmen tarafından yıkılması gerekir. Çünkü siyasi mekânları öğrenciler genel olarak ayırıştırma olarak algılamaktadırlar. Bu yüzden mekânın düzenlenmesinde bu durum göz önünde bulundurulmalıdır.

(9) EÖ5: Tabi birçok oyun ya da drama eşliğinde etkinliklere başvurabilir. Öğrencilerin konuyu anlamaları sağlanabilmesi için, o dönemin şartlarını daha iyi kavrayabilmeleri için drama, soru-cevap, beyin fırtınası, işbirliğine dayalı birçok metod uygulanarak etkinlikler yapılabilir.

(10) KÖ5: Meclis, bakanlıklar, parti merkezleri olabilir. Öğrencilere drama yaptırılabilir. Sen olsan ne yapardın gibi uygulamalar yapılır.

(11) KÖ6: TBMM , müze, tarihi yerler, antlaşmaların geçtiği mekânlar, o dönemde yaşayan insanlarla görüşmek, o dönemi anlatan film, video, resim, karikatür vb. materyallerle anlatmak. Örneğin, drama etkinliği düzenleyerek TBMM açılışını rol oynama etkinliğiyle bazı öğrencileri mebus yapmak, M.Kemal Atatürk ü rolün içine katarak anlatmak. Devleti temsil eden bir devlet kurumuna ya da belediye gibi bir yere öğrenciler götürülerek buralara geziler düzenlenebilir. Gezi gözlem açıklama yapılabilir.

- (12) KÖ7: Siyasi kuruluşlar, müzeler vb. olabilir. Gezi gözlem tartışma anlatım vb. yapılabilir.
- (13) EÖ6: Etkinliğe katılacak öğrencilerin öğretilen ortamdaki mekâna göre empati yapmaları sağlanabilir. Ancak hala gerekli olduğu görüşünde değilim.
- (14) EÖ7: TBMM ye ve devlet kurumlarına gerekli geziler yapılabilir.
- (15) EÖ8: Müze, tarihi mekânlar, mescit, cami, kümbet, kervansaraylar da drama etkinliği uygulatılabilir. Müzede beyin fırtınası yaptırılabilir, soru- cevap tekniği kullanılabilir.
- (16) KÖ8: Çocuklara yönelik gerekli yerlerden izin alınarak belediyelere, kaymakamlıklara, muhtarlıklara gezi düzenlenebilir. Hatta Ankara' da ya da civarında eğitim görülüyorsa TBMM'ye götürülüp açıklamalar burada yapılır.
- (17) KÖ9: Öğrenciler meclise, belediyelere, başbakanlık konutuna ve Cumhurbaşkanlığı sarayına götürülebilir. Öğrencilere siyasi mekânlarda drama ve rol oynama teknikleriyle canlandırma yapılabilir.
- (18) EÖ9: İlk olarak TBMM dir. Topkapı sarayı olabilir. O dönemdeki Osmanlı'nın siyasi yapısı hakkında bilgileri öğrenmelerinde daha etkili olacaktır. Okul gezileri olabilir. Siyasi mekânlar gezdirilip öğrenciler yaşayarak daha kalıcı bilgiler öğrenmiş olurlar.
- (19) EÖ10: Siyasi mekânlar belediye salonları, TBMM ve parti binaları olabilir. Öğrenci belediye salonlarına götürülerek tiyatro drama gibi etkinlikler yapılabilir. TBMM ye götürülüp orada etkinlikler yapılabilir.
- (20) EÖ11: Meclis, belediye, muhtarlık, parti binaları, mitingler , öğrenciler büyükşehirlerde veya başkentte yaşamıyorlar ise yerel yönetim birimleri(muhtarlık, belediye, miting alanları ziyaret edilebilir. Gezi ve gözlem yaptırılabilir. Önceden randevu ile binalara ziyaretler düzenlenebilir.
- (21) KÖ10: Meclis, belediyeler vb. siyasi ortamlar siyasi mekâna dayalı öğrenmelerdir. Ben öğretmen olsam çocukları meclis gibi ortamlara götürür, orada siyaset sürecini aktif bir şekilde görür ve yaşarlar.

- (22) KÖ11: Öğrenciler o mekânlarda gezdirilebilir ya da internetten video aracılığıyla o mekânlar öğrencilere tanıtılabilir.
- (23) EÖ12: Mitinge, parti genel başkan seçimlerine, meclis seçimlerine vb. alanlara öğrencilerin bu tür etkinlikleri yerinde görmesi sağlanabilir.
- (24) EÖ13: Sınıf oturma biçimini meclis binası şekline dönüştürülerek meclis sistemi anlatılabilir.
- (25) EÖ14: Sınıf ortamını meclis haline dönüştürerek öğrencilerin bizzat sürece aktif katılarak öğreneceği ortamlar oluşturması sağlanır.
- (26) EÖ15: Öğrenciler meclise ya da kendi illerinde bulunan belediye başkanlığı gibi ortamlara götürülüp bu mekânlarda konu anlatımı yapılabilir.
- (27) EÖ16: Siyasi mekâna öğrencileri birebir götürebiliriz. Götürmeliyiz de bence. Hepsi havada kalıyor yoksa söylediklerimizin. Yani öğrencinin yönetme yönetilme hayatımızın her alanında mevcuttur.
- (28) KÖ12: Bakanlıklar, TBMM, Anıtkabir olur. Öğrenciler burada gezdirilebilir. Gezi sonrası oralardan bilgi toplanabilir. Ya da gezi günlüğü tutmaları istenebilir.
- (29) KÖ13: Boş
- (30) KÖ14: Siyasi mekânlara öğrenciler götürülerek, mekânın içinde yaşayarak, gözlemleyerek hatta canlandırmalar yaparak öğrenme sağlanır. Bu tür öğrenmelerle konular daha etkili, kalıcı ve zevkli hale gelecektir.
- (31) KÖ15: Öğrenciler alınıp bir siyasi parti merkezine, meclise götürülebilir. Konferansa çağrılan bir siyasetçinin izlenmesi ve değerlendirilmesi istenebilir.
- (32) EÖ17: Meclis olabilir. Mesela yönetim biçimlerini anlatırken meclis kürsüsüne bir kişi çıkar konuşma yapar her şeyin kendi iradesine bağlı olduğunu ifade eder yani monarşi, yine meşruti monarşide halk yani milletvekilliği canlandırmaları onların da görüşleri alınır. Ancak son söz hükümdara aittir. Yine son olarak cumhuriyet, demokrasi vurgusunda TBMM başkanı seçilir, konuşma yapılır. Kanun teklifi önerisinde milletvekili görüşleri alınır.

(33) EÖ18: Belediyeler, köy muhtarlıkları, ölkü ocakları, toplantıların yapıldığı mekânlar, parti binaları, meclis binaları. Öğrencilerin bulunduğu merkezdeki belediye binasına gidip orda ki bürokrasiyi yakından takip edebilir. Oradaki çalışan insanlarla görev ve yetkilerini konuşabilir. Parti binalarına gezi düzenlenip faaliyetleri incelenebilir. Ama öğrenciye bunu empoze etmemeye özen gösterilmelidir.

(34) KÖ16: Siyasi partiler, kamu kurumlarının işlevlerini, görev ve sorumluluklarını öğrenme açısından geziler, tanıtımlar yapılabilir fakat siyasi partilerin tanıtımı değil bir siyasi partinin işlevi nedir şeklinde etkinlikler yapılmalı.

(35) EÖ19: Müze eğitimi verilebilir. Sosyal bilgiler müfredatında bazı konular müze eğitimine çok uygundur. Bu konuların müzede yaparak yaşayarak öğrenmesi öğrencinin unutmamasını sağlamaktır. Tarihi mekânlara gezi düzenlenebilir. Öğrencinin geçmiş, bugün, gelecek bağlamında konuyu daha iyi öğrenmesi sağlanır.

(36) KÖ17: Yukarıda da belirttiğim gibi TBMM gezileri, valilik, belediye binalarına güncel haftalar konusunda etkinlikler yapılabilir, gezi vb.

(37) EÖ20: TBMM, başbakanlık, valilik, belediyeler vb. 23 nisan bayramında çocuklar TBMM gibi yerlere götürülerek orada bilgi verilebilir.

(38) EÖ21: TBMM, partiler, şehitlikler, Çanakkale

(39) EÖ22: TBMM ye gezi düzenlenebilir. Siyasi parti kongrelerine konuk olunabilir. Sokaklar (kahvehaneler)

(40) EÖ23: Belediye binaları, meclis, valilik, sivil toplum kuruluşları buralara gidilerek yapılanlar bizzat yerinde görülür. Öğrencinin ilgisi bu alanlara çekilir. Yapılan etkinliklerin faydaları anlatılmak yerine onların da katılımı ile çok yönlü, boyutlu eğitim öğretim gerçekleştirilebilir. Öğrencilerin sosyal becerilerinin gelişiminde de etkilidir. Hayal kurma becerilerini sınırlayabilir belli bir formatta yürüyen işler.

4.4. SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİM PROGRAMI ÇERÇEVESİNDE SİYASİ KAVRAMLAR EN ETKİLİ HANGİ MEKÂNLARDA ÖĞRETİLEBİLİR? SORUSUNA İLİŞKİN BULGULAR

4.4.1.Okul dışında yapılan öğretimi öğrenci ve program açısından değerlendiriniz.

Tablo5: Katılımcılara Göre Siyasi Mekânlar

Kategori	Frekans
Parti Binaları	5
TBMM	14
Mitingler	4
Saraylar	1
Belediye Binaları	6
Sınıf İçi Etkinlikler	3
Konferans	1
Seminer	2
Tiyatro	1
Müzeler	1
Muhtarlıklar	4
Anayasa Mahkemesi	1
Sivil Toplum Kuruluşları	2
Sendikalar	1
Kahvehaneler	1
Valilik	4
İl Özel İdareleri	1
İl Genel Meclisleri	1
Cumhurbaşkanlığı Sarayı	1
Başbakanlık Konutu	1
Anıtkabir	1

Bu soru katılımcıların daha iyi anlamaları ve daha kapsamlı cevaplamaları için alternatifli olarak sorulmuştur. Verilen yanıtlara göre katılımcıların büyük çoğunluğu TBMM'yi en etkili siyasi mekân olarak görmektedirler. Diğer siyasi mekânları ise parti binaları, mitingler, saraylar, belediye binaları, konferans, seminer, tiyatro, müzeler, muhtarlıklar, Anayasa Mahkemesi, sivil toplum kuruluşları, sendikalar,

kahvehaneler, valilik, il özel idareleri, il genel meclisleri, Cumhurbaşkanlığı Sarayı, Başbakanlık konutu, Anıtkabir olarak belirtmişlerdir.

Katılımcıların okul dışında yapılan öğretimi öğrenci ve program açısından değerlendirmelerine bakılacak olursa EÖ1 adlı katılımcı sosyal bilgiler dersini sınıfta öğretmeyi çok faydasız ve zaman kaybı olarak görmüş, öğrencilere teorik bilginin fazla yüklenmesinden ziyade pratik yaptırmanın daha faydalı olacağını ve bol bol gezi düzenlenmesi gerektiğini savunmuştur. Katılımcıların büyük çoğunluğu ortak cevaplar vermiştir. Bunları şu şekilde özetleyebiliriz:

Okul dışında yapılan öğretim öğrencilerin sosyal yaşamla bağını güçlendirecek ve gerçek yaşama daha çabuk adapte olmalarını sağlayacaktır. Siyasi kavramlar yerinde öğretileceği için öğrenci geçmiş, bugün ve gelecek arasında bağ kurabilir. Soyut olan kavramlar bu şekilde somutlaştırılabilir. Yapılandırmacılığa uygun bir yöntemdir. Öğrenme sadece sınıfla sınırlandırılmaz, daha kalıcı ve zevkli hale getirir. Derse olan ilgiyi artırır. Öğrenci öğretim sürecinde daha aktif ve etkin olur, iyi güdülenir. Daha çok duyuya hitap eder. Haklarını öğrenir, farklılıklara saygı duyar. Bilinç ve farkındalık kazandırır. Meslek seçimlerinde etkili olabilir ve etkili vatandaş olarak yetişmelerine katkı sağlar.

Buna karşın bazı katılımcılar bu yöntemin sınırlılıklarına da değinmişlerdir. KÖ14 adlı katılımcı yöntemin sosyal bilgiler öğretim programında yetişmemesinden kaynaklı aksaklıklara neden olabileceğinden zaman kaybı olarak görmüştür. EÖ14 adlı katılımcı öğretmenin öğrencilerin dikkatlerini toplamada zorlanabileceği ve yeterince samimi ve rahat bir ortam sağlanamazsa öğrencilerin kendilerini ifade etmekte güçlük çekeceklerini belirtmişlerdir. KÖ15 öğrencileri ve süreci kontrol etmenin zorlaşabileceğinden ayrıca her konunun bu yöntemle uygun olmayabileceğinden bahsetmiştir. EÖ23 ise gerekli idari izinlerin alınmasının zorluğundan bahsetmiş ve maliyetin de külfetli olabileceğinden dolayı yöntemi ekonomik bulmamıştır.

Buna göre katılımcıların bu soruya verdiği cevaplar aşağıdaki gibidir.

(1) KÖ1: En etkili mekânlar bu işle uğraşan kişilerin olduğu mekânlardır parti, meclis, miting gibi.

(2) EÖ1: Öncelikle meclis, saraylar, belediye binaları olabilir. Okul dışında yapılan öğretimi ben destekliyorum ve savunuyorum hatta sosyal bilgiler dersini sınıfta öğretmek çok faydasız ve zaman kaybı. Google gibi kelime arama çubuğuna döndürüyoruz çocukları, teorik bilgiyi en ince ayrıntısına kadar anlatarak. Bizim dersimiz pratik bir derstir, programdan ayrıntılı teorik konular kaldırılmalı, az bilgi çok gezi tarzında bir ders olmalı.

(3) KÖ2: Okul dışında yapılan öğretim, öğrencilerin sosyal yaşam ile bağı güçlendirecek ve kitapta yazan bilgilerden daha çok gerçek yaşama öğrencinin adapte olması ve öğrenmesi açısından önemlidir.

(4) EÖ2: Sosyal bilgiler öğretiminde en etkili siyasi kavram öğretimi bulunduğu yerdeki yönetim merkezlerinde öğretilmeli çünkü öğrenci o havayı solumalı her şeyi yerli yerinde görmeli geçmiş, bugün ve gelecek hakkında öğrencinin yorum yapmasını sağlamalı. Daha çok öğrenci merkezli yapılmalı öğrencinin zihninde daha somut imgeler uyandırılmalıdır.

(5) KÖ3: Sınıf ortamında konferansta, seminerde öğretilir. Daha verimli olur. Hem öğrenci hem de program açısından yaşayarak öğrenir. En azından kitaba bağlı kalmaz. Kendi bulmaya çalışır.

(6) KÖ4: Siyasi partilerin binalarında, siyasi partilerin yaptığı toplantılarda, siyasi partilerin yaptığı mitinglerde.

(7) EÖ3: Siyasi kavramlar en iyi sınıf ortamında etkinlikler yoluyla öğretilir. Bunun yanında seminer, gösteri, tiyatro vs. siyasi bir kişiliğin yardımıyla da olabilir. Okul dışı öğretim öğrenci açısından öğrenmesi fayda sağlarken programda aksaklıklara neden olabilir.

(8) EÖ4: Öğrenmenin okul içinde sınırlandırılmasına çok karşıyım. Öğrenme yaşamın her alanında ve her anında gerçekleşen bir olaydır. Bu yüzden program ve öğrenci açısından siyasi mekânlara dayalı öğrenme her konuda çok önemlidir.

(9) EÖ5: Okul dışında yapılacak olan bir gezi hem öğrenci hem de program açısından kalıcılığı arttıracaktır. Örneğin, bir tarihi yapıya yapılacak olan gezide öğrenci var olan bilgilerini tazeleyebilir hem de onların daha kalıcı olmasını sağlayacak materyallerle iç içe olacağından bu artı bir durum haline gelecektir.

(10) KÖ5: Mecliste yapılır. Çocukların kalıcı öğrenmelerini yaparak yaşayarak öğrenmelerini sağlar.

(11) KÖ6: Okul dışında yaparak yaşayarak öğrenme en etkilidir. Öğrencileri sürecin içine katmak hem ekonomiklik açısından hem de dersin kalıcılığını artırır. Soyut kavramları öğretmekte etkilidir.

(12) KÖ7: Okul dışında yapılan öğretim öğrenci açısından akılda kalıcılığı artırır, dikkat çeker, öğrencilerin dersi daha iyi anlamalarına yardımcı olur. Program açısından programa yönelik konuyla ilgili mekânlara götürülmesi programı destekler nitelikte olursa programda etkili şekilde kullanılır.

(13) EÖ6: Siyasi kavramlar en etkili ilgili kurumlarda gezi gözlem ile öğretilir. Okul dışında yapılan eğitim öğrenci açısından daha kalıcı ve ezberden uzak olacaktır. Program açısından daha verimli destekleyici ve yardımcı olabilir.

(14) EÖ7: Sınıf dışında gerçekleştirilmesi, örneğin bir belediye binasında kısa bir gezinin yapılması etkili olabilir ancak en iyi şekilde gerekli araç ve gereçlerle sınıfta öğretilmesinin ya da kavratılmasının daha iyi olacağı kanaatindeyim.

(15) EÖ8: Program çerçevesindeki siyasi kavramlar en etkili gezi yoluyla TBMM gibi mekânlara gidilebilir.

(16) KÖ8: En etkili müzelerdir. Öğrenciler okul dışında yapılan öğretimle daha etkin ve aktif hale gelir. Anlaşılmayan soyut kavramlar somutlaştırılarak öğrenme sağlanır. Ayrıca öğrenci güdülenmesinde de etkili olabilir.

(17) KÖ9: Öğrenmeye ne kadar duyu organı katılırsa öğrenme o derece kalıcı olacağından en etkili yöntem gezi ve gözlemdir. Siyasi mekânlara il veya ilçelerde bulunan kaymakam, vali, belediye başkanı, muhtar gibi kişilerle görüşülmesi sağlanabilir. Bunlar programda ekstra etkinlikler olarak geçer hatta sivil toplum kuruluşlarına da gidilebilir.

(18) EÖ9: TBMM, belediyeler, muhtarlıklar, anayasa mahkemesi, sivil toplum kuruluşları, sendikalar vs. bu mekânlarda siyasi kavramlar daha iyi öğretilir.

(19) EÖ10: Bence en etkili yine okulda öğretilir. Okulda öğrencilere bazı temel bilgiler öğretildikten sonra farklı mekânlarda olabilir. Öğrenci açısından yaşayarak

öğrendiği için kalıcı ve ilgi çekicidir. Program açısından ise program böyle etkinlikleri her zaman destekleyicidir.

(20) EÖ11: En etkili TBMM de öğrenilebilir. Okul dışında yapılan etkinlikler öğrenci de daha kalıcı öğrenme sağlar. Yaparak yaşayarak görerek daha iyi öğrenir öğrenci.

(21) KÖ10: Mitinge ve kahvehaneye götürürsek öğrencileri siyasi kavramları en etkili şekilde öğretebiliriz. Ya da mecliste bir oturum seyrettirelim öğrencilere böylece kavramların etkili öğretimi gerçekleştirilebilir. Okul dışında yapılan öğretim öğrenciler için ilginç, zevkli ve kalıcı olabileceği gibi sosyalleşmelerinde de katkı sağlayacaktır. Program açısından da gayet faydalı olacaktır.

(22) KÖ11: Sivil toplum kuruluşlarında, mecliste belediyelerde, muhtarlıklara götürülüp öğretilir. Ders programı açısından değerlendirecek olursak sosyal bilgiler içerisinde siyaset bilimi, tarih, sosyoloji derslerini barındırdığından ve içerisinde de bu konulara dayalı bilgilere yer verildiğinden tamamlayıcı şekilde olacaktır.

(23) EÖ12: Okul dışında yapılan öğretim amacından yapılmadığı sürece öğrencilerde kalıcı öğrenmeler bırakacak etkiye sahip olur.

(24) EÖ13: Siyasi kavramlar siyasi mekânlarda o kavramla ilişkili olan yerler gezdirilerek kavramların neden nasıl ortaya çıktığı hakkında bilgi verilerek öğretilir.

(25) EÖ14: Okul dışında yapılan eğitim okul içinde yapılan eğitim gibi samimi ve öğrencilerin dikkatli baktığı şeklinde olmaz. Öğrencilerin dikkatini dağıtacak illaki bir şeyler olur ve öğretimi engeller.

(26) EÖ15: Okul dışında yapılan öğretim planlı programlı olduğu gibi plansız yapılan etkinliklerde olabilir. Bunlardan daha çok planlı olan ekstra program etkilidir. Planlı yapılan eylemler daha etkin süreçte sunulur.

(27) EÖ16: Bence öğrenmelerin kalıcı olabilmesi için konuların mümkün olduğunca konuyla ilgili mekânlarda anlatılması gerekir. Bu öğrencinin daha sağlıklı öğrenmeler gerçekleştirmesini sağlar. Programda o derecede faydalı ve geçerli olur.

(28) KÖ12: Meclisler, parti binaları, propagandalar.

(29) KÖ13: Atatürk ün evi Anıtkabir, TBMM buralarda daha etkili olur. Rol oynama yolu ile drama etkili olabilir. Öğrenciyi ya da öğrencileri yapılan derse etkin şekilde katma burada daha iyi olabilir.

(30) KÖ14: Bence okul dışında yapılan öğretim tamamen zaman kaybı.

(31) KÖ15: Okul dışında yapılan öğretim öğrenciler için zevkli olacaktır. Fakat okul dışında yapılan öğretimde öğretmenin yükü artacak ve öğrencileri zapt edemeyecek durumda olabilirler. Programa uygun bazı konularda okul dışında etkinlikler yapılabilir. Ancak bütün konular okul dışında yapılan öğretime uygun olmayabilir.

(32) EÖ17: Her kavram en iyi kendi mekânında, kendi ortamında öğrenilebilir. Örneklendirmek gerekirse meclis ve siyasi parti merkezleri olabilir. Okul dışında yapılan öğretim pratik açısından biraz zahmetli olabilir ama direkt sahada yani uygulayarak ve gözlemleyerek yapıldığı için daha etkili ve kalıcı olabilir.

(33) EÖ18: Meclis, köy muhtarlığı, belediyeler, valilik. Sosyal bilgiler hayatın ta kendisidir anlayışıyla çıkınca siyasi kavramları somut yaşantılarla ilgili mekânlarda gerçekleştiririz. Yapılandırmacı anlayışta birey yaparak yaşayarak öğrenme sağlar somut yaşantılarla bilgilerini inşa eder.

(34) KÖ16: Demokrasi kavramı bence oy sandıkları yani seçim zamanı verilebilir veya halkın çevresine zarar vermeden yapılan yürüyüşler, protestolar gösterilebilir. Bürokrasi kavramı meclis binası da anlatılabilir. Savaş ve barış kavramları ülkemizin bazı tarihi mekânlarına gidilerek anlatılabilir(Çanakkale, Maraş, Tarsus). Öğrenci sınıfta kuru bilgiyi yeri geliyor dinlemiyor bile ama onları okul dışına taşımak hem eğlenceli hem de ilginç gelecektir.

(35) EÖ19: Siyasi kavramlar en güzel o mekânlara gezi şeklinde öğretimi yapılabilir. TBMM'ye, kamu kurum ve kuruluşlarına yapılabilecek gezilerle olabilir. Özellikle ilk başta il valiliği belediye, il özel idareleri, il genel meclislerine bu geziler yapılmalı.

(36) KÖ17: Sosyal bilgiler öğretim müfredatındaki bazı konuların okul dışında yapılması hem öğrencinin konuyu daha iyi anlamasına hem de öğretmenin dersi anlatması açısından daha kolaylık sunmaktadır.

(37) EÖ20: Siyasi kavramlar en etkili okulda ve siyasi bir mekâna yapılan gezilerle öğretilir. Örneğin; TBMM gezisi gibi. Okul dışında yapılan öğretim program

açısından son derece doğru ve yerinde olabilir. Güncel konular hakkında okul dışında yapılan eğitim öğrenci açısından da etkili ve kalıcı olur aynı zamanda da eğlenceli olur.

(38) EÖ21: TBMM, cumhurbaşkanlığı köşkü, başbakanlık binası gibi yerlerde ya da ilk meclisin açıldığı yerlerde veya müzelere çevrilmiş yerlerde öğretilbilir.

(39) EÖ22: Okul dışında yapılan öğretim bana göre okuldan daha yararlıdır. Kalıcı olur, öğrenci sıkılmaz ve daha aktif haldedir.

(40) EÖ23: TBMM, siyasi partiler, seçim zamanları(mitingler, propagandalar). Kavramları yönetim kurumlarını ziyaret ederek ilgili kişilerle görüşme yaptırarak öğretebiliriz. Daha kalıcı öğrenme sağlar. Öğrencilerin ileriki yaşamlarında iyi bir vatandaş olmaları için önemlidir. Meslek seçiminde etkili olur çocuklarda. Bilinç ve farkındalık kazandırır. Dersi sıkıcılıktan kurtarır. Haklarını öğrenir saygılı olur. İzin almak ve maliyet problemleri olabilir.

4.5. SİYASİ MEKÂNA DAYALI ÖĞRENMEYİ SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİM PROGRAMININ AMAÇ, KAZANIM, KAVRAM BECERİ VE DEĞERLERİYLE İLİŞKİLENDİREREK ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK BAŞARILARINI NASIL ETKİLEYECEĞİNİ BELİRTİNİZ SORUSUNA İLİŞKİN BULGULAR

Tablo6:Katılımcılara Göre Siyasi Mekânlara Dayalı Öğrenmenin Akademik Başarıya Etkisi

Kategori	Frekans
Akademik Başarıya Etkiler	36
Akademik Başarıya Etkilemez	4

Bu soruda katılımcılardan siyasi mekâna dayalı öğrenmenin akademik başarıyı kazanım, kavram, beceri ve değerlerle ilişkilendirerek nasıl etkilediğini belirtmeleri istenmiştir. Buna göre katılımcıların büyük çoğunluğu akademik başarıyı olumlu yönde etkileyeceğini belirtmişlerdir. Yanıtlara göre bu yöntem öğrencilerin demokratik tutum geliştirmelerine ve etkili vatandaş olarak yetişmelerine katkı sağlar. Öğrenci farklılıklara saygı duyma ve sorgulama becerisi kazanır. Öğrenciler karar verme sürecini daha iyi yönetir. Siyaset ve siyasete dair kavramları daha iyi

öğrenirler. Bu öğrenme yöntemi öğrencilere bir olayın çok boyutluluğunu fark etmeleri ve farklı bakış açıları geliştirmesi yönünden önem arz etmektedir. Hoşgörülü olma, yardımseverlik, dayanışma ve bağımsızlık gibi değerleri kazandırır. Kurum ve grup yönetimi gibi kavramları uygulayarak öğrenme şansı bulurlar. Vatandaş olmanın gerekliliklerini hak ve ödevlerini öğrenirler. Ezbercilikten uzaklaşırlar. Eleştirel düşünme becerisi kazanırlar ayrıca bu yöntem öğrencileri sosyalleştirir. Farklı disiplinler arasında bağ kurarlar. Örneğin tarih ve coğrafya disiplinleri sosyal bilgilerin konularını içerdiği en önemli bilim dallarıdır. Seçme ve seçilme haklarından haberdar olurlar. İletişim ve empati becerisi kazanırlar. Vatan ve millet sevgisi aşılar. Meslek seçimlerinde etkili olur. Dayanışma içinde olurlar. Savaş, barış, bürokrasi, çoğulcu katılım, seçmen gibi kavramları öğrenirler. Araştırma inceleme becerisini geliştirir. Geçmiş, bugün ve gelecek arasında bağ kurarlar. Siyasetin ülkelerin geçmişinde çok önemli rol oynadığını aynı zamanda geleceklerine de yön vereceğini kavrarlar. Öğrencilerin etkin ve üretken olmalarına katkı sağlar.

Bazı katılımcılar da bu yöntemin akademik başarıyı etkilemeyeceğini savunmuşlardır. EÖ1 adlı katılımcı akademik başarı konusunu irdelemek istemediğini, bunun kendisini rahatsız edeceğini, çocukların bu yaşta böyle gereksiz ölçütlere tutulmasına karşı olduğunu belirtmiştir. KÖ10 bu yöntemin akademik başarıyı etkileyeceğini düşünmediğini bu yöntemin kazandıracaklarını informal eğitimin de kazandırabileceğini savunmuştur. KÖ14 adlı katılımcı akademik başarıyı artırmayacağını, sınıf içinde düz anlatım yapılması ve soru-cevap tekniğiyle desteklenmesi gerektiğini belirtmiştir. EÖ7 ise bu yöntemin öğrencilerin daha önce hiç görmediği ya da sadece televizyonda gördüğü mekânları görmesinin kalıcı bir deneyim sağlayacak olsa da yeterli olmayacağını bu yüzden akademik başarıyı etkilemeyeceğini belirtmiştir.

Buna göre katılımcıların verdiği cevaplar aşağıdaki gibidir.

- (1) KÖ1: Siyasi mekânın farkında olma. Bununla ilgili görüş bildirme, düşüncelerini dile getirme.
- (2) EÖ1: Akademik başarı konusunu irdelemek istemiyorum. Bu beni rahatsız ediyor. Çocukların bu yaşta böyle gereksiz ölçütlere tutulmasına karşıyım.

(3) KÖ2: Öğrenci siyasi mekânla öğrenme gerçekleştirerek sosyal bilgilerin amacı olan etkin bir vatandaş rolüne öğrencinin ulaşmasını sağlayabilir. Kazanım açısından öğrencinin etkin bir vatandaşın demokratik ortama uyumunu pekiştirir. Öğrencilerin iletişim becerilerini geliştirerek bu yönde bilgi almalarını sağlar. Öğrencilere saygı gibi değerleri kazandırır. Çünkü siyasi mekânlarda demokratik ve karşılıklı görüşlere saygılı bir ortam vardır.

(4) EÖ2: Siyasi mekânda yapılan eğitimde amaç gerçek ve ilişki içinde öğrenmeyi sağlamaktır. Öğrenciye bulunduğu şehirdeki yönetim yerleri tanıtılır, öğrenci o havayı solur sorgulama becerisi gelişir. Hem sunu hem de buluş yöntemiyle öğrenmesi sağlanır. Örneğin öğrencinin bulunduğu şehirdeki belediye binasına götürüp ordaki yönetimin nasıl olduğunu o başkanın nasıl seçildiğini öğrenciye kavratırız.

(5) KÖ3: Amaç, kazanım, kavram, beceri ve değer bir bütündür. Bunlara bağlı çalışırsa ortaya güzel şeyler çıkar. Nasıl ki bir konu için bunları kullanıyorsak bunun içinde kullanılmalı.

(6) KÖ4: Amaç toplumu yöneterek, devlet düzenini kurarak insanların güven içinde yaşaması. İnsanların seçimlerde doğru kararlar vererek, iktidarı belirleyerek, topluma yararlı olanı seçmek iktidarın ve siyasi partilerin dürüst davranmaları, verdiği vaatleri yerine getirmeleri ile ülkede adil, huzur ve güvenli refah seviyesi yüksek olarak akademik başarılar yükselecek.

(7) EÖ3: Akademik başarılarını olumlu yönde etkileyeceği aşıkardır. Siyasetin önemini kavraması açısından önemlidir. Sosyal bilgiler eğitiminin amacı da topluma yararlı bireyler yetiştirmektir. Siyaseti ve kavramlarını iyi bilmek bundan dolayı önemlidir.

(8) EÖ4: Siyasi mekâna dayalı öğrenme beceri olarak farklı bakış açısı kazandırma ve bir olayın çok boyutluluğunu fark etme açısından önemli. Öğrenci bu öğrenme ile olayların çok farklı yönlerinin olduğunu ve ne olursa olsun tek bir bakış açısıyla bakmamayı öğretir. Değerler konusunda hoşgörülü olma, yardımseverlik, dayanışma bağımsızlık gibi değerleri kazanmış olacaktır. Böylelikle edindiği bu beceri ve değerleri farklı bakış açısı kazanma konusunu diğer derslerine yansıtacak ve başarısına otomatik olarak yansıtacaktır.

(9) EÖ5: Sosyal bilgilerde programın amaçları kazanımları vb. gibi birçok olgu birbiriyle ilişkilidir. Birisinde yapılacak olan bir etkinlik diğer olguları da etkileyecektir. Siyasi mekâna dayalı yapılacak olan bir etkinlik o konunun hem değer beceri hem de amacını da etkileyeceğinden öğrencilerde başarıyı arttıracak nitelikte olacaktır.

(10) KÖ5: Kurum grup yönetim gibi kavramları öğrenerek uygulamada nasıl olduğunu algırlar. Ders ortamında öğrenemediklerini görerek daha etkili bir şekilde beyinlerinde oluşturur.

(11) KÖ6: Amaç, kazanım, kavram beceri ve değerler öğrencilerin akademik başarısını artıracığına inanıyorum. Sonuçta en iyi öğrenme kendinizin belirlediği kendinizin öğretim programlarını kodlayarak öğrenmesine etki eder.

(12) KÖ7: İnsan toplumsal bir varlık olduğu ve toplumun bir parçası olduğu için hep bir siyasal olayın içinde yer alır. Toplum bilincinin kazandırılması vatandaş olmanın gerekliliklerinin anlatılması, bunlar doğrultusunda öğrencilere bunun akademik başarılar sağlayacağı anlatılır. Vatandaşlık, anayasa, tarih gibi konuların iyi öğrenilmesinin hem iyi bir vatandaş olmak hem de akademik başarı için önemli olduğu vurgulanabilir.

(13) EÖ6: Öğrenciler ezberden uzak olduğu için daha kalıcı bir enformasyon sağlar. Kavramlar bizzat örnekleri görülerek ve hatta uygulanarak daha iyi anlamlandırılır, istenen beceriler kazanılır.

(14) EÖ7: İlk etapta öğrenciler daha önce görmediği veya sadece televizyonda gördüğü yerleri, mekânları birebir de görmesi kalıcı bir deneyimin kazanılmasını sağlayacak gibi görünebilir ancak bunun yeterli olacağını düşünmüyorum. O yüzden akademik başarıya da olumlu etkisi olacağını düşünmüyorum.

(15) EÖ8: Bana göre siyasi kavramların siyasi mekânla ilişkilendirilmesi öğrencilerin akademik başarılarına herhangi bir katkıda bulunmaz.

(16) KÖ8: Öğrenci siyasi mekâna dayalı öğrenmede eleştiri becerisi, empati becerisi, araştırma ve inceleme becerisi kazanabilir. Siyasi mekânlarda, siyasi kavramlara uygun değerler, vatan sevmek, bayrağa istiklal marşına karşı saygı duyma gibi

değerler vardır. Bunlar siyasi mekânlarla sağlanırsa öğrencide etkin öğrenme sağlanır ve ayrıca duyarlı vatandaş olma gibi sorumluluk bilinci uyandırılabilir.

(17) KÖ9: Siyasi mekâna dayalı öğrenmede öğrenciye meclis, milletvekili, yönetim, idare, hükümet gibi kavramlar ilk elden öğretilir. Eleştirel düşünme, sosyalleşme, karşısındakinin düşüncesine saygı duyma, hoşgörülü olma gibi beceri ve değerler kazandırılabilir.

(18) EÖ9: Siyasi mekâna dayalı öğrenmeyle sosyal bilgiler öğretim programının amacına hizmet eder. Hedeflenen kazanımlar, beceriler ve değerler daha iyi kavranır ve kazanılır. Böylece öğrenciler konuyu daha iyi anlayınca akademik başarıları artar. Öğrenciler de demokrasi bilinci, vatandaşlık hassasiyeti kazanması sağlanır.

(19) EÖ10: Programın amacı etken ve üretken vatandaş yetiştirmek, çeşitli disiplinlerden faydalanmak olduğu için öğrencilere siyasi mekâna dayalı bilgiler vermek çocuk için önemlidir. Bu sayede farklı görüşlere saygılı olmayı eleştirel düşünebilmeyi sağlarlar.

(20) EÖ11: Siyasi mekânda yapılan eğitim öğrencinin görerek o mekânın ambiyansını yaşayarak, öğrenmesi önemlidir. Sosyal bilgilerde de bu siyasi mekânların gezilmesi önemlidir. Öğrenci hem sosyalleşir hem de farklılıkları fark eder.

(21) KÖ10: Siyasi mekânda öğretim amaç, kalıcı ve yerinde öğretim, kazanım, vatandaş olmanın bilincine varma kavram, seçme ve seçilme, milletvekili, seçmen, cumhurbaşkanı, başbakan. Beceri, oy kullanmak. Değer, vatandaşlık bilinci kazanma. Bu kavramların tümünü ilkökul mezunu vatandaşlar da yapıyor. Öğrencilerin akademik başarılarını pek etkileyeceğini sanmıyorum. Bütün bunlar informal eğitimle kazanılabilir.

(22) KÖ11: Öğrenciler siyasi mekânda öğretim süreci ile demokrasi işleyişi ve haklarını öğrenecektir ve böylece kendi düşüncelerini ifade edebilme becerisi kazanacaktır.

(23) EÖ12: Siyasi mekâna dayalı öğrenme ile ilgili ünitelerin içeriğinde siyaset ile ilgili değerler, beceriler verilmektedir. Örneğin haklarımı öğreniyorum ünitesinde öğrenciye bu beceriler kazandırılmaktadır.

(24) EÖ13: Karar verme becerisi kazandırarak, yaşadığı bir sorunu veya problemi daha iyi çözümlenebilir ve daha sağlıklı karar verebilir. Farklılıklara saygı duymayı öğrenir ve iletişim becerisini geliştirebilir. Daha etkin ve daha aktif öğrenmeye açık bir insan yetiştirmesine katkıda bulunur.

(25) EÖ14: Sınıf ortamı siyasi mekâna göre yapılandırılıp ders işlenirse öğrenciler daha çabuk verilmek isteneni alacağı için akademik başarıları daha iyi olur.

(26) EÖ15: Sınıfta özgün bir ortamın oluşturulması ve herkesin güvenilir bir şekilde empati kurarak farklı fikir görüşlere saygı göstererek akademik başarılarını etkiler.

(27) EÖ16: Demokrasi hak ve ödevlerimiz gibi kavramların siyasi mekânlarda işlenmesi ve bu kavramlara ait kazanım, beceri ve değerlerin kazandırılması daha kolay olur. Bu nedenle öğrencilerin akademik başarılarına olumlu etki yapar.

(28) KÖ12: Bu süreçte öğrenci meclise götürülürse ilk açılan meclis gösterilirse belki milli mücadeleye duyulan ilgi de artabilir. Vatan millet ruhu da bu şekilde oluşturulabilir.

(29) KÖ13: Bilgilerini yerinde yaparak yaşayarak öğrenecekler kalıcı öğrenme sağlamış olacaklar.

(30) KÖ14: İlişkilendiremedi. Ama ille de ilişkilendir diyorsanız akademik başarıyı arttırdığını düşünmüyorum. Bence öğrenciler en iyi ödül- soru- cevap etkinlikleri yani ders içi etkinlikleriyle öğrenir.

(31) KÖ15: Siyasi mekâna dayalı öğrenmelerde programın amacına ulaşılabilir. Bu mekânlarda geçen olayları ve konuları oluşturan kazanımlar vardır. Bu kazanımlar bu öğrenmeyle öğrencilere kazandırılabilir. Haklarını savunabilmeyi ya da ilerleyen zamanlarda öğrencilerin bu durumlarla ilgili meslek seçiminde yardımcı olabilir. Öğrenciler bu öğrenmeyle daha çok duyu organını harekete geçireceği için unutulmaz etkili ve kalıcı birer öğrenme gerçekleştirebilirler.

(32) EÖ17: Her konu ve kavram kendi ortamında ve yerinde öğrenilirse bunun bize ve hayatımıza katkısı gerçek anlamda ve daha etkili olur.

(33) EÖ18: Bu bağlamda değerlendirdiğimde bireyle demokrasi serüvenini dayanışma, farklılıklara saygı, demokratiklik, iletişim becerisi, sosyal katılım, hak ve

sorumluluklarını bilen bu şekilde bu değer, beceri kavramlarla gelişen bireyler bilgileri yapılandırdıkları için bilgiler daha kalıcı olur.

(34) KÖ16: Öğrencilerde farklı durum ve olaylara karşı saygı oluşacaktır. Savaş, barış, bürokrasi, demokrasi, çoğulcu katılım, seçmen gibi birçok kavram öğrenecektir. Sosyal bilgilerin etkin vatandaş yetiştirmek amacına uygun olacaktır. Hak ve sorumluluk bilincine varacaktır.

(35) EÖ19: Öğrencilerde siyasi mekân algısını oluşturmak için yapılan etkinlikler öğrenciler de devlet yönetimi, devletin halka halkında devlete olan sorumluluğunu öğrenmesi açısından önemlidir. Öğrenciler vatandaşı oldukları devlet için nasıl bir birey olmaları, hak ve sorumluluklarını öğrenmede bu etkinlikler onlara artı değer katacaktır. Öğrenciler arasından kimileri belki de geleceğin yöneticileri arasında yer alacaktır.

(36) KÖ17: Öğrenci siyasi mekâna dayalı öğrenmeyi, empati, eleştirel düşünme araştırma inceleme becerisi geliştirecektir. Değer olarak ise vatan, millet, barış sevgisi kazanacaktır. Geçmiş, bugün, gelecek kavramlarını öğrenir ve anlamlandırır.

(37) EÖ20: Siyasi mekâna dayalı öğrenmede sosyal bilgilerde sosyal katılım becerisi geliştirilebilir. Vatandaşlık değeri en etkili şekilde öğretilir.

(38) EÖ21: Siyaseti yanlış anlamamalarını öğreterek başlarım. Siyasetin sadece parti tutmak, savunmak olmadığını, siyasetin devletleri yükselişe götürdüğünü ya da çöküşe götürdüğünü ülkeye ülke halkına yön veren bir şey olduğunu öğretirim.

(39) EÖ22: Siyasi mekâna dayalı öğrenme sayesinde öğrencinin elde ettiği bilgilerle pekiştirerek donanımlı ve bilinçli bir vatandaş ve seçmen haline gelebilir.

(40) EÖ23: Etkin, sorumluluklarını bilen, üretken, vatanına, milletine bağlı, saygılı, vatanını milletini seven bireyler amaçlanır sosyal bilgilerde. Bu yüzden bu bilinçte yetişen insanlar her açıdan bilinçli, akademik açıdan başarılı insanlar yetişir. Yaparak yaşayarak öğrenmeyi sağlar ilgili yerlerin ziyareti. Birebir görerek kaynağından bilgi aktarımını gerçekleştirir. Ezber olmadığı için başarı yüksek ve kalıcı olur. Derse karşı olumlu tutum geliştirebilir.

4.6. SİZ ÖĞRETMEN OLDUĞUNUZDA SİYASİ MEKÂNA DAYALI ÖĞRENMEYİ DERSLERİNİZDE KULLANIR MISINIZ? SORUSUNA İLİŞKİN BULGULAR

- a) Evet ise hangi etkinlikleri nasıl uygularsınız?
b) Hayır ise niçin uygulamayacağınızı belirtiniz.

Tablo7: Katılımcıların Siyasi Mekânlara Dayalı Öğrenmeyi Uygulamaya Dair Görüşleri

Kategori	Frekans
Evet Kullanırım	30
Hayır Kullanmam	10

Katılımcıların büyük çoğunluğu bu yöntemi kullanmak istediklerini belirtmişlerdir. En çok tercih ettikleri teknikte siyasi mekânlara gezi düzenleme ve gözlem olmuştur. Bu siyasi mekânlardan tercih ettikleri ise valilik, kaymakamlık, belediye, meclis, muhtarlık, parti binaları, müzeler ve sivil toplum kuruluşlarıdır. Ayrıca sınıf içinde tiyatro, drama, beyin fırtınası, kartopu tekniği ve sanal müze gezileri yapabileceklerini belirtmişlerdir.

Katılımcıların 1/4 i bu yöntemi uygulamayacaklarını belirtmişlerdir. Genelde öğrencilerin siyasetle ilgilenmesini doğru bulmadıkları için uygulamak istemediklerini söylemişlerdir. Katılımcılardan EÖ6 bu yöntemin sürekli uygulanabilir olmadığını tekrarı olmayan olayların da kalıcı öğrenme sağlamayacağını düşünüyor. KÖ8 gerekli idari izinleri almanın zor olacağını, zaman ve maliyet açısından ekonomik olmayacağını ayrıca yöntemin çocukların yaş ve gelişimine uygun olmadığını düşünüyor. KÖ13 yöntem uygulanırken öğrencilere yönelik herhangi bir siyasi yönlendirmenin etik olmayacağını EÖ22 de eğitimde siyasete yer verilmemesi gerektiğini çünkü öğrencilerin konuyu çarpıtabileceğini ve öğretimin amacından çıkabileceğini belirtmiştir.

Buna göre katılımcıların verdikleri cevaplar aşağıdaki gibidir.

(1) KÖ1: Kullanım alanım yere, zamana göre değişebilir. Bol bol gezi ve yerinde öğretim yaparım. Çocukların dört duvar arasında değil hayatın içine dahil ederim.

Çocuklarla mümkün olduğunca belediyelere stklara, siyasi tarih açısından önemli mekânlara giderim.

(2) EÖ1: Evet kullanırım. Bu tür etkinlikleri çeşitli parti kuruluşlarına ziyaretler düzenleyerek uygulayırım. Herhangi bir ideolojik amacın olmamasına dikkat ederim.

(3) KÖ2: Evet elimden geldiğince kullanmaya çalışırım. Bulduğum şehirdeki belediye binasına ya da meclis binasına götürürüm. Öğrencilerin o ortamı tanınmasını sağlarım.

(4) EÖ2: Hayır kullanmam çünkü öğrencilerin siyaset yapmasını doğru bulmuyorum.

(5) KÖ3: Evet kullanırım. Gözlem ,anket, görüşme gibi etkenleri kullanırım.

(6) KÖ4: Gezi uygulamaları ile siyasi mekânlara götürüp, siyasi kişilerle iletişim kurmak. Tiyatrolarla siyasi kavramları canlandırmak, okulda bazı görevler vermek.

(7) EÖ3: Evet uygulayırım. Özellikle demokratik tutum ve hoşgörü değerlerini kazandırmak için çok ideal. Yani ne olursa olsun insanların siyasi görüşünden dolayı yargılanamayacağını demokratik tutumun farklılıkları ortaya çıkarması açısından önemli olduğunu vurgulamak için.

(8) EÖ4: Evet kullanırım. Çünkü bazı konuların çocukların düzeyinden fazla ağır olacağından kullanacağım bir drama etkinliğiyle öğrencilerin hem derse katılımlarını daha arttırabilir hem de bilgilerin kalıcı olmasını sağlayabilirim.

(9) EÖ5: Evet yaptırırdım. Drama , sen tamamlama, beyin fırtınası , kartopu tekniği le birlikte uygulardım.

(10) KÖ5: Evet Osmanlı tarihi öğretirken Topkapı müzesine götürüp padişahların yaşadığı hayatı ve giyim tarzı öğretilir. Tabi ki buraya gezi yapamadığınızı düşündüğünüzde sanal müze gezileriyle yapılabilir.

(11) KÖ6: Evet kullanırım. Bulduğum yere göre valilik, belediye, kaymakamlık ve muhtarlık gibi bir kuruma onları götürerek dersi anlatabilirim. Buralarda öğrencilerin dikkati çekecek özelliklerden bahsedilebilir.

(12) KÖ7: Mekâna dayalı öğrenme kalıcılık sağlaması ve daha kolay anlaşılmayı sağlaması gibi sebeplerle mümkünse kullanmayı düşünürüm. Tabi ortam ve şartların uygun olması gereklidir. Gezi gözlem tartışma izleme gibi etkinlikler kullanılabilir.

(13) EÖ6: Hayır çünkü tekrarı olmayan eylemler anlık hazlardır. Anlık hazlarında adından anlaşılacağı gibi kalıcı bir öğrenmeyi ortaya çıkaracağını sanmıyorum. Tabi bu öğrencilerin o anki psikolojisine değer yapısına kişiliğine de bağlıdır.

(14) EÖ7: Hayır uygulamazdım. Öğrenilecek onca şey varken boş işlerle öğrencilerimi yormazdım.

(15) EÖ8: Evet tabi ki kullanırım. Çünkü eğer etkin ve üretken bir vatandaş yetiştirmek istiyorsak hem siyasal hem sosyal yönden öğrenciyi etkin kılmak gerekiyor. Siyasal mekânlara ihtiyaç vardır çünkü bazı dersler sınıf içinde değil sınıfın dışında da kazandırılabilir.

(16) KÖ8: Ben çok fazla kullanabileceğimi düşünmüyorum. Çünkü, hem çok zaman alıcı hem de bu tip mekânlara giderken sorun çıkabileceği, izin alınmasının zor olabileceğini düşünüyorum. Ayrıca çok küçük oldukları için çok fazla siyasi mekânlara gidilmemesi gerektiğini düşünüyorum.

(17) KÖ9: Evet öğrencileri meclise götürebilirim ya da anayasa mahkemesinde böylece demokrasi konusunu vatandaşlık bilincini daha iyi öğrenir.

(18) EÖ9: Ben kullanmazdım. Günümüz siyaseti o kadar iğrenç ve karmaşık bir hal aldı ki öğrencilerimi siyasetten ve siyasetin türlü etkinliklerinden her zaman uzak tutmaya çalışırdım.

(19) EÖ10: Evet kullanırım sosyal bilgiler dersinde, yönetim şekli konusunda uygulamam. Öğrencileri TBMM ye götürerek eski yönetim şekli ve şimdiki yönetim şeklinin karşılaştırılması açısından uygulanması önemlidir.

(20) EÖ11: Evet uygulamaya çalışır gezi düzenlerim. Eğer imkânlarım sınırlı ise bulunduğum sosyal ortam siyaset için uygun değilse öğrencilere uygulama yaptırmam. Fakat meclise gidip gezdirmek ve bir oturum izlettirmek öğrenciler için çok faydalı olur.

(21) KÖ10: Evet. Belediye ve sivil toplum örgütlerine götürürdüm. Burada belediyelerde belediye başkanı ile bir görüşme yapılabilir. Seçim sürecini, hazırlıklarını seçilme biçimini anlatabilir. Yapılan olumlu olumsuz sonuçları burada öğrenebilir. Ya da sivil toplum örgütlerini götürülüp burada sivil toplum örgütlerinin siyasete etkilerini, siyaseti aktif kılan kuruluşları buralarda yetkili kişilerle görüşülüp ayrıntılı bilgi alınabilir. Ardından bu bilgiler verildikten sonra drama yapıp gelişmeleri sağlar.

(22) KÖ11: Hayır uygulamam çünkü uğraştırıcı olur bir de daha önemli etkinlikler dururken bu etkinliği yapmam.

(23) EÖ12: Siyasi mekân olan meclis ve siyasi faaliyetlerin yürütüldüğü alanlara gezi çalışması yaptırarak öğrencilerin sormak istediği merak ettiği soruları bizzat yerinde sorup yerinde öğrenmesi sağlanabilir.

(24) EÖ13: Evet siyasi mekân olarak sadece sınıfı siyasi mekân yani meclis binası oturma şekline dönüştürüp nasıl çalıştığı hakkında bilgi veririz bu da onlar için yeterlidir.

(25) EÖ14: Ben öğretmen olsam siyasi mekâna dayalı öğrenmeyi kullanırım. Sınıfta öğrenme ortamında müdahale ederek gerek konuyu dağıtmadan, gerek tartışmanın öğrenmenin niteliğini olumsuz yere çekmelerine mani olarak derslerimde sınıfı meclis ortamına dönüştürerek öğretebilirim.

(26) EÖ15: Uygulamak isterim. Öğrencilerimi bulduğum il, ilçe ya da köyde siyasi mekânlara götürüp işleyişi bizzat görmelerini sağlarım.

(27) EÖ16: Ben kullanırım, siyaset hayatın her alanında var, hiçbir ideoloji aşılardan temel kavramlar verilmeli. Bence öğrenci siyasetin ne olduğunu bilmeli çok da derine dalmadan.

(28) KÖ12: Evet kullanırdım. Farklı mekânlar öğrenci açısından önemlidir. Çünkü dersin sıkıcılığını bozar. Mekân algısı gelişir. Öğrenci bilgiyi eğlenceli şekilde yerinde öğrenir.

(29) KÖ13: Hayır çünkü siyasi mekâna dayalı derken günümüzde hala varlığını sürdüren siyasi partiler gibi durumlardan kasıt pek etik olmaz diye düşünüyorum. Ayrıca bence çok zorlama bir teknik olur bu yeni bir şey bulacağız derken.

(30) KÖ14: Aslında bu öğrenmeyi kullanmak eğitim verdiğimiz yerin fiziki, kültürel, sosyal özellikleriyle ilgilidir. Öğrencilerin ilgileri velilerin izni ya da sosyo-ekonomik özellikleri bu öğretimi uygulayıp uygulamama konusunda fikir verir. Ama bu tür konuları öğrencilerime net bir şekilde kazandırmak için yapılabilir. Örneğin, bir meclisi gerekli mercilerden izin alarak gezdirebilirim. Öğrencilerimin önce bu durumu gözlemlemesini ister daha sonra da canlandırma yapmalarını sağlarım.

(31) KÖ15: Evet kullanırım, temsili bir meclis oluşturarak üyelerini ve çalışma şekillerini yerinde uygulayarak olayın kavranmasını daha etkili hale getirebilirim.

(32) EÖ17: Evet kullanabilirdim. Uygun koşullar varsa mecliste yoksa benzetim yöntemiyle meclis ortamı yaratıp yönetim biçimlerini dramatizasyonla gerçekleştirirdim.

(33) EÖ18: Kullanabilirim. Ne evet ne de hayır diyebiliriz. Evet dersem kendi görev yaptığım yerde saydığım mekânlara bir gezi düzenleyip ama bu gezi eğitsel amaçlarla olacak, öğrenciler gördüklerini, öğrendiklerini yazıya alacak. Belli başlı sorularda hazırlayıp dağıtabilirim. Hayır dersem öğrencilerin sorumluluklarını almak zor gelebilir veya amacımı gerçekleştiremeyeceğimi düşünebilirim.

(34) KÖ16: Evet uygulardım. Bunu gezilerle drama, rol oynama gibi yöntem ve tekniklerle yapardım. Zira kuru bilgi öğrencinin kafasından siyasi mekân algısını tam anlamıyla oluşturamaz. Ama bir günlüğüne vali olmak gibi bir rol oynama öğrencide kavramın net oturmasını sağlar.

(35) EÖ19: Evet uygulardım. Öğrencileri bir müzeye ya da tarihi mekâna götürüp konuları o mekânda yaparak yaşayarak öğrenmesini sağlardım. Ayrıca bu öğrencilerin güdülenmesini derse karşı ilgisini arttıracaktır.

(36) KÖ17: Evet kullanırım. 23 nisan da bir TBMM gezisi düzenlerim. Böylelikle siyasi mekâna dayalı öğrenmeyi okul dışında etkili bir şekilde gerçekleştiririm.

(37) EÖ20: Hayır kullanmam çünkü herhangi bir siyasi bir şeyi eğitime karıştırmayı doğru bulmuyorum. Öğrencilerin belli bir yaşa kadar siyasi durumlardan, ortamlardan uzak durmaları düşüncesindeyim.

(38) EÖ21: Hayır kullanmam o yaştaki bir çocuğa siyaseti yüzeysel olarak öğretmek daha doğrudur.

(39) EÖ22: Hayır. Çünkü eğitimde siyasetin yeri olmaz. Öğrenciler konuyu çarpıtır. Aynı zamanda siyasi mekâna ilişkin TBMM, siyasi partiler vb. yerlere götürme imkânı olacağını sanmıyorum ve bu da büyük sorumluluk ister.

(40) EÖ23: Uygularım. Yerel yönetimleri anlatmak yerine oralara götürüp yerinde öğrenme imkânı sağlarım. Olaylar ilk mekânlar arasında bağlantı kurmaları yaşama yakınlık ilkesi çerçevesinde hayata hazırlık değil hayatın kendisi olur eğitim

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. SONUÇLAR

1. Toplam 40 öğretmen adayı ile formlar aracılığıyla görüşme yapılmıştır. 24 katılımcı siyasi mekâna dayalı öğrenmeyi tanımlamış, 16 katılımcı tanımlayamamıştır. Tanımlayamayan öğrencilerin siyasi mekâna dayalı öğrenmeyi siyasi mekânda yapılan öğretimle, öğretim yapılan ortamı siyasi mekâna benzetme ve ilgili etkinliklerle bağdaştıramadığı görülmüştür.
2. Siyasi mekânların sosyal bilgiler eğitimi açısından önemi sorulduğunda 36 katılımcı olumlu 3 katılımcı olumsuz görüş bildirmiştir. 1 öğrenci görüş bildirmemiştir. Olumlu görüş bildiren katılımcılar siyasi mekânları düşüncenin dile getirildiği alan olarak görmüşlerdir. Siyasi terimlerin yerinde öğretilmesinin öğrenmeyi kalıcı hale getirdiğini düşünmektedirler. Katılımcıların siyasi mekânların, bireye doğrudan yaşantı ortamı sunması sebebiyle yapılandırıcılık yaklaşımına uygun buldukları açıkça görülmektedir. Sosyal bilgilerin etkili vatandaş yetiştirme amacının gerçekleştirilmesine katkı sağlamasında hemfikir oldukları tespit edilmiştir. Düz anlatım yerine bu yöntem kullanıldığında öğrenciler bilgileri öğrenme sürecinde daha iyi organize edeceklerinden ve böylece öğrenme kolaylaşmış olacağından önemli görmektedirler.. Olumsuz görüş bildiren katılımcılar ise bu yöntemin sosyal bilgiler dersinde kullanımı açısından herhangi bir önemi olmadığını belirtmiştir. Yöntemin bilgi aktarımı açısından faydalı olsa da öğrencilerin yaş ve gelişim seviyelerine uygun olmadığını ve bu yüzden bir önemi olmadığını vurgulamışlardır. Sınıf ortamında yeterli siyasi eğitimin verildiğini daha fazla siyasi bilginin gereksiz olduğunu bu yüzden de önemli olmadığını belirtmişlerdir.
3. Katılımcılara siyasi mekânlar da hangi etkinliklerin yapılabileceği sorusu yöneltilmiş olup bu soru katılımcıların siyasi mekânlarda hangi tür etkinliklerin yapılabileceğine ilişkin algılarını ölçmek için sorulmuştur. Katılımcıların büyük çoğunluğu gezi gözlem yanıtını vermiştir. Gezi düzenlenebilecek mekânları da parti binaları, TBMM, miting alanları, kamu binaları, Yıldız sarayı, müzeler, tarihi ve turistik mekânlar, dernekler, vakıflar,

futbol kulüpleri, bakanlıklar, belediyeler, mescit, cami, kümbet, kervansaraylar, kaymakamlıklar, muhtarlıklar, Topkapı sarayı, Anıtkabir, valilik, şehitlikler, Çanakkale, başbakanlık konutu, siyasi parti kongreleri, kahvehaneler, sivil toplum kuruluşları olarak belirtmişlerdir. Bu mekânlardan futbol kulüpleri, mescit, cami ve kahvehaneler hayli ilgi çekicidir. Katılımcılar neden bu mekânları siyasi mekân olarak algıladıklarına ve buralarda ne tür etkinlikler yapılabileceğine dair tatmin edici bir açıklamada bulunmamışlardır. Katılımcıların diğer yanıtlarına bakılacak olursa siyasi kişilerle görüşüp bilgi almak, drama, soru-cevap, beyin fırtınası, film, video, resim, karikatür kullanarak anlatım yapmak, tiyatro, sanal tur, gezi günlüğü tutturmak, konferans, müze eğitimi gibi etkinlikler yer almıştır. Bu etkinlikler siyasi mekânlarda yapılabileceği gibi sınıf ortamında da yapılabilir. Katılımcılar ayrıca sınıf içi etkinliklere sınıf başkanı seçimi gerçekleştirmek ya da drama yöntemi kullanılarak TBMM başkanı, milletvekili seçimi ve kurultay yapma gibi örnekler vermişlerdir.

4. Katılımcılara en etkili siyasi mekânlar sorulmuş ve sosyal bilgiler programı açısından değerlendirmeleri istenmiştir. Verilen yanıtlara göre katılımcıların büyük çoğunluğu TBMM'yi en etkili siyasi mekân olarak görmektedirler. Diğer siyasi mekânları ise parti binaları, mitingler, saraylar, belediye binaları, konferans, seminer, tiyatro, müzeler, muhtarlıklar, Anayasa Mahkemesi, sivil toplum kuruluşları, sendikalar, kahvehaneler, valilik, il özel idareleri, il genel meclisleri, Cumhurbaşkanlığı Sarayı, Başbakanlık konutu, Anıtkabir olarak belirtmişlerdir. Katılımcıların okul dışında yapılan öğretimi öğrenci ve program açısından değerlendirmelerine bakılacak olursa sadece EÖ1 adlı katılımcı sosyal bilgiler dersini sınıfta öğretmeyi çok faydasız ve zaman kaybı olarak görmüş, öğrencilere teorik bilginin fazla yüklenmesinden ziyade pratik yaptırmanın daha faydalı olacağını ve bol bol gezi düzenlenmesi gerektiğini savunmuştur. Katılımcıların büyük çoğunluğu ortak cevaplar vermiştir. Bunları şu şekilde özetleyebiliriz:

Okul dışında yapılan öğretim öğrencilerin sosyal yaşamla bağımlı güçlendirecek ve gerçek yaşama daha çabuk adapte olmalarını sağlayacaktır. Siyasi kavramlar yerinde öğretilmesi için öğrenci geçmiş, bugün ve gelecek arasında bağ kurabilir. Yapılandırıcılığa uygun bir yöntemdir. Öğrenme sadece sınıfla sınırlanmaz, daha kalıcı ve zevkli hale getirir. Derse olan

ilgiyi artırır. Öğrenci öğretim sürecinde daha aktif ve etkin olur, iyi güdülenir. Daha çok duyuya hitap eder. Haklarını öğrenir, farklılıklara saygı duyar. Bilinç ve farkındalık kazandırır. Meslek seçimlerinde etkili olabilir ve etkili vatandaş olarak yetişmelerine katkı sağlar. Buna karşın bazı katılımcılar bu yöntemin sınırlılıklarına da değinmişlerdir. Örneğin; yöntemin sosyal bilgiler öğretim programında yetişmemesinden kaynaklı aksaklıklara neden olabileceğinden zaman kaybı olarak görmüşlerdir. Öğretmenin öğrencilerin dikkatlerini toplamada zorlanabileceği ve yeterince samimi ve rahat bir ortam sağlanamazsa öğrencilerin kendilerini ifade etmekte güçlük çekeceklerini belirtmişlerdir. Öğrencileri ve süreci kontrol etmenin zorlaşabileceğinden ayrıca her konunun bu yönteme uygun olmayabileceğinden bahsetmişlerdir. Gerekli idari izinlerin alınmasının zorluğundan bahsetmiş ve maliyetin de külfetli olabileceğinden dolayı yöntemi ekonomik bulmamışlardır.

5. Siyasi mekâna dayalı öğrenmenin akademik başarıyı kazanım, kavram, beceri ve değerlerle ilişkilendirerek nasıl etkilediğini belirtmeleri istenmiştir. Buna göre katılımcıların büyük çoğunluğu akademik başarıyı olumlu yönde etkileyeceğini belirtmişlerdir (36 katılımcı). Yanıtlara göre bu yöntem öğrencilerin demokratik tutum geliştirmelerine ve etkili vatandaş olarak yetişmelerine katkı sağlar. Öğrenci farklılıklara saygı duyma ve sorgulama becerisi kazanır. Öğrenciler karar verme sürecini daha iyi yönetir. Siyaset ve siyasete dair kavramları daha iyi öğrenirler. Bu öğrenme yöntemi öğrencilere bir olayın çok boyutluluğunu fark etmeleri ve farklı bakış açıları geliştirmesi yönünden önem arz etmektedir. Hoşgörülü olma, yardımseverlik, dayanışma ve bağımsızlık gibi değerleri kazandırır. Kurum ve grup yönetimi gibi kavramları uygulayarak öğrenme şansı bulurlar. Vatandaş olmanın gerekliliklerini hak ve ödevlerini öğrenirler. Eleştirel düşünme becerisi kazanırlar ayrıca bu yöntem öğrencileri sosyalleştirir. Farklı disiplinler arasında bağ kurarlar. Örneğin tarih ve coğrafya disiplinleri sosyal bilgilerin konularını içerdiği en önemli bilim dallarıdır. Seçme ve seçilme haklarından haberdar olurlar. İletişim ve empati becerisi kazanırlar. Vatan ve millet sevgisi aşılır. Meslek seçimlerinde etkili olur. Dayanışma içinde olurlar. Savaş, barış, bürokrasi, çoğulcu katılım, seçmen gibi kavramları öğrenirler. Araştırma inceleme becerisini geliştirir. Geçmiş, bugün ve gelecek arasında bağ kurarlar. Siyasetin ülkelerin geçmişinde çok önemli rol oynadığını aynı zamanda

geleceklerine de yön vereceğini kavrarlar. Öğrencilerin etkin ve üretken olmalarına katkı sağlar.

Bazı katılımcılar da bu yöntemin akademik başarıyı etkilemeyeceğini savunmuşlardır (4 katılımcı). Genel olarak akademik başarı konusunu irdelemek istemediklerini, bunun kendilerini rahatsız edeceğini, çocukların bu yaşta böyle gereksiz ölçütlere tutulmasına karşı olduklarını belirtmişlerdir. Bu yöntemin akademik başarıyı etkileyeceğini düşünmediklerini bu yöntemin kazandıracaklarını informal eğitimin de kazandırabileceğini savunmuşlardır. Akademik başarıyı artırmayacağını, sınıf içinde düz anlatım yapılması ve soru-cevap tekniğiyle desteklenmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Bu yöntemin öğrencilerin daha önce hiç görmediği ya da sadece televizyonda gördüğü mekânları görmesinin kalıcı bir deneyim sağlayacak olsa da yeterli olmayacağını bu yüzden akademik başarıyı etkilemeyeceğini belirtmişlerdir.

6. Katılımcıların bu yöntemi kullanmak isteyip istemedikleri sorulduğunda ise büyük çoğunluğu bu yöntemi kullanmak istediklerini belirtmişlerdir. En çok tercih ettikleri teknikte siyasi mekânlara gezi düzenleme ve gözlem olmuştur. Bu siyasi mekânlardan tercih ettikleri ise valilik, kaymakamlık, belediye, meclis, muhtarlık, parti binaları, müzeler ve sivil toplum kuruluşlarıdır. Ayrıca sınıf içinde tiyatro, drama, beyin fırtınası, kartopu tekniği ve sanal müze gezileri yapabileceklerini belirtmişlerdir. Katılımcıların 1/4 i bu yöntemi uygulamayacaklarını belirtmişlerdir. Genelde öğrencilerin siyasetle ilgilenmesini doğru bulmadıkları için uygulamak istemediklerini söylemişlerdir. Bu yöntemin sürekli uygulanabilir olmadığını tekrarı olmayan olayların da kalıcı öğrenme sağlamayacağını düşündüklerini belirtmişlerdir. Gerekli idari izinleri almanın zor olacağını, zaman ve maliyet açısından ekonomik olmayacağını ayrıca yöntemin çocukların yaş ve gelişimine uygun olmadığını söylemişlerdir. Yöntem uygulanırken öğrencilere yönelik herhangi bir siyasi yönlendirmenin etik olmayacağını, eğitimde siyasete yer verilmemesi gerektiğini çünkü öğrencilerin konuyu çarpıtabileceğini ve öğretimin amacından çıkabileceğini belirtmişlerdir.

5.2. ÖNERİLER

- Katılımcıların yeterli bilgiye sahip oldukları, bu yöntemi de uygulamaya hevesli oldukları ancak bazı sınırlılıklardan dolayı tereddüt ettikleri açıkça görülmektedir. Bu sınırlılıkların başında zaman ve maliyet açısından ekonomik olmadığı gelmektedir. Bunun için sosyal bilgiler ders saatleri arttırılabilir. Bu tür gezi gözlem faaliyetleri için ekstra kaynak ayrılabilir, gerekirse bu hususta okul-aile birliği ya da velilerden destek istenebilir.
- Bir diğer sınırlılık ise idari izin işlemlerinin zor ve uzun bir süreci kapsamaktadır. Bu yüzden öğretmenler de bu tür faaliyetleri gerçekleştirme de istekli olmamaktadırlar. O yüzden idari izin süreci daha kolaylaştırılabilir.
- Sosyal bilgiler öğretiminde ne kadar otantik öğrenme ortamları oluşturulursa öğrenme o kadar kalıcı olur. Çünkü sosyal bilgiler dersi gerçek hayata dair bilgileri içerir ve öğrencilerin topluma adapte olması, etkili bir vatandaş olarak yetişmeleri için hayati rol oynar.

KAYNAKÇA

Akengin, H. Ersoy, F. (2015). *Sosyal bilgiler eğitiminde mekânsal öğrenme ortamlarının tarihçesi*. Ramazan Sever ve Erol Koçoğlu (Ed.), Sosyal Bilgiler Eğitiminde Mekânsal Öğrenme Ortamları içinde sf. 17-38. Ankara: Pegem Akademi

Akın, U., Özdemir, M. (2009). The examination of teacher candidates' democratic values in terms of various variables: the case of faculty of educational sciences. *Ankara University: Journal of Faculty of Educational Sciences*. 42(2). 183-198. <https://search.proquest.com/openview/> adresinden 19.03.2018 tarihinde erişildi.

Arslan, S., Özpınar, İ. (2008). Öğretmen nitelikleri: ilköğretim programlarının beklentileri ve eğitim fakültelerinin kazandırdıkları. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 2(1), 38-63 <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/balikesirnef/article> adresinden 19.03.2018 tarihinde erişildi.

Baltacı, C., Uysal, T. (2012). Türkiye’de bir siyasal sosyalleşme aracı olarak ders materyali: ilköğretim sosyal bilgiler dersi üzerine bir inceleme. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 17(3) 177-194. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/> adresinden 18.03.2018 tarihinde indirilmiştir.

Berk, N. A.(2015). *Okul dışı sosyal bilgiler öğretiminde sivil toplum kuruluşları*. Ahmet Şimşek ve Selahattin Kaymakçı (Ed.), Okul Dışı Sosyal Bilgiler Eğitimi içinde sf. 327-343 Ankara: Pegem Akademi

Bozkurt, Ö., Ergun, T., Sezen, S. (1998). *Kamu yönetimi sözlüğü*. Ankara: TODAİE Yayını

Demirel, Ö. (2011). *Öğretme sanatı*. (18.baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık

Eryılmaz, B. (2010). *Bürokrasi ve siyaset*. (4. baskı). İstanbul: Alfa Basım Yayın Dağıtım

Gedik, H. (2010). Güncel olayların ilköğretim sosyal bilgiler derslerinde kullanımı ve öğrenci görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 11 (2), 97-118 <http://dergipark.ulakbim.gov.tr> adresinden 18.03.2018 tarihinde erişildi.

Gömlüksiz, M.N., Kan, A.Ü., Cüro, E. (2010). İlköğretimde demokrasi eğitimine bir örnek: okul öğrenci meclisleri (elazığ ili örneği). *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29 (2), 123-146 <https://www.researchgate.net/> adresinden 18.03.2018 tarihinde erişildi.

Hesapçioğlu, M. (2011). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. (7. Baskı). Ankara: Nobel Yayın

Heywood, A. (2006). *Siyaset*. (Çev. B.B. Özipek vd.) Ankara: Liberte Yayınları

Hülagü, O. (1999). *Farabi ve ibn-i haldun'da devlet düşüncesi*. İstanbul: Kırkambar Yayınları

Kale, M. (2007). *Eğitimin temel kavramları*. Emin Karip (Ed.), Eğitim Bilimine Giriş içinde sf. 1-24. Ankara: Pegem A Yayıncılık

Kalın, Ö. (2015). *Sosyal bilgilerde okur yazarlık*. Ramazan Sever (Ed.), Sosyal Bilgiler Öğretimi içinde sf. 85-124. Ankara: Nobel

Kara, C., Topkaya, Y. ve Şimşek, U. (2013). Amaç sorunsalı temelinde yenedünya düzeninin sosyal bilimler ve sosyal bilgiler ilişkileri. *Akademik Bakış Dergisi*, 37.

Keçe, M. (2015). *Okul dışı sosyal bilgiler öğretiminde resmi kurumlar*. Ahmet Şimşek ve Selahattin Kaymakçı (Ed.), Okul Dışı Sosyal Bilgiler Öğretimi içinde sf. 283-300 Ankara: Pegem Akademi

Kestellioğlu, G. (2011). Yerel demokrasi ve kent konseyleri: kahramanmaraş örneği. *Kent Konseyleri Sempozyumu Bildirisi* <http://dergipark.ulakbim.gov.tr> adresinden 19.03.2018 tarihinde erişildi.

Kılıçoğlu, G. (2015). *Sosyal bilgiler tanımı, dünyada ve ülkemizdeki gelişimi ve önemi*. Mustafa Safran (Ed.), Sosyal Bilgiler Öğretimi.(4. Baskı). içinde sf. 3-16. Ankara: Pegem

Köken, N. (2002). Sosyal bilgiler kavramı üzerine bazı düşünceler. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 235-246. Konya

Köstüklü, N. (2003). *Sosyal bilimler ve tarih öğretimi*. Konya: Selçuk Üniversitesi: EF Yayınları

MEB. (2005a). *İlköğretim sosyal bilgiler dersi 6 ve 7. sınıf öğretim programı*.

- MEB. (2005b). *İlköğretim sosyal bilgiler dersi 4 ve 5. sınıf öğretim programı*.
- Miles, M.B., Huberman, A.M. (2016). *Nitel veri analizi* .(2. Baskı). Ankara: Pegem Akademi (Çev: Sadegül Akbaba Altun, Ali Ersoy)
- Mosca, G. (2004). *Siyaset biliminin temelleri*. Ankara: Alter Yayıncılık (Çev: Hasan İlhan)
- Oktay, E., Pekküçükşen, Ş. (2009). Yerel yönetimlerin demokratikleşmesinin bir aracı olarak sivil toplum kuruluşları -Türkiye için kısa bir değerlendirme. *KMU İİBF Dergisi*. 11(16). <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/kmusekad/article/> adresinden 20.03.2018 tarihinde erişildi.
- Ökmen, M. (2008). *Demokratik yerinden yönetim, sivil toplum ve yerel yönetimler*. Yerel Siyaset <https://www.researchgate.net/> adresinden 18.03.2018 tarihinde indirilmiştir.
- Özdemir, M. (2010). Nitel veri analizi: sosyal bilimlerde yöntembilim sorunsalı üzerine bir çalışma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1) <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/> adresinden 10.03.2018 tarihinde erişildi.
- Özdemir, S., Başel, H., Şenocak, H., (2010). Sivil toplum kuruluşları (stk) ‘nın artan önemi ve üsküdar’da faaliyet gösteren bazı stk’lar üzerine bir araştırma. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*. 56, (151-254). <http://dergipark.gov.tr/download/> adresinden 19.03.2018 tarihinde indirilmiştir.
- Özer, Y.E. (2011). Gençlerin toplumsal yaşama katılımı ve yerel yönetimlerin rolü. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 26 (1) . 43-65 <https://iibfdergi.deu.edu.tr/index> adresinden 18.03.2018 tarihinde erişildi.
- Öztürk, C. (2009). *Sosyal bilgiler: toplumsal yaşama disiplinler arası bir bakış*. Cemil Öztürk (Ed.), Sosyal Bilgiler Öğretimi Demokratik Vatandaşlık Eğitimi içinde sf. 1-31. Ankara: Pegem Akademi
- Öztürk, C. , Deveci, H. (2011). *Farklı ülkelerin sosyal bilgiler öğretim programlarının değerlendirilmesi*. Cemil Öztürk (Ed.), Farklı Ülkelerin Sosyal Bilgiler Öğretim Programları içinde sf. 1-40. Ankara: Pegem Akademi

Punch, Keith F. (2014). *Sosyal araştırmalara giriş*. (3. Baskı). Ankara: Siyasal Kitabevi (Çevirenler: Dursun Bayrak, H. Bader Arslan, Zeynep Akyüz)

Safran, M.(2011). *Sosyal bilgiler öğretimine genel bakış*. Bayram Tay ve Adem Öcal (Ed.), *Özel Öğretim Yöntemleriyle Sosyal Bilgiler Öğretimi içinde* sf.1-18. Ankara: Pegem

Sever, R. Koçoğlu, E. (Ed.). (2015). *Sosyal bilgiler eğitiminde mekânsal öğrenme ortamları*. Ankara: Pegem Akademi

Sever, R. (2015). *Sosyal bilgilerde mekânsal öğrenme ortamları ile ilgili temel kavramlar*. Ramazan Sever ve Erol Koçoğlu (Ed.), *Sosyal Bilgiler Eğitiminde Mekânsal Öğrenme Ortamları içinde* sf. 1-12. Ankara: Pegem Akademi

Sever, R. (2015). *Sosyal bilgiler öğretimine giriş*. Ramazan Sever (Ed.), *Sosyal Bilgiler Öğretimi içinde* sf. 1-24. Ankara: Nobel

Sönmez, V. (2010). *Sosyal bilgiler öğretimi ve öğretmen kılavuzu*.(6. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık

Şimşek, A., Kaymakçı, S. (2015). *Okul dışı sosyal bilgiler öğretiminin amacı ve kapsamı*. Ahmet Şimşek ve Selahattin Kaymakçı (Ed.), *Okul Dışı Sosyal Bilgiler Öğretimi içinde* sf. 1-11 Ankara: Pegem Akademi

Talas, M. (2011). Sivil toplum kuruluşları ve türkiye perspektifi. *Tübar Dergisi*. Sf (388-401). [http://:ulakbim.gov.tr](http://ulakbim.gov.tr) adresinden 19.03.2018 tarihinde indirilmiştir.

Tokcan, H. (2015). *Okul dışı sosyal bilgiler öğretimi ve öğrenme teorileri*. Ahmet Şimşek ve Selahattin Kaymakçı (Ed.), *Okul Dışı Sosyal Bilgiler Öğretimi içinde* sf. 15-42 Ankara: Pegem Akademi

Tosun, E.K. (2007). Avrupa birliğine üyelik sürecinde türkiye’de yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları. *Paradoks, Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi*, 3 (2). <https://s3.amazonaws.com/academia.edu.documents/>, adresinden 20.03.2018 tarihinde erişildi.

Turan, R. , Sünbül, A.M. , Akdağ, H. (Ed.). (2009). *Sosyal bilgiler öğretiminde yeni yaklaşımlar*. Ankara: Pegem Yayıncılık

Türk Dil Kurumu, *Güncel türkçe sözlük*. <http://www.tdk.gov.tr/>, adresinden 20.03.2018 tarihinde erişildi.

Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilir nitelikte bir araştırma tekniği: görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi* 6 (4). <http://www.kuey.net/index.php/kuey/issue/view/24> adresinden 18.03.2018 tarihinde erişildi.

Yalçınkaya, E. (2013). Analyzing primary social studies curriculum of turkey in terms of unesco educational for sustainable development theme. *European Journal of Sustainable Development*, 2 (4), 215-226.

Yalçınkaya, E. (2015). *Sosyal bilgiler eğitiminde siyasi mekânlara dayalı öğrenme ortamları*. Ramazan Sever ve Erol Koçoğlu (Ed.), Sosyal Bilgiler Eğitiminde Mekânsal Öğrenme Ortamları içinde sf. 79-115. Ankara: Pegem Akademi

Yel, S. , Taşdemir, A. , Yıldırım, K. (2011). *Sosyal bilgilerde öğretim strateji, yöntem ve teknikleri*. Bayram Tay ve Adem Öcal (Ed.), Özel Öğretim Yöntemleriyle Sosyal Bilgiler Öğretimi içinde sf.41-98. Ankara: Pegem

Yeşilorman, M. (2003). Siyasallaşma sürecinin yeniden keşfi: siyasal eğitim kavramına kuramsal bir giriş. *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 28, 23-47 <http://dergipark.gov.tr> adresinden 20.03.2018 tarihinde erişildi.

Yıldırım Ali ve Şimşek H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, (7. Baskı). Ankara: Seçkin Yayınevi.

Yıldız, M. (1996). Yerel yönetimler ve demokrasi. *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 5(4), 3-15. <https://s3.amazonaws.com/academia.edu.documents/> adresinden 20.03.2018 tarihinde erişildi.

<https://www.tbmm.gov.tr/kutuphane/ulasim.html>

<https://kahramanmaras.bel.tr/haber/2017/04/27/sosyal-bilimler-dersi-meclis-salonunda>

<http://www.hurriyet.com.tr/ders-icin-valiligi-ziyaret-ettiler-37100219>

<http://www.mevzuat.gov.tr/>

<http://www.ilkadim.gov.tr/sosyal-bilgiler-dersi-kaymakam-atlamazdan>

<http://www.medyakdeniz.com/gundem/ogrenciler-isparta-belediyesini-ziyaret-etti-h9042.html>

<http://www.milliyet.com.tr/ogrenciler-tema-yi-ziyaret-etti-balikesir-yerelhaber-1973038/>

http://www.anitkabir.tsk.tr/04_gorseller/fotograflar.html

<http://www.kultur.gov.tr/TR,96379/konya---aturk-muzesi.html>

<https://cocuk.tbmm.gov.tr/anasayfap3.html>

<https://tccb.gov.tr/common/sanaltur/tur/index.html>

http://www.anitkabir.tsk.tr/09_sanal_muze/sanal_muze

<http://www.millisaraylar.gov.tr/portalmain/SanalTur.aspx>

<http://www.gazetepusula.net/2017/04/21/afad-okullarda-afet-dersi-verdi>

EKLER

Ek: 1 Görüşme Formu

GÖRÜŞME FORMU   Merhaba, ben Saliha Eryiğit. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı'nda yüksek lisans öğrencisiyim. ' Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Siyasi Mekânlara Dayalı Öğrenmeye Dair Görüşleri: Nitel Bir Araştırma' isimli tez çalışmasını yürütmekteyim. Bu çerçevede sizin görüşleriniz araştırmanın temelini oluşturduğundan büyük önem arz etmektedir. Çalışmaya yapacağınız katkıdan ötürü şimdiden teşekkür ederim.   Not: Görüşme esnasında verdiğiniz kişisel bilgiler ve görüşleriniz gizli tutulacak, kimseyle paylaşılmayacaktır. Sonuçlar araştırmaya yansıtılırken gerekli görülürse takma isim kullanılacaktır. Görüşme süresi yaklaşık 1 saat olacaktır.
KİŞİSEL BİLGİLER   Ad ve Soyad: Bölüm ve Sınıf: Öğrenim Türü: Yaş ve Cinsiyet:

SORULAR

Soru 1: Siyasi mekâna dayalı öğrenme nedir?

Soru 2: Siyasi mekânların sosyal bilgiler eğitimi açısından önemi nedir?

Soru 3: Siyasi mekâna dayalı öğrenme ortamları nelerdir?

a) Siyasi mekâna dayalı öğrenme ortamlarına ilişkin nasıl etkinlikler yapılabilir?

Soru 4: Sosyal bilgiler öğretim programı çerçevesinde siyasi kavramlar en etkili hangi mekânlarda öğretilir?

a) Okul dışında yapılan öğretimi öğrenci ve program açısından değerlendiriniz.

Soru 5: Siyasi mekâna dayalı öğrenmeyi sosyal bilgiler öğretim programının amaç, kazanım, kavram, beceri ve değerleriyle ilişkilendirerek öğrencilerin akademik başarılarını nasıl etkileyeceğini belirtiniz.

Soru 6: Siz öğretmen olduğunuzda siyasi mekâna dayalı öğrenmeyi derslerinizde kullanır mısınız?

a) Evet ise hangi etkinlikleri nasıl uygularsınız?

b) Hayır ise niçin uygulamayacağınızı belirtiniz.

Ek: 2 Araştırma Örneklemesinin Kodlaması ve Özellikleri

Araştırmada kodlama, ad ve soyadı yerine numara kullanılmıştır. Cinsiyet simgelenmesinde Kadın (K) ve Erkek (E), ayrıca Öğrenci (Ö) ve numarasının önüne getirilmesiyle oluşturulmuştur.

1. KÖ1: 23 yaşında, kadın. Örgün öğretimde öğrenim görüyor.
2. EÖ1: 23 yaşında, erkek. Örgün öğretimde öğrenim görüyor.
3. KÖ2: 23 yaşında, kadın. Örgün öğretimde öğrenim görüyor.
4. EÖ2: 26 yaşında, erkek. Örgün öğretimde öğrenim görüyor.
5. KÖ3: 22 yaşında, kadın. Örgün öğretimde öğrenim görüyor.
6. KÖ4: 33 yaşında, kadın. Örgün öğretimde öğrenim görüyor.
7. EÖ3: 25 yaşında, erkek. Örgün öğretimde öğrenim görüyor.
8. EÖ4: 22 yaşında, erkek. Örgün öğretimde öğrenim görüyor.
9. EÖ5: 23 yaşında, erkek. Örgün öğretimde öğrenim görüyor.
10. KÖ5: 25 yaşında, kadın. Örgün öğretimde öğrenim görüyor.
11. KÖ6: 24 yaşında, kadın. Örgün öğretimde öğrenim görüyor.
12. KÖ7: 25 yaşında, kadın. Örgün öğretimde öğrenim görüyor.
13. EÖ6: 28 yaşında, erkek. Örgün öğretimde öğrenim görüyor.
14. EÖ7: 24 yaşında, erkek. Örgün öğretimde öğrenim görüyor.
15. EÖ8: 30 yaşında, erkek. Örgün öğretimde öğrenim görüyor.
16. KÖ8: 22 yaşında, kadın. Örgün öğretimde öğrenim görüyor.
17. KÖ9: 21 yaşında, kadın. Örgün öğretimde öğrenim görüyor.
18. EÖ9: 22 yaşında, erkek. Örgün öğretimde öğrenim görüyor.
19. EÖ10: 22 yaşında, erkek. Örgün öğretimde öğrenim görüyor.
20. EÖ11: 27 yaşında, erkek. Örgün öğretimde öğrenim görüyor.
21. KÖ10: 23 yaşında, kadın. Örgün öğretimde öğrenim görüyor.
22. KÖ11: Yaşını belirtmemiş, kadın. Örgün öğretimde öğrenim görüyor.
23. EÖ12: 27 yaşında, erkek. Örgün öğretimde öğrenim görüyor.
24. EÖ13: 23 yaşında, erkek. Örgün öğretimde öğrenim görüyor.
25. EÖ14: 24 yaşında, erkek. Örgün öğretimde öğrenim görüyor.
26. EÖ15: 24 yaşında, erkek. Örgün öğretimde öğrenim görüyor.
27. EÖ16: 23 yaşında, erkek. Örgün öğretimde öğrenim görüyor.
28. KÖ12: 21 yaşında, kadın. Örgün öğretimde öğrenim görüyor.
29. KÖ13: 25 yaşında, kadın. Örgün öğretimde öğrenim görüyor.

30. KÖ14: 23 yaşında, kadın. Örgün öğretimde öğrenim görüyor.
31. KÖ15: 22 yaşında, kadın. Örgün öğretimde öğrenim görüyor.
32. EÖ17: 35 yaşında, erkek. Örgün öğretimde öğrenim görüyor.
33. EÖ18: 23 yaşında, erkek. Örgün öğretimde öğrenim görüyor.
34. KÖ16: 24 yaşında, kadın. Örgün öğretimde öğrenim görüyor.
35. EÖ19: 23 yaşında, erkek. Örgün öğretimde öğrenim görüyor.
36. KÖ17: 22 yaşında, kadın. Örgün öğretimde öğrenim görüyor.
37. EÖ20: 22 yaşında, erkek. Örgün öğretimde öğrenim görüyor.
38. EÖ21: 23 yaşında, erkek. Örgün öğretimde öğrenim görüyor.
39. EÖ22: 27 yaşında, erkek. Örgün öğretimde öğrenim görüyor.
40. EÖ23: 23 yaşında, erkek. Örgün öğretimde öğrenim görüyor.

Ek: 3 Tez İzin Dilekçesi

T.C.
NİĞDE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM FAKÜLTESİ DEKANLIĞI

Sayı : 46810852-302.08.01-562
Konu : Araştırma İzni
(Saliha ERYİĞİT)

03.03.2016

REKTÖRLÜK MAKAMINA
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi :02.03.2016 tarih ve 69972237-302.08.01- E.354 sayılı yazınız.

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı yüksek lisans programı 143524023 numaralı öğrencisi Saliha ERYİĞİT Doç. Dr. Elvan YALÇINKAYA danışmanlığında "Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Siyasal Mekanlara Dayalı Öğrenmeye Dair Görüşleri: Nitel Bir Araştırma" konulu tez çalışmasını Fakültemiz İlköğretim Bölümü Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim gören 4. sınıf öğrencilerine uygulama talebi Dekanlığımızca uygun görülmüştür.

Gereğine ve bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Nâzım Hikmet POLAT
Dekan

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı ve Soyadı: Saliha ERYİĞİT

Doğum Yeri ve Tarihi: Konya 1991

Medeni Hali: Bekar

İletişim Bilgileri: eryigit14@hotmail.com

saliha.eryigit14@gmail.com

05387026707 (GSM)

EĞİTİM

2005-2009 – İ.M.K.B. Zübeyde Hanım Anadolu Kız Meslek Lisesi (Çocuk Gelişimi ve Eğitimi)

2010-2014- Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümü

2014-2018- Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilimsel Yüksek Lisans Programı

İŞ DENEYİMİ

2016-2017- M. E.B. Özel Akay Kız Öğrenci Yurdu- Yönetim Memuru/Müdür Yardımcısı

YABANCI DİL

İngilizce YDS: 58,75

YÖKDİL: 61,25

YAYINLARI

Bildiri

YALÇINKAYA, Elvan, ERYİĞİT, Saliha (2015), “ Bir Türk Büyüğünün Yerinde Olmak: Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarına Yönelik Nitel Bir Çalışma “, II. Uluslararası Türk Dünyası Araştırmaları Sempozyumu Bildiri Kitabı, c. 4: 385-390, Almatı: Kızlar Üniversitesi Yayınevi